

ACT VENETIAN de Camil PETRESCU (Proza)

ACTUL 1

Sala cea mare, in stil Renastere usor modificat, a palatului Pietro Gralla, la [Venetia](#), in ultimii ei ani de republica independenta. Aspect monumental. Ferestre cu tendinta ogivala in fund, intre ele o usa duce spre loggia palatului, deschisa spre Canale Grande, alte doua usi in dreapta, acestea masive, cu frontoane bogat sculptate, cu blazoane colorate, duc spre apartamente, iar in stanga o singura usa, la mijloc, mai mare, duce spre intrare Peretii au chenare mari de lemn sculptate care incadreaza picturi din scolile venetiene La fel tavanul sculptat impartit in patrate numeroase e pictat. Pardoseala este de marmora alba, asternuta in parte cu somptuoase covoare orientale De altfel, dupa obiceiul venetian, mobilele si accesoriile sunt mai curand orientale si bogate, cu exceptia unei mese mari masive si doua jilturi din scoala lui Palladio, adica linii simple cu rauri bogat sculptate, forma dulap O femeie de marmora incadrata in coltul stang al salii Pe masa tot ceea ce este necesar scrisului si un gong frumos lucrat

Spre vecernie, soarele cade spre apus incendiind sus ferestrele si toata Venetia privita din loggia; jos, in sala, insa e mai curand o lumina egala si linistita

La ridicarea cortinei, mobila a fost data putin la o parte ca sa se aseze pe jos vreo 17 corabii in miniatura, opt albastre, noua rosii Doua paravane scunde de tot, verzi, inchipuie tarmurile unei stramtori in care sunt cuprinse na vele

Intr-un jilt, Pietro, concentrat, judeca situatia. Are la indemana un baston lung, subtire cu care da indicatii lui Nicola Acesta, in genunchi, alaturi, asteapta miscarile poruncite

PIETRO este un barbat ca de 40 - 50 de ani, inalt, nas puternic, gura mare, nervozitate barbatesca, impulsiv. Da o impresie de loialitate, de profunda si aspra bunatate, poruncitoare. Nici el, ca si Alta, nu poarta peruca epocii.

Trecutul lui de fost sclav si pirat ii e acum intiparit pe fata, care pare sa fi fost angelica in adolescenta. Are im fel de sinceritate moale in voce, rapida, gandita, care incurajeaza uneori pe partener. O teribila detenta nervoasa, spontana ca o hotarare irevocabila, face din el un om in lupta, copleditor. Atunci privirea lui devine de otel. Fata lui paralizeaza prin paloarea ei insasi pe adversar. Pare mult mai mare la trup, decat e, fiind proportional si cu autoritate. Aparent foarte calm si echilibrat, dar numaidecat se ghiceste in el o fierbere interioara fara egal. Gandeste lucid pana si in clipele de febra.

ALTA, femeie de o frumusetate nelinistitoare, voinica dar mladioasa, cu miscarile senzuale. Are ochii mari in cearcane vinete, care ii dau un aer de profunda melancolie cand priveste staruitor, fara sa vorbeasca. Fiecare fraza o precede cu privirea, asa ca pare ca vorba nu repeta decat ce au spus intai ochii

NICOLA e un fel de urias tacut, parca mereu incrunat. Vorbeste numai cat e nevoie, rar de tot se ilumineaza la fata ca un copil, dar numaidecat apoi se intuneca si devine din nou acehsi urias tacut.

SCENA I - PIETRO, ALTA, NICOLA

PIETRO (catre Nicola, dupa un timp de reflexiE): Schimba, apropie tarmurile Rosiile pe o

coloana, albastrele pe doua coloane

NICOLA (sobru, in genunchi): La ce departare?

PIETRO: Opt leghe departare

NICOLA: Opt leghe, Signor? Dar atunci mai este de folos una din coloane?

PIETRO (potrivind inca navele cu bastonul): Nicola, nu castiga pe mare decat cei indrazneti Cei care fac pe dos decat se asteapta, dupa incercarea trecuta, dusmanul Acum, suntem inspre amurg. Coloana din stanga trece intre soare si navele dusmane, in timp ce coloana din dreapta incepe foarte prudenta lupta, pentru ca sa dea timp navelor invaluitoare sa ajunga in pozitie de tragere Apoi imediat vireaza si ea (face semn cu bastonul si asteapta ca Nicola sa execute ceea ce ii spunE).

NICOLA: Daca Ali-Reis face greseala asta inseamna, Signor, ca ati avut un mare noroc

PIETRO: Norocul ar fi al Venetiei, Nicola

ALTA: (intr-o rochie de casa, se intrerupe din brodat si priveste zambind focul): Se intampla vreodata, Pietro, sa se petreaca lucrurile aidoma asa cum le calculezi la acest joc?

PIETRO: Vrei sa spui vrei sa intrebi, daca vreunul din planurile de acasa se brodesc pentru situatii reale? (surade melancolic) Foarte rar, Alta Numai cand indurarea Domnului adie ca un zvon si sta ca o tacere intre corabiile tale Rar Atunci, folosul e insa atat de mare, incat merita sa faci ore intregi acasa astfel de presupuneri Mi s-a intamplat de trei ori in viata acest lucru si atunci au fost cele mai mari biruinte ale mele (face semn sa stranga si dupa ce servitorul a strans navele) Nicola pune doua rosii langa tarm (dupa ce Nicola face intocmai, el arunca o esarfa neagra paralel cu tarmul, vasele fiind in lungimea lor lipite de esarfa si astfel cuprinse intre ea si tarm) Unsprezece nave albastre in coloana, cinci vase rosii impotriva lor tot in coloana

NICOLA (executa si priveste cu ochi stralucitori, surade beat de amintire): Isola Nera ?

PIETRO (surazand linistit): Isola Nera, Nicola (catre Alta) Acest plan mi-a reusit intocmai. A fost cea mai indrazneata, cea mai sangeroasa si cea mai bine rasplatita dintre toate biruintele mele Intaia pe care am castigat-o pentru Ordinul Cavalerilor de Malta Acum 12 ani Eram foarte tanar, nu implinisem treizeci de ani si foarte greu Consiliul Ordinului aprobase sa mi se dea comanda acelei mici escadre Kheir Pasa se intorcea din Gibraltar cu 11 corabii de linie si 14 nave capturate Am facut planul in cabina mea, mai intai cu acest servitor credincios al meu Nicola, de care nu m-am despartit nici cand am cazut sclav impreuna cu el, la Barbaresci Am pus doua vase lipite de insula, bine ascunse cu verdeata(le arata) Am trimis cea mai repede nava a mea inaintea lor, prefacuta cu iscusinta in corabie de negot, cu tunurile toate ascunse Cand i-a vazut, ea s-a intors, sperziata, credeau ei, si ei s-au luat grabiti dupa ea intreaga lor coloana a defilat pe langa Isola Nera Atunci s-au descarcat dintr-o data cele 60 de tunuri de la tribord In timpul acesta, noi am atacat capul coloanei care trecuse de insula A fost un macel pe care nu-1 poate uita nimeni.

NICOLA (urias naiV): Pe Pasa l-ati ucis cu mana voastra, Signore si asta a separat pe cavaleri

PIETRO: Aveam cu el o veche socoteala, de cand eram sclav la Alger Ucisese trei sute de femei si copii, cand cu asediul cetatii, ca represalii

NICOLA (incalzit dar copilaros): Ce a fost cand ne-am intors cu toata prada si cu 1400 de sclavi, eliberati, acasa Ardeau focurile si chiuiau oamenii de-a lungul Maltei ca la nunta cand treceam incet pe langa ei S-au facut slujbe in toate bisericile Marele Maestru al Ordinului v-a imbratisat plangand in portul Lavallette V-au mai dat vreo doua cordoane

PIETRO (il priveste lunG): Nicola, ce s-a intamplat de vorbești astazi? (bagatelizanD) Atunci m-a facut Papa conte roman (aruncand bastonul si luandu-i mainile) Dar, Alta, iarta-ma, iti vorbim de lucruri atat de putin femeiesti Ce te pot interesa aceste planuri de lupta, care din nenorocire in Venetia de azi nu mai intereseaza nici pe marinari?

ALTA (cu un suras femininN): Nu Pietro, nu vorbi asa Ma jignesti Asemenea explicatii ma prind cum nu poti sa-ti inchipui Tot ceea ce priveste viata ta e pentru mine ca o carte pe care as citi-o de zeci de ori Sunt foarte mandra ca sunt sotia ta iar increderea pe care mi-o arati ma maguleste si mai mult Mai ales acum cand te pregatesti sa dai o noua batalie Intaia ta batalie pentru Venetia

PIETRO (miraT): Dar am mai luptat pentru Venetia, Alta

ALTA: Da, stiu ca baiat tanar, simplu marinar Nu, vorbesc de cand ai revenit aici, chemat la comanda flotei De cand ai parasit Malta Chiar voiam sa te intreb un lucru pe care nu-1 inteleg Mi-ai vorbit totdeauna cu foarte multa prietenie de Keir-Bey si acum aflui ca l-ai ucis cu propria ta mana {asteapta un raspunS}

NICOLA (razand naiV): Numai pe Keir 1-a omorat? Cand se infurie nu mai tine socoteala de nimic De cate ori ajungeam cate o corabie straina, sarea cel dintai pe puntea ei, impreuna cu noi Putini scapau cu viata dintre cei de pe ea (Alta asculta cu groaza si admiratiE) Am invatat amandoi de la necredinciosi sa lucrăm cu palosul Dar pe cand eram la cavaleri, a fost ranit la bratul drept era atins osul si s-a vindecat greu Atunci a invatat sa lupte si cu mana stanga, dar numai cu spada Si pe urma a ajuns sa lupte cu amandoua mainile, de i s-a dus vestea peste toata marea cea de jos, si vorbeau toti cu spaima ca de o minunatie

PIETRO: Vad, Nicola, care vorbești atat de rar, ca vorbești acum ceea ce nu trebuie, si nu spui tocmai ceea ce s-ar fi convenit sa-i spui Signorei Am ucis cu mana mea pe bunul nostru prieten Keir-Bey?

NICOLA: [Iertare](#), Signor, dar mintea mea zapacita e mai cu luare aminte la altele, decat e in stare sa dea o lamurire cinstita

PIETRO: Nu, Alta, e mare pacat sa-i confunzi Keir din Alger era un crestin renegat, un olandez care se turcise dupa ce fusese cel mai sangeros corsar si intrase in pirateria barbareasca numai ca apoi sa fie facut pasa de catre sultan

ALTA (candidA): Dar ce deosebire este intre corsari si pirati?

PIETRO: E foarte mare, Alta, corsarii sunt pirati crestini care lupta si prada corabiile necredinciosilor cum sunt de pilda Cavalerii Ordinului Sf. [Ion](#) de la Malta

ALTA (uimitA): Dar atunci, Pietro, ai fost si tu putin pirat

NICOLA (cu umeri voinici si cumsecadE): Corabii am jefuit noi destule ca odata am mers aproape de Bosfor dar n-am luat cu noi barbatii, femei si copii decat ca sa putem face apoi schimb cu sclavii crestini

PIETRO (lamureste incurcaT): Era necesar ca sa putem face apoi schimb cu sclavii crestini.

ALTA (cu o voce moale ca un suraS): Ai fost pirat, Pietro (razanD), ai fost un groaznic pirat Dar cum se deosebeau cei doi Keir?

PIETRO (cu oarecare duiosiE): Keir-Bey era un batran arab din Damasc, de foarte mare neam si mare carturar Dar ce om de omenie. Din primul ceas, ca sa nu ma despart de Nicola, i-am spus ca suntem frati sa-1 cumpere si pe el S-a uitat cu ochii buni la noi si 1-a cumparat si pe el A fost ca un parinte pentru noi patru ani si jumătate cat am stat la el Am invatat multe de la acest om Sa dezleg probleme de algebra, sa spun pe de rost poemele lui Zohair. li transcriam cartile de

algebra si ii ajutam la cazanele si oalele lui de alchimist Daca nu murea luand din greseala otrava in loc de medicament, ne elibera, desigur Asa, urmasul lui ne-a vandut lui Keir de la Alger, sef de pirati care ne-a suit pe galera

ALTA: Mai sunt galere si acum?

PIETRO: Se mai gasesc desigur destule Keir folosea si panze si rame. Cand scadea vantul pe mare, atunci el cu ramele lui era stapan. Am stat sub corabie, aproape inlantuit de scandura, gol, alaturi de Nicola si alti patruzeci, timp de sase luni, aproape zi si noapte Ne batea vataful cu bicele pe pielea goala Mai tarziu a descoperit ca sunt un bun pilot si m-a dezlegat de la rame Dar tot in lanturi ma tineau si tot ma biciuia Din caine nu ma scotea Mi-a ajutat insa faima de pilot bun Niste sclavi care ochisera o barca mare trasa la iernat m-au chemat sa fug cu ei, caci altfel le era frica pe mare L-am luat fireste si pe Nicola Dupa patru zile de furtuna am ajuns la Malta Vremea era prea rea si n-au avut curajul sa ne caute Mai ales ca la inceput stapanul barcii a crezut ca i-o furasera valurile si n-a vestit pe nimeni

ALTA (cu ochii mari): Totul pare doar inchipuit Si cum au avut incredere Cavalerii in tine Pietro? Asta m-a mirat totdeauna

PIETRO: Totul a fost apoi nespuse de usor Stiam limba barbareasca, eram un bun pilot, ma pricepeam bine la panze, stiam si multa carte A fost greu pana cand mi-au incredintat intaia corabie, fiindca nu eram decat frate laic. Cu aceasta corabie, am intrat in Tunis, am incendiat sase nave, si am capturat galera care s-a luat dupa mine, pitindu-ma dupa o stanca la Pantelaria

NICOLA: N-a fost chiar asa de simplu, Signor In cei 14 ani cat am fost la Malta de vreo doua ori ne-au luat comanda

ALTA: Cum asta, de ce?

NICOLA: Fara motiv Gaseau ca signor Pietro este prea aspru cu echipajul. Nu admite neascultarea Odata a pus in fiare saizeci de oameni din echipaj si a retezat mana cu palosul, el insusi, secundului care scosese sabia Atunci i s-a luat comanda intaia data A doua oara nu i s-a luat comanda, ca sa zic asa, dar o parte din echipaj, stiindu-1 atat de aspru la oranduieli, nu a vrut sa se imbarce, cerand alt comandant.

PIETRO: Ostasii care nu sunt disciplinati sunt cauza de mari pierderi de vietii omenesti Mai ales marinarii trebuie sa fie ascultatori si sa indeplineasca fara sovaire poruncile Altfel tot echipajul e in primejdie si corabiile sunt pierdute in flacari si sange Intelent e sa fii tare, atunci cand nevoia porunceste Din pacate, Ordinul Sf. Ioan de la Malta si-a pierdut toate virtutile care i-au facut marea lui faima Mi s-a intamplat cand am atacat, intr-un an, ca marinarii care cautau prada prin oras, sa se imbete si sa nu execute ordinul de a veni pe corabii. A trebuit sa impusc zece insi drept pilda pentru ceilalti. Asa s-au strans in graba toti cei imprastiati Dupa cate stiu, in marina engleza, care este cea mai buna din lume, neascultarea marinarii se pedepseste fara mila si fara sovaire. Cei adusi in fiare sunt de regula spanzurati de catarg Pe aici prin partile noastre asemenea strasnicie ar speria (cu tristete) Aici, la Venetia

NICOLA: Venetia, Signor? (are o strambatura de dezgust)

ALTA: Nu-ti place deloc Venetia, Nicola?

NICOLA: Nu.

ALTA: De ce, Nicola?

NICOLA: Miroase urat

PIETRO: Nu poate sa sufere Venetia Mereu imi spune ca-i e dor de mare.

ALTA: Dar aici nu e mare, Nicola?

NICOLA: (cu dezgust ridica din umeri si suradE).

PIETRO: Nicola vrea sa spuna ca marea canalurilor nu e mare, iar gondolierii nu sunt marinari

ALTA: Dar atunci cum vei lupta, daca nu ai incredere in marinarii nostri?

PIETRO: La asta ma gandesc si eu toata ziua si

ALTA: (intregește surazatoR): Si toata noaptea, as putea spune Fiindca de atatea ori cand ma trezesc noaptea te vad umbland incrunat prin incapere sau stand ganditor in jilt...

PIETRO: Daca inving doua greutati, as putea nadajdui sa izbandesc Daca voi obtine ascultarea fara sovaire in cele mai grele clipe si daca tunarii venetieni vor sti sa traga si altfel decat pe mare calma In ceea ce priveste atacul pe puntea inamica, asta depinde de modul in care se da iuresul Cei buni tarasc si pe cei rai Iar, e drept ca n-am incredere in iscusinta pilotilor nostri, de a naviga impotriva vantului.

ALTA: N-am stiut cum esti atunci cand te pregatesti de o batalie In acesti trei_ani de cand sunt sotia ta, n-am avut inca acest prilej Dar nu pricep cum poti fi atat de nelinistit

NICOLA: Daca Signor Pietro imi ingaduie sa spun, atunci voi spune eu

PIETRO (nedumeriT): Ce, Nicola?

NICOLA: Inainte de batalie, parca nu mai este om Ai zice ca e cel mai fricos comandant Ma trimite de cate doua trei ori in spionaj Schimba de zece ori planurile Dar cand lupta a inceput, nu-1 mai recunosti E hotarat ca moartea insasi

PIETRO: O batalie trebuie pregatita cu grija E o raspundere coplesitoare. Castigi cu mintea daca e treaza in tine, nu cu mintea beata Ceea ce ma face sa deznadajduiesc aproape, e insa ca de data aceasta nu-mi pot pregati eu insumi lupta toate vasele sunt in revizuire si reparatie la Arsenal Predarea lor intarzie mereu. Daniello ma tot asigura ca vor fi gata la timp dar pare iritat cand lucrul Are aerul ca vede in asta o neincredere in el, se pretinde jignit O inclinare proprie mie ma face insa banuitor cu toti cei care apeleaza la increderea altora Toti oamenii acestia care ocolesc orice control si-ti spun la fiecare pas "ai incredere in mine" sunt de regula niste sarlatani si mi-e teama ca Daniello vrea sa-mi predea flota in ultima clipa ca sa nu mai poata fi o receptie reglementara Trebuie sa inchizi ochii si sa pleci cu ce ai, in clipa cand inamicul a fost semnalat ALTA: Dar mi se pare ca de doua luni piratii se misca in toate partile in Adriatica si prin arhipelag? Nu-i asa Nicola?

PIETRO: intocmai, ar trebui sa fim gata sa plecam chiar si la noapte

ALTA: La noapte?

PIETRO: La noapte, Alta, caci ar fi nevoie sa-i surprindem Dar fireste ca nu, vom putea fi gata Daca insa maine de dimineata luam in primire navele, vom pleca maine noapte de la Chioggia, anuntand o falsa plecare pentru poimaine seara.

ALTA (profund tulburata): Cum? e cu putinta sa pleci asa? la lupta?

PIETRO: Desigur, Alta, cum vrei sa fie altfel?

ALTA (uimita, inspaimantata) Stiam ca vei pleca dar nu stiam cum chiar clipa acestei plecari nu mi-am inchipuit-o pana acum N-am sa mai pot dormi o singura noapte pana cand te intorci (si inca mai ingrozita neputand sa creadA) S-ar putea sa nu te mai intorci, Pietro?

PIETRO (tacE)

NICOLA: Viata de marinar nu-i viata de om, Signora O corabie in lupta uneori se scufunda foarte usor cu tot ce este pe ea

PIETRO: Alta, nu te mai gandii la asta

ALTA (mereu tulburata, inspaimantata): Acum abia parca vad adevarul intreg Vei pleca la lupta,

Pietro? Maine sau poimaine

PIETRO: Dar ai stiut ca voi pleca, Alta Toata aceasta lupta a fost pregatita aici langa tine aproape cu tine Nu?..

ALTA (straniu dezmeticita): Dar o vedeam de departe Eram mandra ca sunt langa tine Ca eram putin amestecata in gandirea si in planurile tale Te priveam adeseori si imi spuneam in sinea mea Va fi o mare batalie, in scurta vreme, care va uimi lumea si va cutremura Venetiaiar eu am vazut, din intaia clipa, cum s-a urzit aceasta batalie pentru ca barbatul meu avea incredere in mine Am vazut de aproape cum se aleg firele intamplarii, care nu va mai dantela Pentru ca barbatul meu a avut incredere in mine... Am vazut de aproape cum se aleg firele intamplarii, care nu va mai fi niciodata pe lume asa cum a fost, in timp ce lucram aici la dantela... Pentru ca barbatul meu a avut incredere in mine. Dar acum, plecarea ta adevarata ma inspaimanta

PIETRO (foarte miscaT): Da, Alta, langa tine a fost gandita batalia care va fi Nu stiu care va fi norocul nostru de marinari, dar pot sa spun ca niciodata nu am simtit inca, in adancul meu, atata usurinta de lucru Parca puteri noi nestiute au fost chemate linistit dintr-un adanc nebanuit pana acum E in tine o lumina usoara care sporeste viata in jurul tau De aceea, langa tine se traieste placut si se gandeste usor chiar cand brodezi fara sa spui o vorba Obiceiul tau de a lucra langa mine aceste dantele gingase, m-a deprins cu bucurii pe care nu le-am banuit niciodata inainte de a te cunoaste pe tine (se indreapta). Sau poate le-am banuit numai (coplesit de amintire). Bunul meu Keir imi spusese ca miile de astri, in miscare perfecta in spatiile ceresti, produc o muzica atat de armonioasa, cum nu poate fi vreuna pe lume Aceasta muzica nu poate fi auzita insa niciodata din pricina zgomotelor pamantesti Cand eram pilot si vegheam invaluit in singuratate pe corabie, in nopti spuzite de stele, imi incordam auzul si pandeam sa surprind armonia sferelor ceresti in miscare Ramaneam asa ore intregi Acum gandesc la fel ore intregi langa tine si armonia miscarilor tale tacute imi da o idee despre armonia celesta care ma intovarasea ca pilot, fara sa o aud

ALTA: Nu nu, eu sunt cea castigata Tu m-ai invatat sa vad lucrurile pe care inainte nu le vedeam Tu mi-ai descoperit aceasta placere de a sti cauzele si legaturile Acum patru ani nu eram decat o actrita frivola, zapacita de glorie, care credea ca la 25 ani stii toate si poti sa ai pareri despre toate (cu o umbra in privire) ah, ce biata disperata eram in vremea aceea Cand la balul Procuratiei, unde te-am intalnit intaia oara, batranul profesor mi-a spus: "Divino, asa imi zicea glumind pe atunci, te-am vazut stand de vorba cu barbatul cel mai inteligent din aceasta Republica - i-am raspuns ca o toanta: - Era contele Piero Gralla. - Intocmai Ce ganduri ai? - Ei bine, i-am spus razand, vreau sa dorm o noapte intreaga cu cel mai inteligent barbat din Venetia". A zambit si el, dar a trebuit sa treaca inca un an de zile, pana sa ajung sa-ti fiu sotie. Suferisem prea mult si eram hotarata sa fiu in viata ta O asemenea inteligenta face bine ca soarele celor bolnavi. Azi sunt sotia ta, si lumea imi pare alta

PIETRO: Ce noroc fara seaman este prezenta de toata ziua intr-o casa a unei femei frumoase (o priveste indelung fericit, apoi se intoarce catre Nicola, care ramasese ca un stei tacut) Nicola, de ce nu vrei sa ai si tu un camin al tau? Ar fi timpul sa te insori din nou

NICOLA (incrunat se intoarce in el insusi): Nu

PIETRO (prietenos): Nu e un motiv ca, daca nu ai avut noroc intaia data, sa renunti pentru totdeauna

NICOLA (tot mai incrunat, un urias rasucit din toate radacinile lui): Nu

ALTA: Dar eu n-am stiut ca Nicola a fost insurat Cand ai fost insurat, Nicola?

NICOLA (nu stie ce sa raspunda, apoi cu o voce moale adanca, venita parca dintr-o noapte grea indepartata): Am fost intr-adevar insurat, Signora Aveam 20 de ani Am iubit o fata din satul nostru Avea 18 ani

ALTA: O, atat de tineri amandoi Era frumoasa si erai desigur tot atat de voinic ca acum, si tot atat de credincios cat esti ce binecuvantat lucru este dragostea tineretii. Ce a devenit aceasta femeie?

NICOLA (cu umerii crispati, totul e inclestat in el): E moarta, Signora

ALTA: (incremeneste, cu fior nelamuriti): Oh A fost bolnava? De ce a murit?

NICOLA (sovaie, parca l-ar stingheri mainile lui grele de urias, cuvantul cade cu intarzier): Am ucis-o eu, Signora.

ALTA (ingrozita isi strange bratele la piept): Nicola, tu? (se uita coplesita, intrebatoare, la Pietro)

NICOLA (inclestat si trist, totul vine in el ca de la capatul lumii): De 17 ori am infipt cutitul in ea Am prins-o cu iubitul ei (simplu). Intai l-am omorat pe el

ALTA (naucita, nu se poate regasi): Nicola, cum ai sa afli har inaintea Prea Sfintei? De aceea esti fugar?

NICOLA (senin ca un strigol): N-am fugit. M-am dus in fata judecatorilor. Ei au gasit ca nu trebuie sa fiu pedepsit. Ei m-au iertat, dar eu nu m-am putut ierta (cu o durere intoarsa) Era frumoasa (ii cade capul in piept) Am plecat din sat. Am vrut sa intru la galere Sa vaslesc zi si noapte. Am devenit marinar. Si acum sunt aici (se frange din umeri, din tot trupul lui de urias, usor ca o planta care se inchide) Au trecut de atunci 18 ani, 7 luni si 23 de zile.

ALTA (ramane adanc ingandurata, nu se regasesc): N-am crezut n-am banuit.

PIETRO: E timpul sa gasesti impacare, Nicola. Ai platit ce era de platit, pentru greseala infaptuita. Erai prea tanar, deci nu destul de priceput ca sa-ti alegi o femeie potrivita. Acum, la 40 de ani, ai alti ochi Uita-te la cer.

NICOLA (mereu incrunat sub apasarea unei sentimente pentru trei vietii): Nu, Signor Cerul e injunghiat (urmeaza o indelunga tacere strivitoare)

ALTA (cu un tipat usor de spaima): Nu Pietro, nu sta acolo

PIETRO (priveste si constata ca e chiar sub un greu lustru florentin de fier batut cu multa frumusetate; surad): Iar spaimetele tale? Dar am adus mesteri care l-au verificat. Cu toata vechimea lui, este sigur ca tine

ALTA (nervoasa): Nu stiu poate ca e asa, dar nu pot indura sa te stiu chiar sub el Cand ma uit si-1 vad deasupra capului tau, imi da un fel de ameteala Trebuie inlocuit cu altceva.

NICOLA (iese cu bratele incarcate de nave)

PIETRO: Am vorbit despre lucruri prea grave, Alta Nu uita ca asta seara ai o cina foarte importanta. Am invitat la masa pe Spallazini si toata Universitatea de la Padua Trebuie sa ai grija de musafirii tai

ALTA (dezamagita). Nu va veni niciun profesor de la Padua Au primit ordin de la Senatori sa plece numaidecat inapoi, toti cei veniti in Venetia, fiindca saptamana asta au fost mari dezordini studentesti. Au devastat unele cafenele din cauza unui conflict cu zbirii si au asediat localul politiei Dogele este foarte suparat

PIETRO: Dar atunci ce faci?

ALTA: Nu stiu ce sa fac Nu mai am la masa decat pe Spallazini si pe acel tanar savant, Volta E nevoie sa invitam alta lume Si trebuie o lume in care cei doi sa se simta bine

PIETRO: In privinta asta n-avea nicio grija. Daca esti tu de fata, se vor simti desigur nespuse de bine. N-ai vazut ce a fost alaltaseara la Garani? Erau toti in jurul tau ca in jurul unei lampi. Batranul meu profesor m-a luat deoparte. Era fericit. "Am dat cina asta ca sa-1 onorez pe Spallazini, care este azi cel mai mare naturalist al lumii astazi, alaturi de Buffon, si care ne-a primit foarte frumos cand am fost la el la Pavia. Avem si pe acest Volta care de pe acum este care de pe acum este celebru prin experientele lui in domeniul electricitatii. Nevasta mea era foarte ingrijorata ca se vor plictisi la noi. Din pricina Carnavalului nu avem decat cativa batranei, camarazi de ai mei de la Padua cu nevestele lor. Fiecare nu stie decat de ale lui. Eram sigur ca Delatti avea sa vorbeasca toata seara despre monadele lui Leibniz. Marturisesc ca v-am facut invitatia asa intr-o doara. Nevasta-mea imi spunea "cum crezi ca o femeie de 27 de ani o sa vie intre mosnegii tai plictisitori?". Iti multumesc dragul meu elev, ca ati venit. Sunt in seara asta de carnaval, in palatele venetiene, doua mii de supeuri stralucite unde cea mai frumoasa femeie din Venetia si cea mai mare actrita a Italiei ar fi fost primita ca o regina. Ea a preferat sa vie la o masa modesta de savanti maniaci si plictisitori. Uita-te la ei. Bietii oameni sunt nebuni de bucurie. Fiecare vrea sa arate tot ce stie si priveste cu cata convingere si seriozitate asculta contesa. Volta se roseste ca un scolar de cate ori ea ii pune cate o intrebare. Uite Spallazini, cum se cheltuiește si se agita. Contesa a arbitrat intre noi si restul Venetiei. Un veac de aici incolo, stiinta ii va fi recunoscatoare.

ALTA: Dar nu i-ai spus bunei noastre Garani ca nu ma plictisise deloc? Ca de cand am renuntat la teatru nu caut decat sa ma instruiască? Ca ma intereseaza asemenea lucruri nespuse?

PIETRO: Parca ea nu ne-a vazut la cursuri ca pe niste cuminti studenti. Totusi nu-i vine sa creada ca intr-o seara de carnaval, preferi asemenea dizertatii.

ALTA (rade amuzata): Dar stii despre ce ne vorbea marele Spallazini cand tu erai in colt cu profesorul Garani? O certa pe batrana Garani ca n-a gatit cartofii pe care i-a adus el. El sustine ca aceasta buruiana are un fel de fruct in pamant care se poate manca si ca, bine gatite, aceste fructe ar fi delicioase si foarte hranitoare. Cei mai multi de la masa sustineau insa ca acest cartof este otravitor ca nu se mananca nicaieri in Europa si ca de cand buruiana a fost adusa din America, din greseala, creste asa in nestire pe marginea drumurilor. I-am fagaduit lui Spallazini ca, la masa de asta seara, daca imi trimite cartofi (surazanD), ca-i poarta cu el in cufar in scop de propaganda, vom manca amandoi cartofii, chiar daca toti ceilalti vor refuza. Era incantat si mi-a spus ca vine mai devreme ca sa-mi ai te cum sa-i pregatesc. Ma duc sa dau ordine la bucatarie.

PIETRO: Cu alte cuvinte vei manca o planta care se banuieste otravitoare, fara sa ma inviti si pe mine? Asta este iubirea ta?

ALTA (surazanD): Tocmai de aceea tocmai de aceea (iese, dar se reintoarce). Si nu uita ca dupa cina, dupa ce pleaca musafirii, mergem un ceas cu gondola pe mare, sa dormim in chioscul nostru ca intr-un cuib inconjurat de ape.

SCENA II - PETRO, CELLINO

PIETRO (s-a asezat la masa cea mare de lucru)

NICOLA (care iese si el, revine si anunta): A venit acel cavaler.

(Pietro ii face semn cu mana ca poate sa intre).

CELLINO (intra inzorzonat cu maniere de cavaler de curte. Face un salut gratios si sigur de el): Am placerea sa va salut, Signor Proveditore.

PIETRO: Nu ma intereseaza placerea d-tale. Cine esti d-ta?

CELLINO: Excelenta, m-ati chemat

PIETRO (nervos, iritat, bate cu pumnul in masa): Cine esti d-ta?

CELLINO (intimidat, si-a pierdut alura de gratiE): Sunt Cavalerul Marcello Mariani, din familia Mariani, inscrisa in Cartea de aur de la 1214, iar de la 1534, baroni ai Sfantului Imperiu

PIETRO: Nu ma intereseaza familia d-tale. Ma intereseaza sa-mi spui cine esti d-ta

CELLINO (scuzandu-sE): Am crezut ca de vreme ce m-ati chemat, stiti cine sunt

PIETRO: Daca nu mi-ai parea prost ca un paun, as putea lua asta drept o obraznicie Dar s-ar putea sa fie amandoua

CELLINO (consternaT): Signor

PIETRO: Din nefericire esti si comandantul fregatei Velloccitta ?

CELLINO: Da, Signor

PIETRO: Asta e mai mult decat sa fii ramasita unui neam ilustru In orice caz, ar fi trebuit sa stii ca acesta-i titlul pe care trebuie sa ti-1 dai cand esti chemat in interes de serviciu Te rog deci sa-mi spui cine esti?

CELLINO (nesigur de eL): Sunt capitanul Marcello Mariani comandantul fregatei Velloccitta

PIETRO: Buna ziua, te rog, stai jos

CELLINO (are un aer cu totul buimac. Se vede ca nu e obisnuit sa fie tratat astfel, se aseaza). Dar, excelenta

PIETRO (severa): Cate vele, cate tunuri si ce echipaj are Velloccitta?

CELLINO (interzis, nu stie ce sa spunA): Nu m-am interesat inca (sovaiE) N-am vazut-o inca

PIETRO: De cand esti comandantul ei?

CELLINO: De sase ani

PIETRO: De sase ani, si n-ai vazut-o niciodata?

CELLINO: Trei ani am fost pe langa ambasada noastra din Franta De doi ani sunt atasat pe langa persoana Dogelui.

PIETRO: Si in acești doi ani n-ai gasit niciodata timpul si n-ai avut curiozitatea sa vezi aceasta corabie, si sa cunosti oamenii pe care ii comanzi?

CELLINO: Asa cum e obiceiul, echipajul mi-a facut vizite de anul nou, in fiecare an. Atunci am impartit bani trupei si daruri ofiterilor

PIETRO: Si acum cine se ocupa de vas?

CELLINO: Secundul ei locotenentul (cauta si nu gaseste) Stiu ca toata flota este in revizuire si reparatie, fiindca este in mare parte avariata

PIETRO: Da, flota este in reparatie Dar aceasta nu ne-a impiedicat sa constituim ordinea de bataie si sa lucram, in asteptarea vaselor Toti ofiterii isi instruiesc echipajele Se lucreaza la aprovizionarea cu munitii, se fac situatii de efective leri, s-au facut exercitii de tragere D-ta n-ai fost niciodata prezent in decursul acestor trei luni, desi la inceput ai fost anuntat ca toti ceilalti si apoi poftit de catre camarazi sa vii

CELLINO: Ocupatiile mele pe langa Doge m-au impiedicat sa vii

PIETRO: Ocupatiile d-tale sunt foarte nelamurite pe acolo, in timp ce pe vas se va simti lipsa comandantului. Si chiar daca vei veni, ma intreb cata pricepere are acest comandant Cate calatorii de cursa lunga ai facut pana acum?

CELLINO: N-am avut prilejul unor asemenea calatorii

PIETRO: E un prilej pe care un marinar il cauta anume in cati timpi se strange vela superioara?

CELLINO: Nu mi se pare necesar ca un comandant sa stie un lucru pe care il pot executa

subalternii lui

PIETRO: Este din ce in ce mai lamurit pentru mine ca d-ta nu ai calatorit pe mare decat ca pasager si totusi esti comandantul unui vas de razboi

CELLINO: Acesta-i cazul tuturor tinerilor inscrisi in Cartea de aur din Venetia Vorbesc de cei care sunt comandanti de vase Lepante a stat in atac cu spada in mana, la prora navei lui, si a sarit in fruntea oamenilor pe puntea navei turcesti din fata Si dupa ce a curatat aceasta nava, din pricina ca stramtoarea toata era inchisa de sute de nave de lupta, n-a putut sa se mai descurce cu nava lui si a luptat mai departe sarind de pe vas pe vas Asa s-a castigat cea mai mare batalie navala a crestinatatiei (Apara pe "acest") Acest Mariani a fost facut baron al Sfantului Imperiu.

CELLINO (surprins, incurcat): Era strabunicul meu

PIETRO: Nu, dumneata esti lepadatura lui

CELLINO (ar vrea sa spuie ceva, dar privirea taioasa a lui Pietro il ingheatA): Signor

PIETRO: Oamenii ca acest Gregorio Mariani, luptand peste mari departe, au facut gloria Venetiei si i-au adus palatele de pe canale, San Marc bisericile, toate cheiurile si Arsenalurile Ei au adus totul, cei de aici n-au adus decat mlastina. Erau capitani care iubeau caile de apa inspumate si fara sfarsit Cei care lipseau trei sferturi de an si cate odata si trei ani de acasa Ai auzit de Marco Polo? (surade amar) Pe atunci Republica era aparata in Egipt, pe insula Cypru, pe Bosfor, caci Mediterana era un lac venetian Azi ne aparam la Lido si in baltoacele de la Mestre

CELLINO: ingaduiti-mi sa va spun ca Republica a durat 1400 de ani... Poate va mai dura inca o mie

PIETRO (uimit): Inca o mie de ani? Vrei sa spui inca 20 de ani Si nici acestia siguri. Nu stiti nimic din cele ce se intampla in lume. Nu Cu un tineret de starpituri gatite ca niste catei, asa cum e tineretul patrician de azi, mergem spre sfarsitul sfarsitului „Velloccitta” va pleca poate peste cateva ore, in recunoastere, inaintea flotei Cine va comanda fregata?

CELLINO: Secundul vasului va fi fericit desigur sa comande aceasta recunoastere

PIETRO: Cu alte cuvinte d-ta ai titlul, dreptul de a porunci, dreptul de a rasplati, avantaje de tot soiul, vei avea si onorurile in caz de biruinta, dar in lupta nu vei fi cu oamenii dumitale, nu le vei simti fiorul pe care il da pavilionul inaltat brusc pe catargul navei amiral, ca semn de incepere a luptei, nu vei retransmite palid ordinul de atac pentru oamenii de pe vasul dumitale. Vei fi in ceasul acela fara seaman, in cine stie ce alcov. Tragi totusi nadejdea secreta ca "Velloccitta" va straluci in lupta, chiar de se va scufunda, si ca vei fi sarbatorit, in calitate de comandant, in saloanele Signoriei si in budoarele patriciene

CELLINO: De ce as merge sa comand eu acolo unde nu ma pricep? Comanda mea, daca imi permite excelenta voastra sa remarca, are un caracter reprezentativ Actele Republicii tin socoteala de acesti 1400 de ani, - de acest trecut fara care Venetia nu ar fi Venetia, iar forma acestei recunoasteri este mentinerea in fata a acelor familii care in trecut, asa cum ati spus, au adus gloria si bogatiile cetatii Secundul meu, si la fel ceilalti comandanti care sunt in aceeasi situatie, inteleg ce avantaje insemna pentru ei sa fie sub comanda directa a unui nobil din apropierea Dogelui

PIETRO: Nu tagaduiesc ca din nefericire sunt si ofiteri care gasesc de folos sa fie astfel protejati Dar nu e nici cinstit, nici cuviincios si nici frumos In orice caz, eu nu merg la lupta cu astfel de comandanti Vreau ca meritul sa fie merit raspunderea, raspundere; si rasplata, rasplata Vreau la comanda oameni intregi, nu papusile altor papusi caraghioase (se ridica in picioare sa-i faca

loc la masa, apoi il pofteste sever) Aici pe masa asta, ai hartie de scris si o pana. Scrie te rog si semneaza o scrisoare catre Proveditorul flotei, prin care arati ca, nefiind marinar, nici prin chemare, nici prin pregatire, renunti la comanda fregatei "Velloccitta" si la orice grad ofiteresc in flota

CELLINO (uimit, nu-i vine sa creada, arc o brusca miscare de indignare, dar se stapaneste si raspunde sfios, caci e dominat mereu de privirea aspra a lui Pietro): Nu pot semna astfel de scrisoare

PIETRO (dur, vine un pas spre el): E dorinta mea asta

CELLINO (lupta cu el insusi dar gaseste totusi puterea de a rezista): Imi cereti im lucru nedrept

PIETRO: Nu pot discuta cu d-ta chestiuni de dreptate si nedreptate Alfabetul meu n-are nicio litera comuna cu al d-tale, ca sa fie posibila o lamurire Este dorinta mea ca d-ta sa scrii si sa semnezi aceasta scrisoare Intelegi? [Dorinta](#) mea.

CELLINO (sovaind, disperat aproape): Nu pot sa renunt la gradul de ofiter al flotei E atributul familiei mele de patrician

PIETRO (vine furios spre el, e gata sa-l loveasca, se stapaneste, dar cu fiecare gest aproape ca il palmuieste. Dar daca nu-mi place mie sa intalnesc acest cap de berbec frezat? De ce sa risc sa ma gasesc obligat sa stau de vorba cu un cap care imi inspira greata (cu bastonul cel lung de pe masa, ii da jos peruca, asteapta un gest de raspunda. Vine spre el cercetator). Porti alunite false ca o curtezana? (ii ia propriul lui jabo si ii freaca obrazul de-i scoate pata neagra. S-a murdarit de pudra, si-i spune in scarbA) Esti pudrat ca o paiata

CELLINO (se frange ca un vierme, dar groaza de Pietro e mai mare) Va rog

PIETRO (cu dezgust) Ma rogi? ha ha ha ma rogi? E si clipa sa ma rogi Ascuta, esti cel mai josnic poltron pe care il cunosc Am auzit multa lume gasindu-te totusi simpatic.

CELLINO (a renuntat la orice intentie de a raspunde, e multumit si cu atat): Signor, nu ma cunoasteti Daca m-ati cunoscute

PIETRO (vine la el, ii cere cu un gest moale sabia): Da-mi putin sabia d-tale

CELLINO (ii da sabia incurajat oarecum de acel "simpatic" si de gestul moale): De obicei, port pumnal Am primit-o in dar acum trei ani in Franta

PIETRO: Ai primit-o in Franta? (o examineaza) Ciudat, stiam ca pe acolo sabiile sunt altfel Tocmai ca vream sa vad anume ce fel de sabie ai d-ta. A mea ar fi sarit singura din teaca oricine ar fi fost acela care mi-ar fi vorbit asa cum ti-am vorbit eu d-tale (i-o zvarle cu dispret inapoi si ii arata cu un gest taios masa de scris) Treci si scrie scrisoarea.

CELLINO (intelege ca nu poate sa-l induplece, ia un soi de hotarare, totusi foarte prudent): Acest titlu si aceasta insarcinare mi-au fost conferite conform legii, prin ordinul Dogelui, si nu am dreptul sa renunt la ele decat cu respectarea acelorasi forme

PIETRO (isi musca usor buza de jos): Bine dar daca ramai comandant al fregatei, tot conform legii, te previn ca daca maine nu te infatisezi la serviciu, te vor aduce oamenii mei in fiare, oriunde te vor gasi (a vorbit iritat).

CELLINO (vag incurajat): Avand in vedere ca sunt necesar in insarcinarile mele de la Signorie, se va gasi poate cine sa ma scoata din fiare

PIETRO (palid cu o violenta groaznica): Scoate sabia si vino numaidecat dupa mine in gradina

CELLINO (incremeneste, ingrozit nu mai stie ca sa creada): Signore

PIETRO (cu o voce hotarata si aspra): Porneste inainte am sa-ti arat - eu ce inseamna sa insulti pe Pietro Gralla.

CELLINO (cu un soi de disperare): N-am vrut sa va insult, am vrut numai sa ma apar

PIETRO: M-ai insultat Cand iti inchipui ca o masura luata de mine poate fi anulata prin astfel de interventii si mai ales cand indraznesti sa-mi spui mie acest lucru este o nerusinare, care nu poate fi pedepsita decat intr-un singur mod Scoate sabia,, caci altfel iti retez urechile si-ti scurtez nasul aici, pe loc (si-a scos sabia) Te voi vindeca de cuceriri de femei si de interventii prin ele

CELLINO (si-a pierdut cu totul capul, nu mai stie ce sa facA): Am vrut sa spun

PIETRO (cu un gest scurt, ca o concluzie): Treci si scrie

CELLINO (a trecut la masa si scrie, pe urma semneaza).

PIETRO (il urmareste domolit, iar dupa ce Cellino s-a ridicat de la masa examineaza hartia si o azvarle apoi cu dispret intr-un colt al mesei Cellino mai asteapta parca naucit in picioare. Dupa un timp, dupa ce s-a uitat lung pe fereastra ii face semn sa se aseze, destul de binevoitor Vocea lui are acum o calda tristete, ca o nostalgie a unui lucru imposibil): Esti multumit de d-ta insuti?

CELLINO (simte schimbarea din vocea lui Pietro, raspunde usor indureraT): Nu inteleg intrebarea pe care mi-o puneti

PIETRO (cu un ton usor melancolic, cu o ironie prieteneasca): Am vazut ca de familia d-tale, inscrisa in Cartea de aur de la 1214, esti nespus de multumit Te-ai intrebat vreodata daca acest sir de stramosi este si el tot atat de multumit de d-ta?

CELLINO (justificand-se): Duc viata pe care o duce orice tanar patrician

PIETRO (cu tristete, parca binevoitor): Ti-ai cercetat-o vreodata mai de aproape aceasta viata de tanar patrician? In felul ei, in satisfactiile pe care ti le ofera? (asteapta cateva clipe si pe urma isi raspunde singur) Ce intrebare? (suradE) Dar este destul sa te priveasca omul cateva clipe ca sa vada, nu te supara, ca te topesti de admiratie pentru ceea ce esti, pentru cine esti si pentru cum esti Capul acesta este un cap care se priveste toata ziua in oglinda, gateala d-tale dovedeste ce subtire iti socotesti persoana si cat de mandru esti de locul care ti se ofera in anume anticamera Drumul pana in acea anticamera ti se pare si el o izbanda pentru care crezi ca meriti sa fii invidiat si stii bine ca esti invidiat de altii, care sunt mai putin inzestrati ca d-ta, pe linia d-tale. Sunt mai putin frumosi nu atat de bine dichisiti, de familie mai putin nobila, mai putin isteti ca d-ta, cum sa spun, in slugarnicie (surade trist si obosiT) Altminteri stiu ca in felul d-tale esti o fala a aristocratiei venetiene

CELLINO (foarte sincer): Ce pot sa fac decat ce se cere unui tanar de rangul meu?

PIETRO: Adica sa te imbraci, sa mananci, sa te dezbraci si sa te culci?

CELLINO: Sunteti din nou batjocoritor

PIETRO: Nu, te intreb sincer, cu dorinta de a afla un raspuns. Spune-mi ce faci altceva mai cinstit decat obositoarele ispravi de a te imbraca, de a manca, de a te dezbraca si a te culca iarasi?

CELLINO: Cred ca principalul lucru este sa nu faci nimanui rau Si socot ca nimeni nu se poate plange de mine Nu iau nimanui nimic din ceea ce i se cuvine

PIETRO (zambind obosit, ii vorbeste usor, fara ura): Hm hm Chiar asa sa fie? Ai vazut ca nu erai comandant de fregata decat rapind acest drept unui tanar merituos care nu avea privilegiul d-tale de a se fi nascut cu diploma de nobil tiparita pe spate Esti primit in secretele Signoriei pentru serviciile si meritele castigate de familia d-tale, fara ca d-ta sa mostenesti de la aceasta familie si stiinta datoriei implinite si fara truda cu care ea a platit onorurile Cartii de aur Misiunile fastuoase cu care te onoreaza Republica sunt posibile in primul rand fiindca Republica exista dar d-ta n-ai facut nimic personal pentru ca aceasta Republica sa existe Cheltuiesti bani,

mai multi decat ai, mai multi decat ai mostenit, se pare, si dupa cate mi s-a spus, iei bani si de la femei, bani munciti sa zicem de altii lata deci ca nu esti ca nu e chiar atat de cinstit ceea ce faci Dar nu despre cinste si moralitate vreau sa-ti vorbesc Latina asta, stiu ca nu o prea intelegi d-ta Vreau sa vorbim pe limba d-voastra, a tinerilor patricieni de azi

CELLINO (lovit mai curand de amaraciunea cu care i s-a vorbit, se indrepta spre usA): Sunt in casa voastra, excelenta, si-mi este foarte greu sa pot vorbi Am fost chemat in interes de serviciu. Cred ca e mai nimerit sa plec, ca sa evit in modul acesta situatia de

PIETRO (il cearta fara suparare): De ce ti-ai adus aminte ca esti diplomat? Nu, iscusinta d-tale diplomatica nu te poate ajuta tin foarte mult sa spui tot ceea ce gandesti De multa vreme vreau sa stiu si eu ce se petrece sub o frunte venetiana de azi.

CELLINO: Ei, bine asta-i Venetia De cateva sute de ani asta-i Venetia De aceea nu inteleg ce aveti cu mine De ce imi cereti mie socoteala pentru tot ce se intampla azi in Venetia.

PIETRO: Pentru ce? (cu o nespusa parere de rau pentru ceea ce nu E) Pentru ca esti tanar? Pentru ca ai fi putut fi tanar

CELLINO (surprinS): Tanar?

PIETRO: Da A fi tanar inseamna a fi de otel A privi totul in fata. A nu putea minti niciodata A nu putea indura sa fii mintit de altii A nu putea ingadui minciuna oriunde ai intalni-o. A uri nedreptatea Cand esti tanar nu poti fi legat de nimic Incaleci tu viata cum vrei Fiindca ii poti da cu piciorul Nu te taraste ea ca pe o epava, care nu mai stie sa renunte

CELLINO: Poate sa spuna ce gandeste, azi, cineva in Venetia?

PIETRO: Cand esti tanar nu mai este nimic intre Dumnezeu si lume, decat fiinta ta Poti zice: Nu

CELLINO (uimiT): Poate sa zica cineva "nu" azi la Venetia? Cu Consiliul celor zece si cu cei trei inchizitori?

PIETRO: Da ar fi putut s-o spuie cei tineri daca ar fi fost tineri Ah! tineretul acesta venetian Cate sperante nebunesti am pus in el

CELLINO: Tinerii patricieni de azi nu pot fi vinovati Oare ei au adus Venetia in starea in care ziceti ca este acuma? Tinerii patricieni?

PIETRO (uimiT): Tinerii patricieni? Ce cuvinte fara sens Tinerii patricieni? Nu, voi nu sunteti tineri. Nu exista tineri patricieni. Voi v-ati nascut batrani Ati mostenit putreziciunea tot mai urata a inaintasilor Sangele vostru s-a subtiat, organele voastre albicioase au frumusetea fiorilor de putregai Mintea voastra este anemiata si functioneaza numai la suprafata Tot corpul este intaratat de o mancarime permanenta Cand oasele sunt moi ca zgarciul si strambe, judecata este copilaroasa. Cand cate un exemplar izbuteste un corp intreg, de poate sa stea in picioare, cartita sapa in alta parte El are atunci mintea nelegata Nu poate sa stea singura drept (cu silA) Oasele voastre se rup usor ca tulpinile de flori uscate. Voi nu sunteti tineretul venetian Patricienii acestia putrezi nu mai pot da nastere unui tanar. Progenitura lor seamana, ori la trup, ori la minte, cu o lipsa si cu un plus, cu progenitura maimutelor Dar undeva ar trebui sa fie tineretul adevarat venetian Cu mintea agera, cu trupul sprinten si sanatos Pier insa nestiuti, in fiecare an, pier nenumarati din acest tineret aici in cetate, cum pier orice samanta buna in mlastina putreda unde nu prind decat buruieni taratoare Nu le prieste locul (a ramas pe ganduri, adanc indurerat, e ca o lumina stinsa de mult in el, se duce iar la fereastra, parca ar cauta ceva).

SCENA III PIETRO, CELLINO, NICOLA

NICOLA (intra cu o colivie in care este inchis un porumbel. Vrea sa o puie pe masA).

PIETRO (furios intarataT): Nicola, iar?

NICOLA (putin speriaT): Stiti ca este dorinta Signorei sa primiti aceasta scrisoare

PIETRO (gata parca sa sfarme coliviA): Nicola, trebuie sa se termine odata comedia asta

NICOLA: Signor, porunciti-mi ce sa fac

PIETRO (sta mult pe ganduri, se framanta ca sa ia o hotarareE). Unde a fost depusa colivia? Tot sub portic?,..

NICOLA: De data aceasta nu a mai fost adusa pe canal A fost gasita in gradina chiar Nu-si poate lamuri nimeni cum a ajuns acolo

PIETRO (resemnaT): Bine, Nicola Du-te (Nicola iesE).

PIETRO (furios): Asta-i Venetia! (a uitat coliviA) Sau acel tineret lacom si dezmatat

CELLINO: Cine este de vina ca la Venetia domneste numai teroarea inchizitorilor si legea placerii? Fiecare cauta sa guste cat mai plin din toate placerile vietii..

PIETRO (izbucnind): Placerile vietii? Foarte bine, sa fie placerile vietii Nu ma sperie legea placerii (vine aprig spre eL) Dar stiti voi care sunt adevaratele placeri Banuiti voi care sunt marile placeri ale trupului, macar? Organele voastre istovite le mai pot gusta? Va cunosc si va plang Nici placerile mesei nu le mai puteti simti Sunteti imbuibati Resturile mancarurilor de la pranz, intarziate, va strica masa de seara Cerul gurii va e ca sacazul si trebuie gadilat cu prafuri iuti, tari, si bauturi arzatoare Nu puteti dormi de putreziciunea din voi si va sculati cu gaturile naclaite si mirositoare Cum sa stiti voi ce este o masa voiniceasca si un somn sanatos? (striga infierbantaT) Nicola Nicola

NICOLA (intra voinic si linistiT)

PIETRO (aprinS): Nicola, ia povesteste acestui tanar putred, ce fel erau mesele noastre cand ne intorceam din larg

NICOLA (arata modesT): Cate o luna, doua, mancam pe apucate, ce se gasea pe corabie Pe ici, pe colo, mai luam de pe coasta si nici atunci nu era rau Dar cand ajungeam acasa, mancam cate trei zile si trei nopti, ca lupii flamanzi

PIETRO (catre CellinO): Ai auzit? Maneam ca lupii flamanzi. Stii cum mananca un lup flamand? (rade barbatestE) Sfasie de pofta opt oi, ca sa manance una singura (se intoarce indarjiT) Cum a fost cand ne-am intors dupa Isola Nera, Nicola?

NICOLA (cu o liniste voinicA): Ne asteptau cei din Lavalette cu butoaie de vin nou ca era toamna, cu vitei fripti la frigare si sulite de chebap turcesc Am mancat, am baut si am cantat o saptamana intrega

PIETRO (fierband): Ai auzit? sulite de chebap turcesc Nicola, spune-i ce este chebapul turcesc

NICOLA (lamureste cumintE): Sunt niste sulite mari cu friptura de berbec si mirodenii.

PIETRO (prins de amintireE): Nicola, spune-i cum am dormit noi cand ni s-au rupt navele in furtuna, in anul cand am batut pe beiful din Suza.

NICOLA: Am stat trei zile si trei nopti in viscol pe langa insula Canea Am pierdut catargele, a intrat apa in cale. "Ochioasa" s-a rupt in doua si cu greu am cules oamenii de pe valuri Cand am ajuns in port, abia ne tineam pe picioare Am dormit trei zile si trei nopti in sir. Ca in mormant

PIETRO (ca un ecoU): Ca in mormant (inflacaraT) Ai auzit ce inseamna placerile trupului? (apriG) Ce cunoasteti voi din toate astea in Venetia? (razand) Iti place Venetia, Nicola? NICOLA (cu silA): E murdara si oamenii se scarpina Mi-e dor de mare

CELLINO: Dar la Venetia nu e mare?

NICOLA: Nu e buna nici sa-ti speli picioarele Cand vrei sa inoti in apa ei, ti se intoarce stomacul

pe dos La Venetia e balta, nu e mare

PIETRO (lui CellinO): Du-te cu Nicola sa te scalzi langa stancile Marocului Sa-1 vezi harjonindu-se cu un delfin, cu valurile cat dealurile Florentei Urla ca un nebun pe apa Vaneaza pestii cu sulita

NICOLA: Acolo vezi 50 de stanjeni pana la fund ca intr-un pahar lei apa in maini, e ca roua, te mangaie

PIETRO: Uita-te la el Gol e frumos ca un cal arapesc si miroase a ierburi marine A batut aici, intr-o seara cand s-a separat, o bodega intreaga pe Mercerie Voi sunteti nespalati, aveti paduchi pe sub peruci si va suportati mirosurile numai cu risipa de parfumuri Vorbiti voi de placerile trupului Nu le mai puteti cunoaste Sunteti prea becisnici ca sa cunoasteti placerile trupului Si parca sunt numai acestea? Sunt unele de care nu ati auzit niciodata, nici nu le banuiti (batjocoritoR) Va plimbati inzorzonati si incantati pe canalele astea noroioase Hei Sa plutesti pe langa coasta africana, atunci cand apune soarele si sa vezi aur pe munti si paduri de stufe scumpe, si stanci care ard(a ramas nemiscat pe ganduri, cu privirea pironita inapol) Am intalnit odata, intr-un port spaniol, un englez care a fost cu oamenii lui cel dintai european, pe fluviul Congo in inima Africii M-am gandit la placerea fara seaman ce o va fi simtit el fiind acolo, si am ravnit la ea cu ciuda si pacat (cu un ranjeT) Auzi, placeri! Bine, sa fie placeri Am cunoscut la Geneva, cand am fost anii trecuti pe acolo, un doctor cam nebun (explicand firesC). Imi place, oriunde ma duc, sa caut oamenii deosebiti si sa am bucuria de a-i cunoaste Acest doctor nebun, Saussure, tot incearca de vreo zece ani sa ajunga cel dintai, pe cel mai inalt pisc al Alpilor, pe acel Mont Blanc alb de zapezi vesnice, pe care n-a calcat niciun picior omenesc, de la facerea lumii.. Cheltuieste averi organizand expeditii in fiecare an si mereu se intoarce cu fata plesnita de ger, aproape orb de arsura zapezii, uneori imputinat de tovarasii cazuti prin prapastiile ghetarilor, dar fericit ca a urcat de fiecare data cateva sute de metri mai mult

CELLINO: Am auzit si eu de incercarile doctorului Saussure la Geneva Imi inchipui ce placere va simti cand va cuceri cel mai inalt pisc al Alpilor.

PIETRO (cu un ras sarcastic): Iti inchipui? Asta-i Dar poti sa scotocesti in dumneata oricat sa innadesti placerile tuturor banchetelor si ale tuturor cuceririlor dumitale si nu vei gasi nimic care sa-ti poata da o idee de placerea naprasnica pe care o va simti el cand se va fi catarat cand va fi cel dintai in lume, la o inaltime de 15.000 de picioare (rade iaR) Astea nu sunt placeri pe care sa si le poata inchipui un om ca dumneata (vine aproape de tot de el; e parca tot crescut trupeste, fierbe ca vinul, beat de amintirea placerilor posibile). Ai comandat vreodata o suta de oameni in lupta, ca sa simti inainte de atac placerea unei asemenea raspunderi, ca o apa grea in tine? Ai stat vreodata rezemat de catarg, istovit dupa o zi de lupta, cu tunul si sabia, patruns de placerea de a te gandii inca viu? Ai eliberat vreodata convoaie de sclavi, ca sa te innebuneasca si pe d-ta bucuria lor? Ai batut drumuri prin pustiu, ai sarit in ascuns ziduri de cetati pazite, ca sa-ti scoti cel mai bun prieten inlantuit in beciuri de temnita? Si pe urma sa te vezi alaturi de el pe mare? (ca dintr-un prea plin al gandirii voluptuoase, al tuturor pofteloR) Daca vreodata ai sa incerci asemenea placeri, adu-ti aminte de cele ce-ti spun eu acum si ai sa ma intelegi. Vei sti atunci ca sunt placeri binecuvantate si placeri becisnice. Ah, daca ar trebui sa-ti vorbesc inca de o alta placere, cea mai rara dintre toate si despre care ma gandesc cu ciuda ca nu o voi cunoaste niciodata A trait cam acum o suta de ani, un evreu sarac, tuberculos, care se intretinea din poleitul lentilelor comandate si era excomunicat de Sinagoga Desi era nespus de sarac, il vizitau cei mai ilustrii savanti ai lumii si ii scriau regii, caci era filosoful Spinoza A refuzat toate placerile lumii pentru una singura Acea de a gandii Cat de mare va fi fost aceasta placere

cand el si-a dat seama ca in camaruta lui cu un pat tare si un singur cearsaf gandeste lucruri care n-au fost gandite de trei mii de ani? (se plimba prin casa) Dar chiar la aceasta nu putem nazui noi cestilalti (se opreste drept in fata lui Cellino) Ei, ai inteles? Legea placerii o vreau si eu, dar ma dezgusta minciuna, precaritatea poftelor voastre

SCENA IV - PIETRO, CELLINO, NICOLA

NICOLA: Signore, Marchiza Caratesta asteapta in gondola sub portic si va roaga sa aveti bunatatea sa ingaduiti cavalerului Mariani sa coboare la intrare

PIETRO (incremenit, uluit): Marchiza Caratesta, cumnata Dogelui? jos la portic?

NICOLA: Asteapta de un sfert de ora

PIETRO (isi duce mana prin par nedumerit, nevenindu-i sa creada); Marchiza Caratesta te-a trimis sus la mine? Cumnata Dogelui?

CELLINO (explicativ): Va trebui sa intovarasesc pe marchiza la opera Stia ca sunt aici.

PIETRO (izbucnind brusc, fierband, rabufnind): Nicola, zvarle pe nerusinata aceea, cu gondola cu tot, in canal (catre Cellino cu dezgust) Cumnata Dogelui? Ce nerusinare Pana aici s-a coborat? Vrea sa se stie ca se intereseaza de d-ta? S-a speriat ca ai intarziat? Pe ea te biziua adineaori cand aveai inconstienta sa-mi spui ca va avea cine sa te scoata din fiare, daca te voi aresta? Ah ingerul pazitor era in functiune inca de la rasaritul soarelui si da tarcoale casei. Nu-si mai da seama, otreapa asta, ca locuinta unui comandant in ajun de lupta nu poate fi necinstita astfel?

CELLINO: Excelenta, cred ca nu mai aveti nimic cu mine Trebuie sa plec Sunt sigisbeiu acestei doamne, si trebuie s-o conduc la opera

PIETRO (dezlantuit, cu o manie care scapara, hohotind): Esti sigisbeiu ei?.. Esti sigisbeiu ei? Esti catelusul ei inzorzonat si amantul ei domestic? Si nu ti-e rusine sa spui asta?

CELLINO: Nu vad ce gasiti neobisnuit in faptul ca sunt sigisbeiu acestei doamne

PIETRO: Dezgustatoare comedie. O scoli dimineata din pat, o imbraci, esti pe urmele ei toata ziua. Seara o dezbraci, o culci si o predai barbatului, multumindu-te cu faramiturile care cad de la masa lui

CELLINO (ca si cand si-ar apara amantul): Marchizul Caratesta este si el sigisbeiu contesei Cariguani si deci intelege foarte bine indatoririle acestei gingase functiuni

PIETRO (amar, obosit): Va ramane un motiv de uimire sute de ani de aici incolo, chiar cand va disparea aceasta republica, acest cuvint "sigisbeu", ca un semn al decaderii si al depravariei venetiene (se asaza ingandurat in jil).

CELLINO: Acestea sunt la Venetia regulile iubirii si ale bunelor maniere. Datoria unui sigisbeiu este sa se arate un adorator delicat si staruitor

PIETRO (izbucnind, se ridica aprig): Bune maniere? Iubire? Indrazniti sa vorbiti despre maniere voi care sunteti lasitatea insasi? Ce valoare poate sa aiba niste maniere daca ele sunt asezate pe un temei de intriga si infamie? Ce poate fi iubirea voastra decat nevoia de a se scarpina a tuturor animalelor? Numiti dragoste, goana asta oarba si intaratata dupa femei cat mai multe femei

CELLINO: A cuceri o femeie cere mai mult talent si e cea mai frumoasa rasplata pentru un cavaler

PIETRO: "Cuceriri"? "A cuceri"? (hohoteste sarcastic) Ha haha Mi-e mila de o femeie care se lasa cucerita, care are sentimentul ca e un obiect urmarit, incoltit, apartinand celui ce l-a cucerit O femeie nu apartine ca un obiect casnic, nici nu se cucereste ca un vanat O femeie

iubeste sau nu (cu dispreT) Sa cucerești, sa cucerești cat mai multe, asta e ambitia fiecaruia? Sa cucerești, cate? O suta? O mie? Trei mii? Minteia voastra este atat de plafonata, incat nici nu va dati seama de zadarnicia goanei voastre Orice ati face numarul este limitat. Cand eram sclav, eram vesnic infometati, dar mai ales era intre noi unul natang si vesnic chinuit de amintirea meselor bune Jurase ca daca scapa vreodata n-are sa mai manance toata viata lui decat bomboane El, in mintea lui de sclav infometat, vedea munti de bomboane de care niciodata n-o sa se sature. Este adevarat ca, intors, a mancat cateva pungi pe zi Dar dupa vreo doua saptamani, intr-o zi s-a oprit si azi il imbolnaveste numai cuvantul bomboana Tot ceea ce este al trupului are o limita si nu are nicio importanta daca limita asta este mai departe sau mai aproape In definitiv, daca nu poti sa cucerești toate femeile, si asta ar fi ceva, ce importanta mai are numarul? Cand tii sa treci inot oceanul, ce importanta mai are ca ai inotat treizeci de leghe, cincizeci sau chiar nouazeci? Cand e vorba de femei numarul nu poate avea nicio insemnatate. Dragostea e preferinta exclusiva, sau nu mai e nimic.

CELLINO (cu un soi de dezolarE): Conte, as vrea nu stiu nu pot sa va vorbesc As vrea sa ma intelegeti

PIETRO (razand si aratandu-i tinutA): Sa te inteleg eu pe dumneata? Crezi ca e atat de greu?

CELLINO (incurcat, nu stie ce sa spunA). Peruca aceasta, credeti ca eu am inventat-o? Jaboul acesta, batista asta, pudra asta, eu le-am nascocit? Dar acestea, fleacuri cum le ziceti, se poarta la toate curtile europene, mai ales la curtea franceza Ati trait numai in Orient si pe mare Aici, la Venetia chiar, ati fost totdeauna izolat Ce vreti? Acesta-i veacul nostru E un veac de rafinament in maniere, in care mai presus decat orice, femeia e o podoaba, care e tratata si cucerita cu gentilete, cu curtoazie, si, daca vreti, si cu putin spirit filosofic mai sceptic.

PIETRO (surazanD): Galanteria voastra? (rade usoR) Am mai cunoscut un galant, un "cuceritor" care mi-a inspirat mila cu cuceririle lui (tot ce urmeaza e spus foarte repede, cu o miscare familiara ca o broderie, cu un ton scazut cu o caldura intimA) Acum vreo zece ani ma aflam la Neapole si vizitam din curiozitate o sala de bal M-am oprit langa o masa de joc si priveam Un barbat voinic, negricios si cu nasul mare, altfel foarte gatit, dadea o banca de faraon M-a poftit ca daca nu joc, sa trec mai departe si sa fac loc altora care joaca Am luat un ducat de pe masa lui si ara inceput sa-1 invartesc ca pe un titirez. S-a ridicat furios in picioare si m-a poftit jos in gradina ca sa aflu cine este. Pe cand coboram, o femeie mi-a soptit sperziata "Fereste-te, este cavalerul Casanova de Seingalt". Din nume auzisem intr-adevar multe despre el Dupa al treilea angajament, i-am smuls sabia din mana si am pus piciorul pe ea, spunandu-i razand: "Daca si la femei esti tot atat de neindemanatec ca la spada, nu mai pricep nimic". Mi-a raspuns cu un zambet amar: "Mi se pare ca au inceput sa ma lase si femeile, si spada". N-a vrut sa ma lase sa mai plec. A parasit jocul si am mers de am cinat impreuna Altfel, era un tovaras placut, un amestec de cavalerism si viclenie Vreo zece zile am fost nedespartiti. Atunci am vazut ce insemna un cuceritor Se tineau de el niste sirete fara rusine, care-i speculau galanteria - avea galanteria cunoscuta jucatorilor de carti - care-i spuneau toate minciunile, care-1 duceau, jucand tot felul de comedii False contese, false artiste, false virgine Totul credea, bietul om De altfel, trecand in graba din oras in oras, n-avea timp de nimic si nici nu ar fi putut sa cunoasca alta lume decat aceea care umplea salile de joc sau ramanea datoare prin hanuri Nu pot uita o intamplare cu el Intr-o zi m-a dus la o baie turceasca, de abur fierbinte, numai pentru femei. Stia acest Casanova cum se deschid toate portile Nu m-a lasat pana cand n-am mers cu el Ascunsi bine, printr-o plesnitura a unei usi, am privit amandoi inaintea Erau vreo treizeci, poate

patruzeci de femei dezbracate, la un loc, goale, din familii foarte bune (zambestE) Parca erau o turma Semanau intre ele ca oile(langa eL) Ce poate fi sa cuceresti turme intregi de astfel de trupuri? Toate la un loc nu inseamna cat o femeie adevarata (radE) Spusesem odata unui polonez care nu vazuse niciodata o rodie, ca rodia este asa ca un fruct mai mare, parca plin de coacaze Omul meu a mancat cateva mii de coacaze ca sa afle ce este o rodie

CELLINO (uimil): Credeti ca la Venetia nu se iubeste? Ca in aceste palate nu se sufera din dragoste?

PIETRO (amaR): Taci, taci din gura (suradE) Suferinta din dragoste? (se apropie de coliviE) Vino mai aproape

CELLINO (parca sovaiE): Dar

PIETRO (insista aproape poruncitoR). Vino mai aproape (ia coliviA) /Stii ce este acest porumbel? Este un sol Poarta o scrisoare ; (desface colivia prinde porumbelul, desface biletuL) O descrierata din Venetia, care-si inchipuie pare-se ca iubeste numai fiindca are mancarime sentimentala, se deda unui dezgustator santaj (citeste biletuL) "Nu uitati conte ca daca acest mic sol nu aduce un raspuns, oricare ar fi el si oricat de crud, i se va reteza gatul Nu uitati ca va iubesc". Sotia mea insasi este aceea care, din mila acestei vietati, parasite in colivia ei, sub porticul nostru, ii trimite raspunsuri, incercand sa-i arate ce greseala face Nu, aceasta nu e o femeie si aceste iritatii sentimentale nu sunt iubire. Zece mii de femei din acestea la un loc, nu fac o femeie ; Sunteti mandri cand cuceriti atatea femei, tocmai fiindca nu stiti ce j este femeia Cine alearga si nu se opreste la una singura, pierde din femeie ceea ce e mai bun. O femeie nu e numai trupul ei, fiindca orice femeie are o frumusetate marginita in definitiv un trup e supus si el boalei. Cea mai frumoasa femeie e rareori frumoasa trupeste, in clipe fericite si numai cu putina ameteala, ca unele tablouri care nu trebuie privite prea de aproape (cauta in el insus!) Daca n-ai vazut insa o femeie care iubeste, atunci n-ai vazut niciodata o femeie frumoasa (suradE) Cand o femeie ; prefera cand in privire ii apare o lumina vie si pe buze ii joaca o lumina, atunci ea transforma orice e al trupului ei, intr-o minune, deosebita de tot ceea ce a fost si va fi.

SCENA V - PIETRO, CELLINO, ALTA

Pe aceste cuvinte intra, chemata parca, Alta. El o priveste aproape extaziat, inainte de a mai putea sasuie ceva.

ALTA (a dat cu privirea de Cellino, ochii i s-au marit si parca nu-si poate lua fata de la eL): Vreau sa te rog

PIETRO (intalnind iar privirea Altei intoarsa asupra lui CellinO): Alta, acest ratoi gatit este un "cuceritor" se pare ca venetienele mor dupa el Vorbeste chiar despre iubire Spune Alta, crezi ca aceste oratanii sunt in stare sa iubeasca? (isi da raspunsul singuR). Ce gluma! Nu, iubirea are nevoie de dorinte tari si de substanta multa din care sa se hraneasca Are nevoie de timp si de deplinatarea unei vietii intregi, ca sa prinda radacini puternice Tot una-i un foc de gateje sau unul care a incins palatul intreg si arde dogorind? Trebuie sa arunci in flacara iubirii totul; tot ceea ce ai fost, tot ceea ce esti, tot ceea ce vei fi Dureri si biruinte trecute, toate trofeele amintirii, tot miezul mintii, ambitiile fara margini Abia atunci simti dogoarea ei

CELLINO (exasperat, parca umilit mai rau acuM): Conte este cu neputinta sa mai raman Nu traim in aceeasi lume si nu ma puteti intelege Nu stiu cum sa fac sa intelegeti.

PIETRO: Dar mai presus de toate trebuie sa ai norocul sa intalnesti o femeie adevarata (se uita topit de dragoste la eA) Ah, nici eu n-am cunoscut pretul femeii. Nu banuiam cum exista o femeie Crezusem ca marea este tot ce e mai frumos pe lume Acum stiu ca este ceva deasupra

marii, pentru ca are in ea esenta marii, cum are in ea esenta intregii creatii Astfel femeia este cheia naturii Toate tainele sunt rezumate in ea si cand un suflet de femeie ti s-a deschis ti s-au deschis toate intelesurile lumii

CELLINO (fara astampaR): Contesa, va cer ingaduinta sa plec Conte

PIETRO (privind pe Alta): Poti sa cucerești toate femeile de pe pamant, daca n-ai castigat privirea unei asemenea fiinte, n-ai castigat nimic (rade amaR) Ce nebunie imi trece prin cap? Pana la o asemenea femeie, astfel de larve nu ajungsi chiar daca s-ar vanzoli la picioarele ei, ea n-ar avea ce reflecta dintr-un asemenea vierme O asemenea femeie are o pricepere a lucrurilor nepamanteasca si stie sa aleaga (brusc poruncitor calra Cellino iaR) Poti sa pleci. (Cellino iesE)

SCENA VI - PIETRO, ALTA

PIETRO: Alta, acuma dupa ce a plecat acest ratoi gatit, as vrea sa-ti dau un raspuns la o intrebare a ta, de zilele trecute, un raspuns pe care numai tu l-ai putea pricepe Eram la Padua amandoi, plecaseram de la cina de seara, de la profesorul Delatti care ne vorbea despre Leibnitz Mi-ai spus ca totusi nu ai inteles bine ce este o monada. Acel punct care reflecta in el toata existenta universului

ALTA: Dadea drept pilda o picatura de roua in care se rasfrange tot ce exista Sau o frunza de stejar in care e toata padurea.

PIETRO: Facea si unele deosebiri subtiri Nu ti-am raspuns, fiindca nici eu nu prea sunt sigur daca am priceput totul Dar un lucru am inteles, mai ales dupa ce m-am gandit multa vreme la el in acea ierarhie de monade, care are deasupra pe Dumnezeu, monada suprema, stiu ca mai este o monada in care ne este data toata existenta lumii, o monada, care vine imediat dupa Dumnezeu si care este femeia Iar deasupra lor, a tuturor celorlalte femei esti tu, monada mea, care mi-ai descoperit iubirea Asta as fi vrut sa-ti spun Nu-mi raspunde nimic. De altfel trebuie sa plec. Vreau sa mai trec iar pe la Arsenal (iesE).

SCENA VII - ALTA, apoi FANIA

ALTA (a ramas singura palida, cu o privire halucinata. Cheama intens, batand gongul).

FANIA (o servitoare in varsta): Nicola a plecat cu signor Pietro.

ALTA (mereu tulburata); Fania, pe dumneata te-am chemat. Ai vazut pe acel cavaler care a fost aici? L-ai putea recunoaste?

FANIA: Da il si cunosc

ALTA (cupatimA): il cunosti intr-adevar?

FANIA: Am slujit acum sase ani la baroana Gettinger Venea deseori pe acolo

ALTA (luptaputernic): Asculta Fania, cauta sa (sovaie crancen ispititA) Nu, poti sa pleci Fania

FANIA (aplecat spre usA): Da, Signora

ALTA (s-a hotarat, ca halucinata): Fania, alearga si cauta sa iesi prin Mercerie, inaintea aceluia cavaler Vezi sa nu te recunoasca, pune-ti o masca Spune-i sa astepte maine dimineata la Florian O masca in galben ii va pune mana pe umar Sa urmareasca fara sa intrebe nimic (Fania face semn ca a inteles si iese, Alta ramane rascolita si agitata, cu fata parca devastata de indoieli si presimtiri).

ACT VENETIAN - ACTUL 2 de Camil PETRESCU

Interiorul unui mic chiosc, izolat pe mare, cu o singura incapere si un vestibul care doar se banuieste, in forma de trifoi, sectionat acum in lungime si mobilat cu un gust neobisnuit - in sensul de prietenos si de simplu - pentru Venetia, mai ales in anii ei de agonie, cand se petrece actiunea. Draperii grele (rosu intunecaT), un divan larg, carti intr-o biblioteca de stejar si altele deschise pe scaunele mici. Tablouri putine, o pendula florentina. Flori bogate intr-un vas mare, de China, in stanga o usa lucrata, de stejar, cu o mica lucarna de privit intrarea, in dreapta, pe lobul stang al trifoiului, piezis, o fereastrA mare.

SCENA I - ALTA, CELLINO

Alta urca, tragand de mana pe Cellino.

CELLINO: In sfarsit! Cate trepte am urcat? Daca ne-a vazut cineva?

ALTA a cazut in genunchi langa divan, s-a sprijinit de el. Se uita parca si ea cu teama spre usa, se intoarce incet cercetator in jurul ei. E ca si cand ar descoperi, uimita, propria lor prezenta aici. Il masoara lung si cald pe Cellino, pe urma scoate un inel de pe deget, il saruta si il arunca in mare.

CELLINO: Inelul De ce ai aruncat inelul?

ALTA (a ramas nemiscata cu sufletul intre doua oglinzi paralele): I s-a implinit sorocul

CELLINO (cauta iar in jurul lui): Credeam ca nu mai ajung.

ALTA (cu o privire surazatoare, lungA). Dar acum esti aici!

CELLINO (nemultumit): Trebuie sa fie barbatul tau, ca sa-si aleaga chioscul acesta aici, la capatul cetatii Nu-i colt in Venetia mai retras si mai intunecat ca asta

ALTA (i-a luat mainile, il duce la fereastrA, care nu e in luminA): Te-am asteptat cu atata infrigurare, Cellino! Noaptea asta e pana la capatul lumii.

CELLINO (scarmanat de teamA): Uite! In fata nu vezi nimic de zidurile negre ale Arsenalului. O mila am mers de-a lungul canalului pustiu pe langa ele Abia se lamureste campanila San Giorgio (se uita mai mult pe fereastrA) In stanga, marea asta oarba si portul Nu vezi nimic

ALTA: Priveste sus cerul. Cellino lasa marea si Arsenalul. Ard stele pretutindeni.

CELLINO (tot mai aplecat pe fereastrA): Da dar pe sub zidurile acelea vechi si negre Nu? ce nu se poate intampla?

ALTA (ingandurata, si trist fericita, rezemata de umarul lui): Noaptea de la Zara Iti mai amintesti de noaptea din parcul de la Zara?

CELLINO: Da ce frumoasa erai (cu un val de dorinta), dar mi-ai parut si mai frumoasa alaltaieri cand ai aparut in sala, neasteptata (balbaiT) Si parca totusi niciodata ca astazi cand te-am vazut alunecand, spintecand valurile, cu barca. Am ramas inmarmurit Eram sapte-opt pe terasa Ridotto. Coboram anapoda treptele tocite spre canal Ai trecut pe langa noi cu ochii mari, cu buzele intredeschise(Alta il priveste surazand cald, el e intimidat, dar reia) parca tineai in dinti o garoafa rosie (iar ezita), in spatele tau San-Giovani, nu stiu luase foc cu toate turlele lui Alta Toti te priveau impietriti

ALTA: Cand apune soarele, imi place mult sa respir, in saltul barcii, aerul sarat al marii Imi place mai mult decat gondola.

CELLINO (o priveste viU): Nu m-am mai putut stapani si te-am salutat intaia oara fara masca, dupa ani de zile. Cand mi-ai facut semnul acela Cei de pe terasa au tresarit. Cornelio Rana care purta masca si-a smuls-o de la ochi. Eu nu pricepeam nimic Nici nu stiu cand am fost in piateta Am smuls biletul din mana lazaroului eram beat (o trage spre sofa, cuprinzand-o framantat in brate) Vino vino.. Alta

ALTA (il cearta melancolica si buna): Si totusi ai sovait atat pana sa vii A trebuit sa-ti scriu trei pagini

CELLINO (pe ganduri): Poate era mai bine sa vii tot la Florian sau la orice alta cofetarie. Mascata nu te-ar

fi cunoscut nimeni, e o lume imensa. Aici e, nu stiu cum e prea pustiu nici nu stiu unde sunt Cred ca pavilionul asta, pe mare, nu are decat incaperea asta... Nu? Am vazut un asemenea chiosc izolat pe Bosfor.

ALTA (privindu-l in ochi, gluminD): Ce-ti pasa unde esti cand esti cu mine!

CELLINO: Da! Numai ca tu esti nevasta proveditorului general al flotei, si proveditor general al flotei este Conte Pietro Gralla care acum doi ani a ucis pe Galamberto numai pentru ca nu-i facuse loc pe strada, iar acum cativa ani a impuscat pe mare cincisprezece cavaleri (privind in jurul lui) Fa mai multa lumina, Alta.

ALTA (cald si scazut in acelasi timP): E mai placut asa mai prietenos (caci interiorul are draperii moi de searA).

CELLINO (priveste etajerele, bibliotecA): Ia uite, carti Cand toata Venetia petrece tu cu barbatul tau cititi Ce bine v-ati nimerit. Amandoi aveti niste ochi! Alaltaieri va priveam, cum stati alaturi in loja, la San Benedetto. Imi venea sa iau la bataie pe economul teatrului, ca tocmai in dreptul vostru nu ajungea lumina de la faclia de seu. Ah, ce umeri ai Alta (ii strange in podul palmeloR) Cum cadea lumina pe ei.

ALTA (firesC): E o piesa frumoasa si Recci era foarte bine; dar n-am inteles nimic toate femeile, jos in parter, faceau o galagie ca in port (din raftul de jos al bibliotecii scoate o caseta lucratA)

CELLINO (superior): Ei bine m-am uitat voi singuri ascultati din toata sala Ceilalti vorbeau, faceau vizite Cat va potriviti N-are dreptate Gozzi cand spune ca nu mai sunt batrani in Venetia! Nu va stia pe voi (comiC) Barbatul tau si-a pus in cap, nici mai mult, nici mai putin, decat nebunia sa refaca Venetia.

ALTA (innourata, caci cuvantul face legatura cu o alta lume, altfel pretuitA): Nebunie!

CELLINO (brusc, rascolit de dorintA): E, dar vino vino Alta {vrea s-o traga din nou spre divaN}

ALTA (care s-a asezat intr-un jilt la fereastra, il sileste sa ramana langa ea, il priveste lung, cercetandu-1, pe urma il face sa ingenuncheze alaturi. Ii ia capul in maini ingandurata, ii mangaie parul, il priveste in ochi. Vorbele ii cad indurerate ca niste petale ofilitE): Stai asa! Stai inca asa Sa ramanem asa! (zambinD) Uite vrei sa scotocim in caseta asta

CELLINO: Ce-i acolo? Ce sa scotocim?

ALTA: O multime de fleacuri care-mi amintesc de Zara, de dragostea noastra ia uite (desface capacul).

CELLINO: Asta-i! Iasa-le acum (inchide cu mana usor capacul casetel).

ALTA (jignita putin, il priveste mirata si da, cu parere de rau, caseta la o partE)

CELLINO (se ridica pentru ca nu intelege astA): Eu nici pe tine nu te mai inteleg, Alta Una din cele mai mari artiste ale Italiei, ca Doici si nici Mara de la Florenta nu se pot compara cu tine, sa parasesti scena asa ca sa te inchizi in casa cu un om ca Gralla! Am auzit ca odata ai incercat sa te strapungi cu pumnalul

ALTA (invinsA): Ai dreptate Cellino ne intelegem putin ne-am inteles totdeauna atat de putin (cu un fior de parere de raU), ne-am inteles totdeauna atat de putin.

CELLINO: Pentru ca ai devenit o pustnica o filozoafa Sa parasesti tu scena unde la lumina tortelor te urmareau palpitand privirile tuturor barbatilor din sala (IamurestE) Acum trei ani toata Venetia era impartita in doua partide Partidul tau si partidul Dolciei.

ALTA (cu o sinceritate de plantA): Daca ai sti tu cat ma dezgustau lucrurile astea

CELLINO: Ca sa devii o pustnica o filozoafa.

ALTA (surazand indepartaT): O filozoafa!

CELLINO: Culmea e ca m-am imbolnavit si eu de boala asta Uite, de un sfert de ceas, cu tine aici, singuri amandoi si

ALTA (ridicand privirea spre el) Si?

CELLINO: Si si ei drace! de ce am venit aici?

ALTA (il ingana cu melancolie): "De ce am venit aici?". Ca sa vorbim, Cellino de dragostea noastra ca sa vorbim

CELLINO (uimiT). Ca sa vorbim?

ALTA: Da! de trecutul nostru, de parcul din Zara sa ne intoarcem spre ce a fost Toata viata noastra e inapoi (cu o bucurie dureroasa) Dupa zece ani suntem iarasi impreuna

CELLINO: Ca sa vorbim Hahaha Pentru asta sa pierdem atata timp? Toate femeile din Venetia ar rade daca ar sti ca am facut cinci mile pe canaluri la o femeie frumoasa ca sa stau de vorba.

ALTA (jignita): Ce-ti pasa de ce vor zice femeile din Venetia? (il roaga indureratA) Fii pentru mine altfel decat esti pentru ele Fii o seara altfel Nu e nimic altceva in trupurile noastre decat pofta josnica?

CELLINO: Cand iti spun ca ai devenit nu stiu cum Eu nu te inteleg!

ALTA (il priveste greu, cuvantul lui a cazut ca o piatra in apa): Nu ma intelegi nu ma intelegi (il priveste) Asculta-ma totusi stai asa stai tacut langa mine sa stam asa, unul langa altul (ca un nufar fericiT) As vrea sa stau asa o viata intreaga (il opreste) Taci Cand tacem noi, isi vorbesc sufletele.

CELLINO (nedumeriT): Cum o sa-si vorbeasca sufletele?

ALTA (inchide ochii, clatinandu-sE): Cum o sa-si vorbeasca sufletele!

CELLINO (privindu-i gatul rotund): Si pe urma de ce sa intarziem atata? Vino (vrea s-o cuprinda in bratE)

ALTA (trista): Dupa o atat de mare intarziere zece ani! (liniste indelunga, Alta tace ascultand parca in sufletul ei. Cellino e framantat de ganduri)

CELLINO: Si pe urma sa-ti spun ceva sunt putin cam grabit

ALTA (tresare, caci parca ar fi stat iara sa stie pe un sarpE): Grabit?

CELLINO (mergand parca de-a-ndarateleA): Mdada

ALTA (uimita, ca si cand i s-ar fi rasturnat axa gandurilor): Grabit! Grabit! Unde vrei sa pleci?

CELLINO: Asta seara eram poftit la un bal la manastirea S-ta Lucia. M-a invitat staretul de doua ori a trimis gondolierul la mine n-au dansatori

ALTA (topita de durere): Esti grabit? vrei sa pleci?

CELLINO: Am fagaduit.

ALTA (cade zdrobita in fotoliU): Ai fagaduit ai fagaduit (se zbucliuma tacut, cu ochii trudit!) Acelasi!ai ramas acelasi

CELLINO: Este invitata toata Venetia Merge si nuntul.

ALTA (il priveste cu sufletul pustiiT): Nu e dincolo de ochii acestia mari si intunecati nimic? Niciun gand! Umbra lor nu ascunde niciun crampei de suflet (stramba de amaraciunE) Esti grabit!

CELLINO (ca sa indrepte greseala): Ah! dar ce stai atat pe ganduriVino Vino Alta (i-a desfacut cu maini crispate sanii) Alta

ALTA (tresare infiorata): Nu ma atinge (cu dispret suieraT) M-ai murdari din nou

CELLINO (dezamagiT): Parca aveam eu o presimtire ca viu degeaba

ALTA (lovita in obraZ): "Degeaba"! (silabisinD) ah, animal!

CELLINO (surprins, agitaT): Alta, dar esti nebuna Ce ai devenit? toata lumea petrece acum. Vino-ti in simtiri Toata lumea petrece Asta seara Venetia e luminata de torte ca un dom in noaptea Pastilor (pentru el insusl) Vezi, de aceea nu te pricepe nimeni Alta, vino (vrea s-o cuprinda iaR)

ALTA (ingheatA): Nu mai pune mana pe mine (cu ochii dilatati) Esti grabit! Dupa zece ani esti grabit (un

lung rastimp de tacere greA).

CELLINO (priveste in jurul sau, sta o clipa nehotarat, pe urma solemn, afectaT): Buna seara, siora.

ALTA (din nou trezita): Ce?

CELLINO (tot afectaT): Buna seara plec

ALTA (nu pricepeE). Pleci? cum pleci?

CELLINO: Sunt aici de atata vreme

ALTA (u e inima o ranA): Si te asteapta in alta parte? Nu?

CELLINO: Da. M-asteapta in alta parte si pe urma uite, e prea tarziu Gralla poate cadea din clipa in clipa

ALTA: Ei si? Dupa zece ani ne revedem si sa pleci asa?

CELLINO (firesC): Ei si? Cum: ei si? Sa ma gaseasca Gralla aici?

ALTA (nervos, vocea ei usor muzicala la inceput, a devenit precisa): Si daca te gaseste Contele aici? (se apropie de usa)

CELLINO: Vreau sa evit orice scandal cu Pietro Gralla.

ALTA (venind din spre usa, ezita, intarzie si pe urma cu o stralucire de argint in ochi): Dar daca nu vreau eu sa-1 eviti?

CELLINO: (zambind, neincredator) Tu?

ALTA: Haida de! Cellino trebuie sa ramai nici nu stii ce placere i-ai face Contelui sa te gaseasca aici.

CELLINO (sigur ca o adunataE): Ne-ar omori pe amandoi.

ALTA (exaltata): Te inspaimanta asta!? Eu nu prea tin la viata Ai auzit si tu Nu e prima oara cand privesc moartea de aproape (din adanC) Cel putin acum murim impreuna. Cellino (cu o ironie calda) Nu stii? cantecul tau favorit: Balconul inflorit A ingropat in umbra lui Pe cei ce s-au iubit Ca nimeni pe pamant Balconul inflorit Le-a fost mormant

CELLINO (inspaimantat vine spre ea): Ai innebunit, Alta? Vino-ti in fire nu te inteleg deloc. Ce vrei sa faci?

ALTA: Murim impreuna murim impreuna, dragul meu (cu mainile infiorate) Nu vreau sa mor singura, Cellino

CELLINO (viu nelinistit): Alta, deschide usa (asteapta intinS), deschide usa

ALTA (cu un firesc de nebuna): A nu! dupa zece ani te am in mana si acum sa-ti dau drumul? (il priveste aprig si arunca cheia prin lucarna)

CELLINO (descopera ingrozit; a cazut in goL). Razbunare?

ALTA (rade plin, sonor): Ha, ha, ha. N-ai nici macar cum sa-mi smulgi cheia.

CELLINO (revenindu-si vrea sa se napusteasca asupra ei): Alta!

ALTA (fara mei o teama, cu un firesc ciudat in debitul obisnuit al vorbelor, dar cu vocea aproape istericA): Da! Dar de aici tot nu scapi

(CELLINO (isi da seama ca orice violenta e inutila. I se pare mai bine sa se prefaca si el ca ia lucrurile in gluma): Esti o nebuna si jumatate asa te-am cunoscut totdeauna.

ALTA (ca si cand sufletul ei ar dansa in jurul lui): M-ai cunoscut? Crezi asta?

(CELLINO (respira greu, grabit): Dar in sfarsit, Alta, cheama sa deschida (priveste pe fereastrA) Uite, se apropie luna de campanila Sedinta consiliului trebuie sa fie pe sfarsite Sfar-seste si tu gluma asta nechibzuita (e in el o alergare nelinistita) Se apropie luna de campanila, Alta.

ALTA (cu o convingere straniE): Nu nu Cellino trebuie, trebuie sa ramai. Nu pleci de aici pana nu dai ochii cu Gralla.

CELLINO (i-a luat mainile): Asculta, Alta n-are inteles e o nebunie ce vrei sa faci, da-mi drumul (incepe sa se mistuie de groazA).

ALTA (ironic, dar extrem de nervos, ca tot ce urmeaza): Vrei sa pleci cu orice pret?

CELLINO: Alta, da-mi drumul. Cheama pe Fania de jos, sa deschida.

ALTA: Ha, ha, ha! Nu esti deloc curajos, Cellino Ah! de ti-ai vedea mutra, dragul meu! CELLINO (vine indarjit spre eA): Ai sa-mi dai odata drumul? (dar iar se convinge ca supararea lui e fara folos; din nou rugatoR): Sfarmeste, sfarmeste, Alta stiu bine, ca e unul din capriciile tale nebunesti dar ai sa te trezesti prea tarziu Gralla trebuie sa vie din clipa in clipa

ALTA: A nu! Gralla vine incet te stie sigur aici

CELLINO (palid, s-a oprit o roata parca(. Conteale stie ca sunt eu aici? Conteale stie?

ALTA (hohotinD): Intrebi daca stie? parca ti-am spus ca da Dar in sfarsit, asta nu are nicio importanta

CELLINO (cu o disperare stapanitA): Eu stiu ca tu glumesti, Alta dar mi-e teama ca nu ai sa te trezesti la timp Cartile si romanele pe care le citesti sunt de vina Are sa-ti para rau (se aud zece batai in ornic, pe care Cellino le urmareste rasunand in eL) S-a ispravit sedinta, Alta Gralla a plecat spre casa Gandeste-te.

ALTA (il priveste cu un nemarginit dispreT): "Sa ma gandesc!"

CELLINO (are o gheara in umeri): Te rog Alta te rog Cheama. femeia.

ALTA (cu gura coclitA): Ti-e frica sa ramai Ti-e frica! (ii vede pumnalul si i-1 ia) Si porti si pumnal, caraghiosule Inca impodobit ca o jucarie (i-l arunca in mare prin fereastrA).

CELLINO (tot incercand, speriat, sa ia lucrurile in gluma): Tot nebuna esti, Alta.

ALTA: A, dar tu nu esti deloc curajos, Cellino Mi se pare ca trebuia sa pleci cu flota? esti comandant de fregata!

CELLINO (nervoS): Daca m-au lasat, pe semne ca nu e nevoie de mine.

ALTA (ii sclipesc ochil): A da era nevoie de tine aici! Asculta! I-adevarat ca ai ramas ofiter pe langa presedintele senatului pentru ca te-a cerut nevasta-sa butoiul acela de grasime Esti dezgustator

CELLINO: Alta, sfarmeste odata cu gluma Ai innebunit de-a binelea.

ALTA (dureros surprinsA): Ah!

CELLINO: Nu mai inteleg nimic nimic (se frange ingrozit in el insusl).

ALTA (fara ocol): Ei bine, Cellino trebuie sa ramai Sa fugi? Nu, nu Dragul meu, fa un gest fii brav, fii superb! (cu privirea stralucitoarE) Asa cum te-am visat Mori pentru o clipa de iubire (vine spre eL) Asa te-am visat (explicand simplU) Am intrupat in tine frumusetea toata. Am adunat-o cum aduna albina polenul florilor si tu erai esti inca toata frumusetea Esti cel mai inteligent, cel mai nobil (si crescand cu inflexii de halucinata in vocE) cel mai bun cel mai brav unicul din cati i-am privit (zbor infioraT) Nu face o minciuna din toate gandurile mele, Cellino (si iar cade in ea insasl).

CELLINO: Esti smintita te-au innebunit romanele pe care le citesti

ALTA (rugandu-1, obosita, cu o convingere fanaticA): Ramai!

CELLINO: Dar de ce as ramane?

ALTA (firesc, dar cu. vocea albA): Pentru ca e ingrozitor sa pleci dupa zece ani nu, nu (se apropie de el si ii sufla aproape de ureche, asa cum vorbesc nevropatil) Ar fi dezgustator de las sa pleci

CELLINO (lui insusi, zdrobiT): Nu nu pot ramane pentru sminteala unei femei.

ALTA (asculta incremenita in eA): Sminteala unei femei? (se aude o noua bataie de orniC).

CELLINO (vanat, zbatandu-se in capcanA): S-a ispravit sedinta Senatului, Alta (isi pierde cumpatuL) Gralla a plecat spre casa (o roaga pierduT) Alta, Alta, dezmeticescete-te!

ALTA (cu gandul la replica lui din urma, ca dezmeticitA): Sminteala unei femei! (se apropie de el mai mult, continuand altfel cele ce au fost, ca si cand ar coti un drum}. Esti dezgustator (grav si straniU) Ascuta, Cellino, eu care te-am iubit atat care simteam ca imi infloreste sufletul dintr-un suras al tau si tremuram pentru o privire a ta vreau sa-mi umplu sufletul acesta azi de toata lasitatea ta (cu scarbA) de toata nemernicia ta

CELLINO (intr-un suspin de om care moarE): Alta Alta

ALTA: Ah! inima asta bolnava care nu putea trai fara tine care-ti cerea sufletul (cu ironie si dezgusT) Sufletul tau, Cellino! cum cere pamantul uscat, apa (nervos, crispaT) sa se sature in sfarsit. Poate cand te-oi privi atat scheunandu-te ca un caine prins, m-oi vindeca de tine! (ca o romanta, afectat eroicA) Prietene, iubitele, omul visarilor mele nu esti acum decat un biet catel care asteapta sa fie jupuit

CELLINO (care intelege ca nu e numai smintealA): Ah! ticalosie!

ALTA (cu nervozitatE): Ascuta i-adevarat ca femeile batrane si vitioase te pot avea pentru un pumn de aur? Am auzit ca pierzi mult la carti acum doua saptamani ai pierdut la Filarmonic 50 de mii de ducati de aur. Ah, ai trecut si prin patul batranei Ariada, cu negii ei de pe nas, nevasta blanmarului Volago De la ea ai "ca'del Duca" (surazand si privindu-i nestapanit si gingas obrajil) pentru obrajii tai de trandafir (cu umeri crispatl): O, esti dezgustator dezgustator mai dezgustator decat toate femeile care s-au vandut din cauza ta.

CELLINO (stins, abia mai gandestE): Alta, ai innebunit de tot.

ALTA (il priveste drept, de-aproapE): Am auzit ca ai sedus si pe fata vadvupei Calzani. Pe Fedea cu fata palida si cu ochii mari

CELLINO (izbucneste rugatoR): Dar nu-i adevarat, nu-i adevarat (striganD), nu-i adevarat.

ALTA: Dala, si ea, si-a parasit casa si parintii pentru tine si acum e cantareata intr-un balci (cu maini palidE) ca si mine ca si mine, Cellino.

CELLINO (are ochii tari, incinsi, iesitl): Ce sunt eu de vina? Alta, ce sunt eu de vina?

ALTA (iesita din minti, cu o surescitare tot mai marE): Cellino, dragule adoratul, ca si mine, Alta Centa Tatal meu era primul magistrat al Zarei si niciodata o fata mai nestiutoare n-a auzit soapte mai calde, fagadieli mai ispititoare juraminti mai cumplite decat mine (coplesita de amintirE) in parcul imbalsamat de flori de portocali pe tarmul marii Ce frumos vorbești tu Cellino, seara, cand esti singur cu o fata intr-un parc parfumat si cum scancești, acum, cand astepti sa auzi pasi pe scara. (ceasornicul mai bate un sfert de ceaS).

CELLINO (totul ii e indiferent, afara de viatA). Ah, sfarseste odata, Alta te rog eu eu E luna dincolo de campanila (un rastimp de asteptare sufocata la el, de tacere ingandurata la eA).

ALTA (pe care tot zbuciumul de pana acum a istovit-o, vorbeste moale, scazut, trista, ca dupa o criza trecuta, fara acea intindere nervoasa de pana acuM): Am mancat masline putrede si paine goala, pe lavita din hanul de la Triest o luna o luna de zile radeau toti de mine si eu te asteptam Cum ai putut sa spui ca te intorci numaidecat, si sa ma lasi acolo? Cat de murdar ai fost! Am blestemat si pe Dumnezeu pe care il rogi (si deodata, brusc exasperata, il palmuiestE): M-am vandut, Cellino la hanul de la Santa Lucia, orice tracator pentru un ban de argint putea sa aiba pe fata primarului magistrat din Zara pentru o techina de argint (dar obosita recade, iarasi, caci n-a fost decat o izbucnire crispatA): Si totusi, in nenorocirea in care ma gaseam, in murdaria din care numai sufletul imi plutea deasupra, ca o floare pe mlastinile de la Mestre (cu oarecare caldurA) te iubeam te iubeam inca iti pandeam seara calea ca sa-mi pot umple ochii cu chipul tau Ca sa te vad coborand de la portal pe lespezi pana la gondola stam ceasuri

intregi dupa baloturi de postav si dupa gramezi de peste sarat in fata casei Am stat o noapte intreaa in frig si ploaie ca sa te vad dinspre ziua iesind, cu o femeie la brat, de la balul Procuratiei

CELLINO: Ce sunt eu vinovat? Alta, da-mi drumul din clipa in clipa trebuie sa se auda pasi pe scara (isi frange mainile).

ALTA (imens de buna, calma, cu vocea moale, topita de amintire, de la inceputul actului): O, nu! Ai fost crud ai fost nemernic Cellino cat nu meritam eu pentru tot ce-ti jertfisem (povesteste firesc, cu totul firesc, cu o emotie de fetita, langa el): Mi-aduc aminte, intr-o seara proaspata de primavara Din spre mare venea o boare racoroasa care-ti flutura sufletul, cum iti flutura haina. Era sambata seara pravaliiile erau inchise si cheiurile maturate. Fetele de la manufactura treceau cu garoafe rosii in par. Era Sagro la Santa Maria Formosa si se duceau la bal. Dar eu eram singura atat de singura Stam rezemata de marginea de piatra a cheiului cu ochii pierduti, in zare (lamurind induiosata) Primisem stiri despre mama printr-un marinar. Eram trista si asa, parca nu era nimeni al meu si nu eram a nimanui. Mi-era dor de o privire, de un suras al tau. "Ce inseamna un suras?" imi ziceam "Il azvarli in treacat oricarui trecator". Am dat ultimul ban pe un buchet de vioarele si te-am asteptat langa Casa del mare. Ai iesit la brat cu mica dona Diata, mascata si ea (i-am cunoscut alunita pe umarul stanG). Cand ai ajuns in dreptul meu ti-am intins florile: "Nobile cavalier, ia florile acestea ca ele de frageda sa-ti ramaie iubita pana la sfarsitul dragostei voastre" (devenind iar nervoasa din cauza rascolirii acestei clipe, dar surazand) Si asteptam surasul tau (tot corpul ii e inclestat, dar stapanit ca intr-o convulsie de tetanos, sub muscatura umilintei in amintire). Te-ai facut ca nu ma vezi (se retine intinS) m-ai dat la o parte ca pe un lucru care iti impiedica drumul. Am inghetat (straniu, crispaT) Cavalere, ia-le au sa-ti poarte noroc, au sa-ti deosebeasca drumul intre viata si moarte (inspaimantata ea insasi de duhul prezicerii, de sentinta pe care i-o anunta) intre viata si moarte! (coboara, cu un ton umilIT) Mica Diata mi le-a luat (cu ochii umezi cu un fior induiosaT) Mi-au dat lacrimile si am vrut sa-i sarut mana de copil (tresare innebunita, din tot corpul) Dar i-ai smuls florile din mana si le-ai aruncat in canal (cu ochi de sticla) Intre viata si moarte(infiorata ea insasi de aceasta descoperire) Asta-i seara mortii, Cellino!

CELLINO (care tot timpul ascultase pierdut, stinS): Alta

ALTA (palida): Am asteptat-o, am pregatit-o. Trebuia sa ma ridic din mocirla in care cazusem In teatrul San Demetro, la Milano un an de zile am maturat scena si am ajutat actritele sa se imbrace. Aveam grija faclelor, dar cu ochii eram la cele care jucau Eram numai inclestare si vointa. Cand imi aduceam aminte de tine, parca mi se rasucea un pumnal in cosul pieptului Imi inzecea puterile si hotararea. Am jucat. Incepusem sa inving Simteam cum se aprind tot mai mult privirile barbatilor in urma mea. Imi ziceam ca intr-o zi renumele si stralucirea mea renascute te vor tulbura din nou. Cautam calea catre tine dar cand am ajuns mi s-a parut de ras M-a cuprins dezgustul. Si cand amintirea ta tot ma mai tulbura (gatuie fraza), caci asa cum esti imi tulburai cele mai frumoase clipe, te uram (abatuta). Cand am simtit ca, de fapt, pentru tine m-am reintors acum cinci ani la Venetia, mi-a fost sila de mine.

CELLINO (in clatinarea mortii): Alta de ce atata grozava nebunie?

ALTA (cu un calm de judecator): Vino incoace (cu mana pe umarul lui). Aici, in tabloul acesta, este Titania din piesa lui Shakespeare Oberon o blestemase sa se indragosteasca de cel dintai cap care ii va iesi in cale (surazand stramb, crispaT). Si cel dintai cap pe care l-a intalnit, era un cap de magar (se intoarce spre el). L-am cumparat gandindu-ma la mine gandindu-ma la tine la dragostea noastra (cade un timp iar pe ganduri). Dar pe urma s-a gasit soldatul brav care - impotriva tuturor, impotriva legii, m-a luat in casa lui, mi-a dat numele lui.

CELLINO (grabit, fericit ca are prilejul sa o induplecE): Da, da, si eu am fost multumit am fost fericit cand am auzit asta

ALTA (scurT): Da, dar l-ai batjocorit. Te-ai laudat la masa la Maro, ca ti-am fost amanta te-ai laudat caci esti laudaros esti fanfaron cine ar crede, auzindu-te, cat esti de netrebnic.

CELLINO (ingrozit, ca ea a aflat, protestanD): Eram ametit de bautura Nu stiam ce fac (bate din nou ornicul San MarC) da-mi drumul da-mi drumul odata, Alta! (Cand vede ca ea, care a ramas adancita pe ganduri, nici nu aude vorbele lui, disperat isi scoate haina si incearca sa se arunce pe fereastrA).

ALTA {o clipa surprinsa, dezmeticita, impietreste toata, cu ochii mariti, pe urma, vazandu-1 hotarat, cu un picior pe pervazul ferestrei, are un tipat cu radacini in sufletT): Nu, nu, Cellino (alearga aiurita sa-l ia in bratE): Ce vrei? ce vrei sa faci?

CELLINO (zbatandu-sE): Lasa-ma lasa-ma. Am sa inot pana la zidul Arsenalului, pana la gondola. Dar lasa-ma, vreau sa ies de aici. Simt ca innebunesc.

ALTA (framantat, rugator, un fel de plans nervos, fara lacrimi!): Nu, nu Cellino. Gondola nu e jos. Nici n-ai cum sa te ridici pe zidul Arsenalului. Ce vrei sa faci? E o nebunie. S-ar putea sa te ineci. Nu vreau asta (isi inclesteaza bratele in jurul umerilor lui).

CELLINO (inmarmurit in fugA): Alta, ce e asta?

ALTA (ingrozita, imbratisandu-l ca pe un lucru pe care era gata sa-l piardA): Sa mori? Dar ce mi-ar fi viata fara tine?

CELLINO (mereu nedumeriT): Alta, ce mai e si asta?

ALTA (din adanc, din genunchi, din solduri, din umeri!): Nu stiu nu stiu nimic, dar stiu ca as innebuni daca ai muri.

CELLINO: Si Gralla?

ALTA: Ha, ha, ha! A fost o nebunie (aproape sa-i cada in genunchi, insistanD): Nu-i nimic adevarat nu-i nimic adevarat

CELLINO (nu stie inca daca a scapaT): Cum?

ALTA: Conteale a plecat.

CELLINO (bucuroS): A plecat? A plecat Pietro?

ALTA (grabit, crescand in aceeasi pornire patimasA): Toata flota pleaca asta seara, dar nu s-a spus nimanui nimic. Are sa fie lupta pe mare.

CELLTNO: Bine, dar era vorba sa plece maine seara?

ALTA: A fost un zvon dinadins raspandit s-au luat masuri cu gandul ca sa zapaceasca pe spioni si pe pirati.

CELLINO (nu-i vine sa creadA). Adevarat? (cu o nemarginita bucuriE) Adevarat?

ALTA (imbratisandu-1 fara sa mai faca nimeniC): Da, da.

CELLINO (nedumeriT): Dar ce a fost? (cautA) tot? tot?

ALTA: Nu stiu, nu stiu nimic decat un singur lucru, ca te iubesc ca esti tot ce am purtat vreodata in suflet

CELLINO (aiurit, nu-si revine incA): Oh, femeile!

ALTA (strans legata de eL): Nu stii cum te asteptam! Niciodata nu m-am vindecat de tine. Uite, bratele te-au recunoscut si te cuprind fara voia mea Cellino buzele isi amintesc si alearga spre gura ta Nimic nu le poate opri(toata o inclestarE). Trupul meu iti pastreaza urma si a tresarit (resemnaT). Tu esti, Ceilino, intaia si ultima mea dragoste.

CELLINO (buimaciT): Bine, dar ce mi-ai facut adineaori? Palma aceea?

ALTA: Nu stiu, nu stiu nimic, am fost o nebuna (cu o patima nemarginitA) sunt sclava ta pe veci asta-i adevarul esti stapanul meu (ii cade in genunchi, lipita de genunchii lui) loveste-ma ca pe un sclav razvratit (frangandu-si pocaita tulpinile mandriel) Sau iarta-ma, iarta-ma

CELLINO (nu-si poate reveni): Bine, dar tot, tot ce-a fost adineaori!?

ALTA (aplecand privireA): M-a durut ca vrei sa pleci Asta Asta a fost cauza.

CELLINO (inventariind uimiT): Atatea amenintari?

ALTA (freamata incA): Ma innebunea gandul ca vrei sa pleci.

CELLINO (o priveste nedumeriT): Si nu ma urasti? Nu ma urasti?

ALTA (uimitA): Pe tine? Sa te urasc!?! Ti-am spus adineaori ca atunci cand am auzit ca ai vorbit despre dragostea noastra la Maro

CELLINO (speriat, protesteazA): Dar eram ametit de vin

ALTA (rade nervoS): Nu nu taci acum vorbești prostii A fost cea mai mare bucurie a vietii mele. Mi-o spunea cu rautate batrana Sarma li radeau ochii si eu as fi luat-o in brate de bucurie Tu iti amintea vorbeai de dragostea noastra.

CELLINO: As vrea acum sa mai vad vreun barbat atat de neghiob, incat sa creada ca pricepe sufletul femeilor.

ALTA (mangaindu-l cu mana prin parul lui): Cellino am fost rea cu tine cu tine care esti singura bucurie rascolitoare, adanca a vietii mele. Cum ai putut crede? Dar asteptam seara asta infrigurata. Mi se parea ca Sarma n-are sa mai plece niciodata. E singura care vine uneori pe la mine. Nu stiu ce i-as fi facut ca s-o gonesc, ca sa pot pleca mai devreme ca sa te pot astepta in acest cuib inconjurat de apa sa te astept pandind, sa te am langa mine sa-mi lipesc obrazii de ai tai (il imbratiseaza, cu o copilareasca bucurie a mainilor, obrazii).

CELLINO (prietenos si ironic, in felul lui): Imi dai voie sa te sarut?

ALTA (uimita, cu un suras surprinS): Sa ma saruti?

CELLINO ("baiat bun"): Stii cum strigai la mine adineaori!

ALTA (daruindu-se in plinul unui ras hohotiT): Ha, ha, ha! Dar dragule, sunt a ta (bucurie de lalele rosii), a ta intreaga, oricand, toata (ar vrea sa se dezbrace febril, isi desface rochia),

CELLINO: Nu, nu inca (ii saruta lacom bratele pe care ea le tine intinse si umerii): Intai bratele bratele si umerii acestia, care de trei ani au innebunit toata Venetia (o cuprinde in brate puternic).

ALTA (smulgandu-se din bratele lui, se duce spre un scriN): Stai. Am aici Tokay si Rodos Sa bem Sa bem, Cellino, pentru dragostea noastra reinviata.

CELLINO: Nu vine nimeni?

ALTA (razand dragastoS): O, nimeni flota trebuie sa fie in larg (toarna in doua cupe vin rosu, aprinS) Sa bem sa bem, Cellino, pentru clipa asta (constatand singura si parca uimitA) Ah, ciocnesc cu tine! S-au dus visurile urate! Nu mai speram niciodata (cu cupa in mana ii saruta lacom gurA) Pentru dragostea noastra, pentru bucuria noua, Cellino (se aude afara un cantec de tenor acompaniat de chitarA).

CELLINO: Vreo gondola Ce nebuni s-au mai ratacit pe aici?

ALTA (surprinsA): De mult nu s-a mai intamplat asta Se abate nebunia pe aici (privesc amandoi imbratisati pe fereastra, nu sunt decat putin luminati) Uite-o, e langa zid acum pare un cuib de lumina pe apa intunecata (asculta amandoi mult).

CELLINO (isi plimba privirea pe eA): Cum esti tu?! Nu esti la fel cu toate femeile Cat te zbuciumi cand toata lumea petrece Asta seara e concert pe Canale Grande.. sute de gondole iluminate de torte

tremura pe apa! Numai perechi

ALTA (il dezmiarda, captusind cuvintele). Nu sunt la fel! (surazand senzual) Prostule, nici o femeie de aici nu stie sa iubeasca asa cum iubesc eu (isi trece mana, ganditoare, mereu surazand, prin parul lui).

CELLINO (o masoara lacom, pe urma priveste nelinistit pe fereastrA): Flota a plecat direct de la Chioggia?

ALTA (jucandu-se cu parul lui): Da. (ramane pe ganduri).

CELLINO (ingenuU): A plecat fara mine.

ALTA (razand si imbratisandu-L): Oh! Fara tine.

CELLINO: Si care ar fi fost, la urma urmelor, folosul sa ma ia si pe mine?

ALTA (tot razand): Da! se duc cei insurati.

CELLINO (mereu ingenuU): Eu drept sa-ti spun, nici nu stiu sa ma bat, mai rau as incurca poate lucrurile acolo. (inconstient) Eu sunt nascut sa iau o socolata pe zi la Florian si sa scriu scrisori de dragoste.

ALTA: O, pentru asta esti bun (razand cu dinti stralucitori). Si eu ti-am aruncat pumnalul in mare!

CELLINO: Pumnalul? Il purtam asa de fudulie. Nici nu stiu sa lovesc cu el.

ALTA: Tu nu stii sa ranesti decat cu ochii. Dar rana facuta de tine nu se vindeca niciodata, Cellino

CELLINO: Dar, fara rautate Nici nu-ti inchipui Alta, femeile ma invinuiesc ca le insel. Eu nu inteleg cum

ALTA: Ha, ha, ha! Nu intelegi cum?

CELLINO: Da, nu inteleg.

ALTA (sarutandu-l cu draG): Dar esti un mincinos, prostule.

CELLINO: Ei bine, Alta, n-ai dreptate, crede-ma ca n-ai dreptate Eu mint femeile? Dar unde e pacatul? Si daca le-as spune adevarul? Cand mi s-a dat mica Diata, mi se parea ca am s-o iubesc o vesnicie Dupa o saptamana eram obosit de ea.

ALTA (cu sagalnica iertarE): Te-ai indragostit de matusa ei?

CELLINO: E atat de buna mica Diata, ca n-as fi vrut s-o mint. I-am spus a doua zi ca am inselat-o, cum cand si cu cine (candID) Ei bine, crezi ca a fost mai fericita?

ALTA: Probabil ca nu.

CELLINO: Deloc! Altadata aveam in brate o fetita frageda si proaspata ca o madona imi spunea ca sunt Dumnezeul ei. I-am spus ca sunt un mare ticalos i-am spus toate ticalosiile mele socoti ca m-a crezut? Socoti ca m-a crezut, Alta?

ALTA (se joaca prinsa, cu eL): Esti ticalos, Cellino Esti ticalos Esti cel mai fermecator ticalos din Venetia Nebuniile si capriciile tale au innebunit toate femeile.

CELLINO: Daca ma iubesc, ce sunt eu de vina?

ALTA (intins, fara sa vreA): Cate femei ai iubit? Cate femei ti-au trecut prin brate?

CELLINO: Nu stiu, multe!

ALTA: Toate femeile din Venetia?

CELLINO {adorabil): Nu stiu daca toate am fost multa vreme la Paris cu Veiner, la ambasada. ALTA (pisica sentimentalA): Te-au iubit frantuzoaicele?

CELLINO: Nu stiu! O data regina Maia Antoaneta m-a facut sa castig 50 de mii de ducati de aur la jocul de carti la Trianon.

ALTA (arcuiT): Si pe urma te-a adus inapoi la Venetia nevasta lui Danini? Se topea de dorul tau? CELLINO: Dar barbatul ei era procurator pe atunci si, ca sa scape de mine, m-a trimis tocmai dincolo de Constantinopol, pe gurile Dunarii, langa imparatia ruseasca.

ALTA: Insa si de acolo te-a dus nevasta-sa inapoi (ii rastoarna capul pe spate, il priveste lung in ochi si, iar

cu o drojdie de nelinistE) Asculta, de mine ti-ai amintit vreodata?

CELLINO: Da.

ALTA (cu o fericire subredA): Cum? Cand?.. De multe ori?

CELLINO: Da.

ALTA (curioasa, cu un lamentabil neastampaR): Spune-mi, cand?

CELLINO: Cand am venit din Orient. Toata lumea vorbea de tine Erai la teatrul San Benedetto. Am venit si eu sa te vad.

ALTA: Ah! si cum ti-am parut?

CELLINO: Te mai ingrasasesi Te lasasem o copilita slaba, negricioasa. Acum parca erai un fruct copt Toti barbatii iti urmareau miscarile lacomi (ii saruta umeril) Ah, umerii si bratele!

ALTA (cu ochi arsi, prinsa in copcile iubiril): Si mai cand ti-ai adus aminte de mine? .

CELLINO: De multe ori.

ALTA: Spune-mi (rugatoare si gravA) Dar sa nu minti, (bea trista tot paharul umilintelor) Uite, acum sa nu minti!

CELLINO: La Ascensiune Cand se intorcea Bucentaurul de la Lido. Erai cu Catina in gondola. Toata lumea va batea cu flori. Credeam ca o sa se rastoarne gondola.

ALTA (creste in ea aluatul amaraciunii): Si mai cand? spune, cand ti-ai adus aminte de mine?

CELLINO: De multe ori, cand te vedeam la Florian sau la Ridotto.

ALTA (se joaca mangaindu-1): Si ce ziceai?

CELLINO: As fi vrut sa te am in brate

ALTA (razand bucuroasa): Ha, ha, ha! Si de ce n-ai facut-o?

CELLINO: In mijlocul lumii?

ALTA: Da, in mijlocul lumii

CELLINO: M-ai fi lasat? Nu ai fi?

ALTA (napaditA): Oricand oricand sarutul tau ar fi fost un dar! {lacomA) Asa cum te sarut eu acum pe tine Numai tu erai in radacinile fiintei mele Si cand ramaneam singura eram noi amandoi fata in fata. Dar nimeni nu stia ce e in adancul meu (ii povesteste firesc, lul) Eram acum cinci ani la banchetul de la Catarina Longhi. O sala orbitoare de lux, oglinzi si lumini. Dupa miezul noptii toata lumea isi pierduse capul. Se ciocneau cupe din toate partile. Atunci au cantat violonistii serenada de Rondeli. Acea pe care mi-o cantai tu la Zara, noaptea, sub balcon. Si parca mi-a desprins cineva pojghita de pe rana inimii. Nu am mai scos o vorba Ma durea si carnea si sufletul Doua ceasuri am ramas asa, pierduta, cu ochii nemiscati, cu buzele rasfrante. Tarziu, episcopul Ronji, care era alaturi de Catina, m-a intrebat: - De ce esti trista, siora Alta? Uite o cupa de Tokay auriu. - O bautura care sa ma faca sa uit, Monsegnore. O cupa din Lethe!. Mi-a raspuns, zambind: - In Venetia gasesti oricand o cupa de otrava. Uitarea o cauti in dragoste noua Capitanul de fregata, Gracci, ametit de bautura, isi plimba mainile pe sub rochiile mele. Mi-am inclestat pumnii in umarul lui: "Aldo, sunt a d-tale, daca acum, numaidecat, ma iei in brate ca pe o prada si alegand ma duci asa in brate, la d-ta acasa sau pana la mare ca sa ma arunci in valuri"

CELLINO: Toata cetatea a vorbit de nebunia asta a ta.

ALTA (intr-o camasa de foC): Nu stiu nu pot sa ma inteleg nici eu (sfasiata de un spasm de durerE) Ca sa te uit pentru tine Ca sa te uit, Cellino. Tu ai fost intaia si singura mea dragoste (il saruta apasat pe gurA).

CELLINO (vrea sa-i desfacă rochia)

ALTA (intr-un joc, intarziat voluptuos). Ma mai tii minte?

CELLINO: Acum esti o grenada plina de seva grea de soare. Dar atunci erai o biata fetita, care tineai tot timpul ochii inchisi si te roseai

ALTA (vie. inveselita): Ha, ha, ha! tineam ochii inchisi si ma roseam? Si

CELLINO (privindu-i sanil): Aveai niste sani mici ca doua mere crude (ii saruta prin stofa sanil) Si solduri! solduri n-aveai deloc (ii cuprinde soldurile lacom, isi umple bratele cu eIE).

ALTA (ispititoare, cu ochi greI): Si inca

CELLINO: Nu-ti mai spun nimic pentru ca ai vrut sa ma uiti.

ALTA: Sa te uit? Sa te uit pe tine, Cellino? Dar cu cat cautam sa fug de tine, cu atat simteam mai mult ca numai pe tine te iubesc. Pe tine Numai pe tine (cu o nemarginita sinceritate) Acum inteleg ca m-am dat de nevoie, m-am dat de mila, m-am dat din duiosie si recunostinta, m-am dat din disperare ori din sfiata dar n-am dorit niciodata carnea mea n-a inflorit dornica decat pentru tine, Cellino (ii vorbeste tinandu-l in brate). Am fost a ta si sunt a ta de totdeauna Alegeti sanii ca altadata (ii daruie stransi intre coate, un san e cu totul afarA) palpita numai pentru tine (isi sfasie haina de pe sani infiorata de voluptate). Rascoleste-mi trupul intreg, frange-mi bratele si mijlocul pentru dragostea noua (se zvarcolesc imbratisati, ea ii rastoarna capul pe spate, il priveste lung). Gura draga, gura fara de seaman de frumoasa, esti a mea din nou ochi mari (ca sub bolti de patima si tristete), ochi frumosi, golul vostru intunecat mi-e mai drag decat toata intelepciunea lumii.

SCENA II - ALTA, CELLINO, O VOCE DIN AFARA

VOCEA DIN AFARA (vocea Faniei, oarecum inabusita, dar alarmata, de dincolo de usa): Siora Siora, Sior Pietro! Vine Sior Pietro!

ALTA (dintr-o miscare sunt amandoi in picioare): Pietro!

CELLINO (incremenit, o priveste, se privesc naucitI)

VOCEA DIN AFARA (speriatA): Vine Sior Pietro.

ALTA (buimacita, ingrozita nu se poate aduna): Nu nu e peste putinta a plecat cu flota! e peste putinta! (arzand, spre cea din afarA): Fania, te inseli, nu se poate sa fie.

VOCEA DIN AFARA (staruitoR): Cunosc gondola E Nicola la lopata, in picioare La coltul Arsenalului li lumineaza torta fata

CELLINO (se zbate ca o salvaticiune incoltita): Ce mi-ai facut? ce mi-ai facut! (izbucnind deznadajduiT) Ah, cum ai putut sa minti atat de hain, femeie vicleana!

ALTA (refacandu-si grabnic imbracaminteA): Crede-ma, era vorba sa plece Toata flota trebuia sa plece.

VOCEA DIN AFARA (nelinistita): Siora, gondola a trecut de aripa arsenalului Siora, Pietro este in picioare langa Nicola.

ALTA (nefericita): Intelege, toata flota trebuia sa plece

CELLINO (pieriT): Ai mintit si minti si acum (cu o deznadejde si cu o sinceritate fara urA) Ah, am stiut totdeauna ca ti-e sufletul un nod de vipere (bajbaie cu mainile) Negru a fost ceasul cand m-am increzut in tine (vrea sa-i ia mainile). Asculta

ALTA (intr-o fierbere care o naucestE): Lasa-ma lasa-ma (spre usa) Fania, ce gondola e aici?

VOCEA DIN AFARA (speriatA si mai mult): Niciuna, i-ati spus lui Giorgio sa nu astepte sa vie maine dimineata.

CELLINO (paralizat acum de groaza): Ce cainoasa prefacuta (cu un ranjet indurerat si totusi fara urA)

Tare trebuie sa fii mandra de marsavia ta (Cu un spasm si cu un scancet innebunil) Cum am putut sa ma incred in cuvantul tau? (cauta de prisoS) Pumnalul meu (se frange ca nu mai are nici ataT).

ALTA (zguduitA): Ti-am aruncat pumnalul (cu un cheag de nadejdE) Fania, vezi, nu se indreapta spre Arsenal?

VOCEA DIN AFARA: A trecut de poarta Arsenalului Vine incoace Sior Pietre este in picioare, rezemat cu barbia in spada.

ALTA (deznadajduita, bajbaind cu mainile): Nu e nicio scapare Crede-ma, crede-ma, n-am vrut asta. Nu mai vad nimic Mi-e inima pe jaratec si mintea mi-e orbita de flacari Sfasie din mine parerile de rau CELLINO (pierit, parasit in voia soartel). Fiece cuvânt al tau nu e decat minciuna si teatru nerusinat. Ah, mai spune-mi tu mie, tu, ca eu sunt un ticalos

ALTA (tresare injunghiata, ii ia calma si aiurita mainile): N-am mintit (cu privirea naucitA) Te voi scapa! Asculta, de jur imprejur e numai mare suntem ca intr-un turn, dar

CELLINO (nu poate sa asculte): De ce ai facut asta? de ce Alta? Ah, cat ti-am spus sa te gandesti

ALTA: Taci si intelege ca asta e singura scapare Jur imprejur e un brau de zid lat de o palma. Poti sta acolo in picioare Te prinzi cu mana de grinda. Nu privi in jos ca sa nu cazi in mare. Fania, cauta cheia jos si deschide

CELLINO (cu dispret crispat, fara niciun fel de nadejdE): Te-ai inecat acum in propriul tau venin, ca o reptila. Ah, daca nu te-as fi rugat atata! (are ca un junghi in inimA) daca (iese paralizat aproape prin fereastrA).

VOCEA: Gondola a oprit la punte.

ALTA (nu poate respira): Repede repede Ai sa scapi Am sa te scap! (apoi ramane, mereu aiurita, cu privirea inghetata Intra PietrO).

SCENA III

ALTA (in timp ce Pietro umbla agitat prin incaperE): N-a mai plecat flota?

PIETRO: Va pleca fara mine (o lamurestE), am fost intai acasa si mi s-a spus ca ai plecat sa dormi aici in chiosc.

ALTA (inca resimtindu-se de zbuciumul de adineauri). Nu inteleg nimic.

PIETRO (tras de alte apE): Si eu inteleg tot atat de putin ca tine, Alta (dupa un rastimP) Republica e pierduta Putregaiul se prabuseste (amaR) Stapana marilor (azvarle spada intr-un jilt).

ALTA (fara sa priceapa ce vA): Dar bine?!

PIETRO (apriG): De doi ani vasele Republicii sunt atacate jefuite, de o mana de pirati indrazneti ca lupii.

ALTA (nelinistita, toata framantata): Ei bine, stiam stiu

PIETRO: San Gabrielle cu 1200 de baloturi de stofa, a fost capturata langa Lido (de necrezuT) langa Lido! Ca lupii, au indraznit sa se apropie de portile cetatii.

ALTA (nu are ce face cu mainile): Dar toate astea le stiu, si tot nu inteleg nimic.

PIETRO: Ei bine, dupa doi ani de consilii si paraconsilii

ALTA: Republica ti-a incredintat o flota, cu care sa cureti marea de pirati

PIETRO: O flota? o flota! Crezi tu, Alta? pe hartie 20 de nave pe hartie si astazi dupa amiaza la Chioggia cand trebuia sa se formeze flota am primit noua vase mari si late noua lemn vechi putred Tunuri ruginite, panze sfasiate. Vechituri cumparate pe apucate (s-a oprit in fata el) Am ramas ingrozit De la trei dupa amiaza, pana la sapte seara am trecut de pe vas pe vas O ticalosie fara seaman (umbla din nou prin casA) Republica e pe duca, Alta nu mai e cinste, nu mai e omenie Insala magistratii senatorii jefuiesc proveditorii Venetia e azi, jumatate din sarlatani si jumatate din destrabalati.

ALTA (agitata): Bine, dar cum s-a intamplat de n-ai plecat? Cum?

PIETRO (cautand sa se linisteasca): La opt seara am cerut Dogelui sa convoace Consiliul de zece avand de facut comunicari importante La 9 s-a intrunit Consiliul lipsea numai Alviso Mocenigo. Am cerut sa asiste si Daniele, proveditorul general al Arsenalului. Doua ore, le-am aratat situatia flotei. M-au ascultat ingroziti dintai, pe urma abatuti. Danielo zgaria cu pana pe hartie La urma m-am ridicat in picioare, l-am privit in adancul ochilor si i-am spus raspicat: "Sior Danielo, in doi ani ti s-au incredintat pentru flota 24 milioane de techine"; se uita la mine alb ca de ceara. "Sior Danielo, bunicul d-tale a distrus o flota turceasca in Bosfor, tatal d-tale a rezistat doi ani la Canea Fratele d-tale a murit sfasiat de acelasi obuz, care mi-a rupt si mie doua coaste (aspru, aprig) Dar d-ta esti un ticalos, care ar trebui sa fie aruncat in mare ca un cane gatuit". S-a ridicat in picioare si a vrut sa-mi raspunda dar nu m-am mai putut stapani si l-am palmuit.

ALTA (incremeneste cu bratele ridicate): L-ai palmuit?

PIETRO (cu o scadere intima): Da Consiliul a tinut apoi o sedinta secreta si mi-a luat comanda l-au dat-o lui Elmo (cu un suras inrouaT) prietenul meu cel mai bun Si el a primit l-am intalnit apoi pe cheiul Schiavonni, iesea de la Consiliu (mereu scazut, omenesc si indureraT) l-am spus: Elmo ai primit comanda? - Da. - Dar stii de ce mi-au luat-o mie? Pentru ca se tem de tine. Atunci de ce ai primit-o? Nu mi-a raspuns nimic (moale) l-am spus: "Iti doresc izbanda, Elmo. Dar mai cu seama iti doresc prieteni, asa cum ti-am fost eu tie, si nu tu mie"

ALTA (care tot timpul a ascultat absentA): Si acum?

PIETRO: Si acum s-a ispravit (dezarticulaT) Mi-a mai ramas un singur lucru pe lume (la marginea existentei lui, simplu) Alta Tu

ALTA (mereu buimacita): Dar bine (pe urma ii arata intrebatoare haina lui, sfasiatA).

PIETRO (lamurinD): Cand urcam puntea pe Fanciero. (spre eA) Tu esti singurul lucru pe care il mai am pe lume, ultimul refugiu (inciudat ca un copiL) M-a tradat si Elmo! Mi-era ca un frate Venind pe canal am simtit, cu ochii topiti in noapte, prabusirea tuturor visurilor mele. S-a ispravit Animalele ranite cauta adapost sa moara Da-mi mana, Alta Tu esti singurul lucru care mi-a ramas pe lume.

ALTA (cu o gangaveala aiurita): Dar, Pietro dar

PIETRO (suras buN): De ce esti atat de nelinistita? Nu-i nimic, prietena draga Trebuia sa se intample si asta odata Venetia pe care am iubit-o, pe care ai mei au aparat-o o mie de ani, ma tradeaza Da-mi mana (zguduit, dar stapanindu-sE) Si prietenii (cu ochii umezl) Elmo era ultimul! Oamenii acestia discuta cu cifre, cu partide, cu tot felul de ganduri nemarturisite si eu in loc de vorbe mi-as smulge inima ca s-o arunc pe masa pe care ei arunca cifre» e.

ALTA (nu se poate inca regasi): Dar! ce lovitura!

PIETRO: Am iubit Venetia prea mult. M-a inselat ca o simpla curtezana.

ALTA (tresarind inconstaT): Te-a inselat!

PIETRO (ofteaza): Dar sa nu mai vorbim de morti. Venetia e moarta. Sa vorbim de noi mai bine (se apropie cald de eA) Acum suntem noi.

ALTA (razand artificial): Suntem noi asculta hai sa pornim pe canale, Pietro Asta ti-ar face bine sa iesim in gondola.

PIETRO (mirat, cu ochii marl): In gondola?

ALTA (ca un plans patimaS): in gondola Sa plutim toata noaptea Vom uita totul.

PIETRO (uimit, cu umeri inalti): Alta, sunt eu un om care are nevoie de uitare? (crispat, simtindu-se trupeste intreg, din cap pana la picioare) Nu vreau sa uit nimic Vreau numai

ALTA (destramaT): Uite ar fi minunat De mult n-am mai facut asta Haide, Pietro.

PIETRO : Nu nu, scumpo nu de plimbare am nevoie, ci de reculegere. Vom ramane aici (ghemuit ca intr-un cerC) Tu nu-ti inchipui cu cata nerabdare asteptam sa ma vad aici in coltul nostru. Afara, oriunde, e Venetia. Aici suntem numai noi Suntem singuri, ca niste exilati de buna voie.

ALTA (tot mai putin stapana pe ea insasi isi cauta enervata salul, lui ii aduce pelerinA): Nu nu sa mergem sa mergem, Pietro Haide

PIETRO (surprins}. Prietena draga, tu-mi porti grija mai mult decat eu insumi Dar nu intelegi ca nu mi se poate darui nimic altceva mai bun decat coltul asta ascuns, ferit de ei. coltul asia si apropierea ta? Pe canaluri rasuna chitara la Procurati e e bal Pana aici se vad tortele de la Gradina Publica, unde e serbarea de noapte. De altfel Nicola s-a si inapoiat cu gondola S-a dus sa se culce. E numai Fania aici care a ramas sa doarma in vestibul.

ALTA (naucita si-a pierdut cumpatul, se clatinA): Nu mai & nici o gondola jos? Nu se mai poate? (pierde sirul vorbeloR).

PIETRO (ii ia manA): Nicola trebuie sa si fi trecut de coltul Arsenalului Vine maine dimineata, (tulburaT) Ce e nelinistea asta, Alta? Pari bolnava.

ALTA (pierdutA): A plecat gondola.

PIETRO (o priveste lung, banuitoR).

ALTA (pieritA) Nu mai e jos nicio gondola?

PIETRO (ii urmareste miscarile cu o privire dura, taioasa, ca o lamA): Alta ce e nelinistea asta?

ALTA (straniu, caci nu mai e deloc stapana pe ea): Eu nelinistita? (hohoteste strepeziT) Ha ha ha eu nelinistita? Dar sunt foarte calma (rade iaR) mai calma decat totdeauna, foarte bine, nu mai mergem (arunca anapoda pelerina si salul).

PIETRO (s-a sculat in picioare, cauta cu privirea, sub pornirea unei banuieli groaznicE): Alta a fost cineva aici?

ALTA: Dar nimeni Pietro Ce gand (rade din nou, sacadat de parca un ferastrau ar taia din ea, il ia de gaT)

PIETRO (ii patrunde in umeri un sfredel): Alta, a fost cineva aici?

ALTA (vocea ii suna fals ca sticla): Nimeni nimeni asculta, Pietro (ca si cand ar vrea sa spuie ceva, sovaie, tace cateva clipe, pe urma ca o deznadajduita rugaminte din inceputul sufletului) Haide, Pietro, haide sa ne plimbam. Si mie si tie, ne este rau. Haide, Pietro.

PIETRO (priveste din nou in jurul lui, tot corpul ii e inclestaT): A fost cineva aici (vede cupelE) E cineva aici Ce sunt cupele acestea doua? Ce e nelinistea ta? (banuiala se incolaceste in jurul lui ca un sarpe)

ALTA: Am sa-ti lamuresc totul, dar (lupta cu ea insasi si deodata ca un apel, linistit, la o suprema instanta intr-un plaN) dar mai intai sa ma crezi.

PIETRO (innebunit cautand, mergand aproape spre fereastrA): Alta, e cineva aici!

ALTA (deasupra oricarei realitatI): Ti-ajunge cuvantul meu?

PIETRO: Alta, cere-mi orice cere-mi sa-ti aduc orice, de la capatul pamantului, orice dar nu ma minti (groaznic de violent, dar inabusiT) Nu ma minti! (inchide ochii de groazA) Nu, nu e cu putinta (se crispeaza de furieE) Ar trebui palmuit cu sabia de-a valma orice trecator cetatea intreaga ar trebui arsa Ar trebui intoarse pe dos cu clestele toate inimile, ca sa fie smuls de acolo viermele ascuns al prefacatoriei Ar trebui infierati, cu fierul rosu, de la nastere, cu cate un cap de vulpe pe piept toti copiii (cu o noua rabufnire de furie, ca o incalcare de trasnetE). Ar trebui strivita, sub teascul talpii orice frunte omeneasca, sa se amestece sfaramaturile de oase si creier, ca sa nu se poata pritoci nici peste sapte ani

mardaua fapturii omenesti {o priveste cu o gingasie sfasiatA) nu nu ochii acestia gura aceasta (tresarE)
Ah, atunci sacalii puturosi ai Egiptului ar trebui feriti de carnea frageda a fecioarelor de pe aici, pentru ca aceste animale muscandu-le obrazii, sa nu se otraveasca si sa nu se descompuna.

ALTA (sigura, prinsa ca de o scandura de salvarE): Nu e nimeni.

PIETRO (sufocat la gandul ca e la un pas sa piarda si pe femeia pe care o iubeste, cu un ton ciudat, frant si, ca adineaori ea, cu o deznadajduita rugamintE): Alta, e cineva aici!

ALTA (ii asaza mainile ei pe umeri, il priveste drept in ochi): Pietro, nu e nimeni. Am sa-ti explic tot (il priveste staruitor in ochi), dar mai intai trebuie sa ma crezi pe cuvnt.

PIETRO (framantandu-se, cautand o solutie disperat, dorind intens el insusi sa fie altfel). Da da spune-mi ceva.

ALTA (neinduplecat, staruitor, femeieE). Dar mai intai sa ma crezi pe cuvnt!

PIETRO (are o rasucire cumplita a intregului corp, pe urma isi revine, numai mana, nestapanita inca, a sfaramat cupa pe care o cuprinsese, ii e pumnul insangerat): Cred orice, dar spune-mi spune-mi ceva, Alta.

ALTA: Stai jos! (il cuprinde cu bratul de gat si el zdrobit cade langa ea. S-au lungit amandoi pe o blana mare jos. Alta il priveste din nou lung in ochi): Ma iubesti, Pietro?

PIETRO (alarmat, indureraT): Iubirea mea e nemarginita, Alta. Nu am alte cuvinte sa ti-o pot spune decat cele de pana acum.

ALTA (albA). Atat de mult?

PIETRO (cu vocea scazuta): In Venetia, nimeni n-a iubit pana acum asa cum te iubesc eu Alta. (cu ochii de morT) Acum ma intelegi?

ALTA (a zburat undeva un stol de porumbel): Da da te inteleg. (ingandurata, se joaca, rasfirand ciucurii unui saL).

PIETRO (firesC): Mi-e sufletul plin de amaraciuni, Alta, cum e bolnava marea canalurilor de hoituri Dar daca tu esti langa mine si taci, cade peste el un balsam linistit si binefacator ca lumina de luna peste cetatea intreaga

ALTA (injunghiatA): Taci.

PIETRO: Cand te-am vazut dintai, te~am dorit numai. Abia mai tarziu am inteles tristetea ochilor tai.

ALTA: Le-ai inteles tristetea! Sigur, le-ai inteles tristetea.

PIETRO: Pentru ca nimeni un te-ar fi putut intelege in cetatea asta desfranata si fara suflet Traiai intre ei, dar erai straina. Ah! Cand imi aduc aminte de Gallambero

ALTA (topita de durereE): Taci! Taci!

PIETRO: Cand am vazut tristetea fara margini, dezolata a ochilor tai, in fata obrazniciei de care nu te apara nimeni, mi s-a inclestat mana pe pumnal.

ALTA: Ai scapat Venetia de cel mai groaznic bandit. Inspaimantase lumea.

PIETRO (cu dispret amaR): Venetia? Dar cetatea aceasta merita bataia lui de joc. Nu pentru nenumaratele lui asasinate si-a pierdut capul descreieratul acela ci pentru ca te-a privit necuviincios.

ALTA (zambind tristA): Dar atunci nu ne cunosteam cu adevarat Abia ne vorbisem de cateva ori?

PIETRO: E adevarat ca nu ne cunosteam, nici nu stiam cat de putin ne l cunoastem. Cate s-au schimbat de atunci si cat ne-am apropiat. Erai pentru mine o simpla femeie. Astazi esti totul (surazand indepartal) Ce ambitii imi framantau sangele atunci cand te-am cunoscut. Ce sete de lupta si de glorie. Acum cand totul e zadarnic si pustiu, nu doresc decat iubirea ta langa mine invaluitoare. Acum inteleg ca singurul

lucru adevarat mare pe lume e dragostea!

ALTA (inclestat s-a ridicat intr-un genunchi): Pietro, crezi intr-adevar in dragoste?

PIETRO: Eu trebuie sa cred in ceva, Alta (a spus asta cu o convingere neocolita si definitiva de condamnat la moarte. Alta tresare din toi corpul, ingheata, i se maresc ochii).

ALTA (intreaba palidA): Si ma iubesti pe mine (cade iaR).

PIETRO: Nu stiu daca e numai asta!.. Dar, daca simtamantul acesta pe care nu-l am nici pentru Dumnezeu, este iubire, atunci te iubesc. In tot pustiul gandurilor mele esti numai tu. Mana ta pe bratul meu, imi mangaie sufletul (dupa un rastimp, cand vede, uimit, infioral) Ti-s ochii umezi, Alta?

ALTA (zarii s-au aruncaT). Ce punte neomeneasca, a suspinelor, leaga sufletele noastre? (caci se aude un zgomot afara, ca si cum ar fi lunecat obosit piciorul cuiva. Alta tresare, asculta infiorata, Pietro nu observa, caci tace cautandu-sE)

PETRO (nelinistit se apleaca sa-i sarute mana, Alta i-a scos pumnalul pe care el il mai purta la centuraA): Ma iubesti, Alta?

ALTA: De ce te indoiesti?

PIETRO: Pentru ca nu merit iubirea ta.

ALTA (intoarce capul spre eL): Tu? Nu meriti tu, sa fii iubit?!

PIETRO: Bunatatea ta e nemarginita (se apleca pe mana ei, sarutand-O).

ALTA (patimaS): O! meriti ca nimeni pe lume pentru cugetul tau pentru inima asta frumoasa care da tot fara sa ceara nimic Pietro.., sufletul meu sufletul meu e-al tau pentru totdeauna, pentru toate vietile care vor mai veni.

PIETRO (cu ochii in lacrimi): Sufletul tau unic (cu ochi de otel inmuiaT) Monada mea.

ALTA (cauta sa-l loveasca): Pietro, in adancul sufletului meu tulburat de toate vartejurile In adancul sufletului meu este o apa limpede, neajunsa de nicio privire, de nici un gand Pe undele ei tremura fara trup numai chipul tau.

PIETRO (se strange langa eA): Spune-mi tot mi-s buzele arse Ma iubesti, Alta?

ALTA (tace toata albA)

PIETRO (infioral): Alta, ma iubesti?

ALTA (dupa un rastimp): Da sufletul meu ar muri de durere fara tine. (Pietro isi ingroapa fata in palma ei, incet, incet, ea, care e in stanga lui, cauta sa-i infiga pumnalul in spate. Cand a zis "da", Pietro s-a aplecat pe mana ei. Ea a ridicat pumnalul. In clipa aceea intoarce el capul si-i vede mana ridicata. Are o inclestarsa a corpului, o lucire in ochi, groaznica. Privirile li se intalnesc fulgerandu-se. Rasucit, e gata s-o loveasca. Pe urma, privirea lui are un zambet de dispret nemarginit, de descurajare, de induiosare asupra propriei lui soarte, se intoarce de tot cu fata in sus isi rupe haina la piept si-i arata, cu un dezgust nemarginit de sinucigas, locul unde sa loveasca) Nu asa. In inima (isi apleca tampla de-a lungul bratului. Dupa ce a lovit, Alta vrea sa iasa inaintea lui Cellino, care a sarit inauntrU).

ALTA (cu fata descompusa ca o masca, cu bratele in jos, aratandu-i ce sacrificiu a facuT)

CELLINO: Din ce am scapat (lese. Femeia ramane inghetata. I-a cazut pe brate numai mantila lul).

Dupa douazeci de zile. Acelasi interior in palat, ca in actul intai. Pietro e intr-un jilt mare cu spatari de piele. Are pieptul bandajat si se vede ca nu poate misca decat foarte greu bratul drept, slujindu-se numai de stangul. In fata lui, e o masuta pe care e un joc de sah, cu figuri sculptate. Alta, pe un scaun mult mai mic, joaca sah cu el.

SCENA I - ALTA, PIETRO

PIETRO (foarte palid, foarte obosit, adanc preocupat, incrunat, atent la joc): Sah!

ALTA (la fel de palida, nervoasa, are ceva exasperat in truda ei de a juca. Peste amandoi parca trece un suflu de nebunie concentrata ca intr-un tinut devastat): Regina! {a muta}

PIETRO (mereu atent la joc, raspunde cu alta miscare, fara sa mai vorbeasca).

ALTA (face mari eforturi sa poata juca, dupa un timp raspunde si ea, crispat, nervos, cu alta miscare).

PIETRO {ridica un cal si ii cauta multa vreme locul}.

ALTA (s-a ridicat si-i potriveste pernele lui, el fiind insa atent numai la joc, pe urma revine la locul ei.

Il priveste lung si-i spune cu un soi de deznadejde): Pietro, trebuie sa te faci bine Vreau sa ma ucizi cu mana ta

PIETRO (examinand mereu situatia): De ce?

ALTA: Pentru ca vina mea nu poate fi spalata decat prin sange

PIETRO (atent la joc, mutand): Nu esti deloc vinovata Nu ai facut decat sa urmezi legea ta de vierme (o avertizeaza) Regina!

ALTA (sfasiata de durere): Pietro, ingaduie-mi

PIETRO (linistit ca reflexele de lumina prin ceata): Ti-as fi recunoscator, daca ai evita sa-mi mai pronunti numele (pe urma, incrunat usor) Parca m-ai platit cu un ban vechi care nu mai are circulatie

ALTA (frangandu-si mainile, innebunita de gandul imposibilului): Nu e cu putinta ca tot ceea ce a fost sa nu se fi intamplat totusi? In visul greu in clipa mortii, uneori spaima este atat de mare, ca te trezesti si totul se termina. As vrea in clipele astea o lovitura de sabia si spaima ca o minune, care sa ma scoata dintr-un vis al mortii

PIETRO (cu un suras de dincolo de lumina): La fel m-am gandit si eu dupa cele trei zile de friguri si nestiinta de mine insumi. Caci asa mi-a spus Nicola ca au fost trei zile de nestiinta si calduri Pana noaptea tarziu mi-am repetat innebunit de o nadejde fara sens: "Daca ar fi un vis" (a mutat iar) Regele!

ALTA (face o efortare, vrea disperata sa joace, muta un pion).

PIETRO: E o miscare fara nici un sens (du) Daca nu poti fi atenta... lasa-ma sa joc singur, ca pana acum

ALTA (nu se mai poate stapani, ingrozita): Cum poti sa joci de dimineata pana seara sah, singur?

PETRO (cu o concentrata deznadejde, cautand locul unei figuri) Trebuie sa joc sah Imi tine toata fiinta amortita ca un hasis. Altfel ar trebui sa gandesc Nu vreau si nu trebuie sa ma gandesc Trebuie sa fiu mort, fara sa fi murit (studiaza jocul).

ALTA (asteapta, apoi il priveste lung si coplesita de propria ei crima parca acum ar descoperi-o): Ah, in pieptul acesta am infipt un pumnal (cu o innebunita deznadejde) Nu, nu am fost eu adevarata eu.

PIETRO (cu o nesfarsita oboseala): E singura fapta buna pe care ai facut-o..! Pentru asta iti sunt recunoscator Neputinta trupului si chiar durerea m-au impiedicat sa gandesc (surade stanjeni) E rusinos, dar oricat ai fi de voinic, febra te inmoaie, te impiedica sa vezi limpede. Ti-e cerul gurii salciu si mintea coclita. Pielea ti-e uscata si inima ti-e uscata si ea Febra asta, datorita pumnalului si stangaciei tale, mi-a salvat mintea. Altfel, daca as fi descoperit dintr-o data toata prabusirea, dezordinea s-ar fi produs, nu in piept, ci in creier. As fi alergat prin piata, as fi ucis pe oricine intalnesc in cale, as fi dat foc

cetatii (se uita iar la joC) Muta

ALTA (trudindu-se deznadajduita sa poata jucA): Regina!

PIETRO (nervoS): Miscarea e gresita

ALTA (reia exasperatA): Da. (amandoi se concentreaza asupra jocului. Dupa un timp ea ii spune halucinatA): Pietro, trebuie sa ma ucizi. Vreau sa mor de mana ta Vreau sa-ti arat locul unde sa lovesti, asa cum mi l-ai aratat tu mie

PIETRO (atent la joC): Daca e vorba despre femeia care mi-a fost nevasta, pe care am iubit-o, e de prisos. Acea e moarta de mult. E mai moarta decat daca nu s-ar fi nascut vreodata iar daca este vorba despre d-ta, care esti o ingrijitoare plina de bunavointa, nu vad de ce sa teucid. In orice caz m-ar plictisi sa te lovesc cu sabia sau cu pumnalul (a mutaT).

ALTA (crancen nefericitA): Pietro

PIETRO (asteapta ca ea sa mutE): Iti repet dorinta mea sa nu-mi mai pronunti numele. Am si alt nume pentru toata lumea. Vrei sa muti?

ALTA (cauta, fara sa izbuteasca, sa se concentrezE): Da (muta gresit si-si da seamA) Pot sa refac miscarea?

PIETRO (iritat, dar masurat in mania lui): Daca nu poti fi atenta la joc esti libera sa pleci. Te rog, lasa-ma singur

ALTA (cu o vointa crancenă, isi infige unghiile in carne): Ba da ba da (urmeaza inca vreo doua mutari si schimburi de figuri, pe care ei le fac foarte atent): Sah!

PIETRO (examineaza mult situatia si muta). Da

ALTA (o clipa atentA). Mat

PIETRO (cauta o iesire, apoi se convinge ca a pierduT): Multumesc.

SCENA II - PIETRO, ALTA, NICOLA

NICOLA (intra foarte prins de ceea ce trebuia sa faca, raspunde greu la privirea intrebatoare a lui Pietro): Nu e nici la Trevizo Villa Mariani este inchisa Nu e acolo decat un batran paznic si femeia lui Villa nu e locuita decat vara Cavalerul Marcello Mariani nu a fost in aceasta vila de doi ani

PIETRO: La Brenta? Ei au si acolo un palat de vara

NICOLA: Am fost ieri din nou Am sarit in gradina si m-am ascuns dupa o statuie Un ceas am pandit spre palat Nicio miscare E inchis si acolo...

PIETRO (staruind): Aici, in Venetia la palatul Mariani; ai mai fost?

NICOLA (cu umeri de urias incapatanat): Am acolo doi oameni care pandesc cu schimbul Am vorbit si eu ieri cu un servitor, cu care am baut intr-o bodega de pe Mercerie Mi-a spus acelasi lucru ca si ceilalti De trei saptamani n-a mai dat pe acasa Din cele ce mi-au spus toti si dupa socoteala mea, trei zile dupa intamplarea din pavilion a fost tot timpul in casa, apoi a plecat intr-o seara intovarasit de doi barbati Nimeni nu stie unde.

PIETRO (asculta nervos, nemultumit, parca descurajata): Ai cercetat si palatul marchizei Garatesta? Poate sa-1 fi ascuns ea

NICOLA: Am, si acolo, printre servitori, un om care ma va instiinta Daca vine pe acolo, intr-un sfert de ceas stiu

PIETRO (cu o ardere launtrica): Unde ar putea fi, de nu poti tu, Nicola, care te-ai descurcat prin Constantinopol, sa-i dai de urma?

NICOLA (nemulțumit de el însuși): Îmi spusese ieri un prieten că acest cavaler avea un casino al lui propriu, undeva prin grădinile de la Zuecca. Am fost azi și l-am descoperit. Nu a mai fost de douăzeci de zile nici pe acolo.

PIETRO: A trecut carnavalul. Nu se mai poartă măști. Ar fi acum mai ușor de găsit în Venetia.

NICOLA: Aseară am luat din nou toate teatrele în cercetare. Teatrul San Moissi era aproape gol. La San Samuella am stat cam un sfert de oră. La Opera buffa la fel. Dincolo la Opera, era în foaier o mare bancă de faraon pe care o dădea un abate. Erau și jucători mascăți și mi s-a părut că unul dintre ei ar fi cavalerul Marcello Mariani. L-am urmărit. Pe urmă am văzut că nu este el.

PIETRO (a căzut pe gânduri, descurajat): Bine, Nicola, poți să te duci. (Nicola iese).

ALTA: Pot să întreb?

PIETRO (întrerupe înclăștat): Nu.

ALTA (cu o disperare dăruță): Vreau totuși să știu. L-ai căutat pe acel om și îl cauți mereu cu stăruință? Cu ce gând?

PIETRO (tace pe gânduri, nu vrea să răspundă).

ALTA (asteptă un timp, apoi hotărâtă). Sunt singura răspunzătoare de actele mele (cu silă). Acel biet nemernic a fost un bob de nisip, un gunoi întâmplător, o gaze otrăvite care mi-a stricat tot sângele (arată inimă). Raul este aici și aici trebuie să lovești în plin.

PIETRO (preocupat de altceva, doar că o paranteză severă): Cât timp vom mai fi împreună doarec să nu mi pui niciodată vreo întrebare care să depășească îndatoririle duminiciale, de îngrijitoare benevolă.

SCENA III - ALTA, PIETRO, NICOLA

NICOLA: Doi nobili de la Signorie vă roagă să-i primiți.

PIETRO: N-ai spus că nu primesc pe nimeni?

NICOLA: Le-am spus. Staruie să fie primiți.

PIETRO (cu privirea arsă și dăruță): Nu are să intre nimeni, nu primesc pe nimeni, oricine ar putea fi.

NICOLA (umbrit). Le voi spune, Signor (iese).

NICOLA (revine, totuși speriat): Este Închizitorul de stat, întovărit de un medic. A trebuit să-l las jos în vestibul.

ALTA (a devenit mai palidă, nu poate respira).

PIETRO (tulburat și el): Și ce vrea?

NICOLA (urias, stăruitor): Consiliul de zece a hotărât să facă o anchetă asupra împrejurărilor în care s-a întâmplat nenorocirea din pavilion. Așa mi-au spus.

PIETRO (iritat): Ce-i asta? (vrea să se ridice din fotoliu furios) Ce-i interesează pe ei întâmplările din casa mea?

NICOLA (cu privirea întoarsă): Toată cetatea vâiește. Cred că doctorul pe care l-am chemat acum trei săptămâni a vorbit în oras.

PIETRO (manios): Nicola, ai să-mi lămurești numai decat purtarea d-tale de câte ori am fost ranit până azi?

NICOLA (liniștit): De când suntem împreună, de cinci ori.

PIETRO: Și ce doctor m-a îngrijit?

NICOLA (cu simplitate): Niciun doctor. Eu singur.

PIETRO: Atunci de ce ai chemat de data asta doctorul?

NICOLA (pronunta cuvatul "Signora" cu oarecare stanjenire): Signora Signora, cu care v-am ingrijit in noaptea aceea, a vrut sa cheme doctorul inca de a doua zi Eu m-am impotrivit V-am spalat amandoi rana am pus leacurile pe care le stiam Am vegheat amandoi cu randul Trei nopti si trei zile, Signor, n-ati dormit deloc Dupa trei zile rana parea ca merge mai bine A cincea zi a inceput sa se inraiasca Nu m-am mai putut impotrivi si am chemat un doctor Pe cel mai bun Vad ca a fost priceput Vad ca a vorbit si prea mult. Ce sa le spun domnilor din vestibul?

PIETRO: Ca aici, in camera asta, nu calca nimeni

NICOLA (nelinistit acum): Signor, este Inchizitorul de stat

PIETRO (ferecat in el insus!): Oricine ar fi

NICOLA (sovaie o clipa): Signor

ALTA (inspaimantata): Inchizitia de stat poate sa aresteze chiar pe doge Trebuie sa-1 primesti pe Inchizitor

PIETRO: Ascuta, Nicola, era o vreme cand ascultai numai de mine

NICOLA (inima de stejar): Nici azi nu e nimeni, altcineva, intre cer si fiinta mea

PIETRO: Inchizitorul de stat nu va intra aici

NICOLA (cu umerii sus, cu plivirea dreapta, cu vocea moale, stie ce spun): Nu va intra

PIETRO (o prind pe Nicola in prag, cu o voce mai concesiva, ca sa-l crute macar pe el de o grea incercare):

Nicola, spune-i ca-1 rog sa ma ierte, ca azi nu ma simt bine sa vina alta data

NICOLA (din pra): Da, Signor (Cei doi raman singuri; asteapta incordat.)

NICOLA (se intoarce): Mi s-a dat acest bilet, Signor.

PIETRO (dur si linistit): Citeste-1, Nicola.

NICOLA (citeste): "Tinand socoteala de starea sanatatii Excelentei Voastre, renuntam deocamdata la examinarea si interogatoriul propus. In numele legii in sa va cerem sa dati o declaratie cu privire la imprejurarile ranirii excelentei voastre".

PIETRO (furios): In numele legii? Dar ce am eu cu legea lor? Ce amestec are legea lor aici? (cu o inclestare nervoasa, surade nervos) Foarte bine Nicola, declara pentru mine, ca plin de amaraciune din pricina modului in care cei zece si Venetia s-au purtat cu mine, dezgustat de oameni si de Republica, am incercat sa-mi curm viata (iar se razgandeste) Nu, trebuie sa scapam de ei odata. Da-mi aici, pe aceasta masuta, hartie de scris (Nicola ii da hartie si cerneala, el scrie cu dreapta, incet, cu multa dificultate) Nicola da Inchizitorului de stat aceasta declaratie (Nicola iese).

ALTA (abatuta): Vrei sa ma ucizi cu generozitatea ta? (cu ochii in lacrimi, darza) De ce nu vrei sa ma ucizi cu spada?

PIETRO (incrunta): Nu.

ALTA: Stii bine totusi ca aceasta tortura e si mai greu de indurat.

PIETRO (usor si rece ca moartea insasi, inscrisa intr-un act). Nu ma intereseaza in niciun fel ceea ce simti sau nu simti dumneata In orice caz nu e in intentia mea sa-ti sporesc sau sa scad ceea ce d-ta numesti suferinta d-tale

NICOLA (s-a intors): Inchizitorul cere si o declaratie a Signorei.

PIETRO (mistuit de o ardere, dupa un timp sovaitor, foarte incurcat): Vrei sa dai o declaratie? ALTA (tace indelung, prada unei framantari chinuitoare): E nevoie?

PIETRO (cauta si el o solutie, apoi negasin): E o simpla formalitate.

ALTA (trece la masa mare si scrie, apoi da hartia lui Nicola): Da-le aceasta declaratie (Nicola pleaca spre

usa, chiar trece pragul).

PIETRO (il cheama linistit, dar energic inapoi): Nicola! (iar cand acesta s-a intors) Nicola, da-mi sa citesc declaratia Signorei (o ia si citeste): "Eu, Alta Gralla, sotia contelui Pietro Gralla, am vrut sa-miucid in mod las sotul, infigandu-i pumnalul in inima. Cer sa fiu judecata si pedepsita conform prescriptiilor legii" (e tot crispat, cu vocea alba de furiE) Ai sa faci cum iti spun eu (rupe hartia in bucati si-i cere poruncitor si aspru): Scrie o noua declaratie.

ALTA (se duce iar la masa cea mare si scrie).

PIETRO (dicteaza): Eu, Alta Gralla, sotia lui Petro Gralla, ma aflam in seara zilei de (cauta) ALTA (incet, de departe, intr-o soapta inecata in deznadejde): 17 februarie.

PIETRO (ii trece pe obraz o noua paloare, sovaie o clipa, parca s-ar frange la atingerea acestei date precise a unei intoarceri cruciale, apoi tremura): 17 februarie, cu sotul meu in pavilionul din parohia San Pietro di Casteilo. El se intorsese de la Consiliul de zece si era foarte abatut. Coborand sa-mi iau salul uitat in gondola, cand m-am intors l-am gasit pe sotul meu intr-un lac de sange, avand un pumnal infipt in partea dreapta a pieptului.

ALTA (se ridica darz in picioare): E o minciuna Nu pot afirma si semna o minciuna.

PIETRO (cu un suras parca de dincolo de lume): Nu poti sa minti? (o priveste arzator) Nu ar fi intaia d-tale minciuna

ALTA (cu o sinceritate deznadajduita, ca un tipat intens). N-am mintit niciodata

PIETRO (o priveste lung, inmarmurit): Nici atunci cand imi spuneai ca ma iubesti cu amantul ascuns dupa o perdea cu pumnalul ridicat in spatele meu?

ALTA (cu o limpezime hotarata): Nici atunci (halucinata parca) Te iubeam atunci (si cu o voce scazuta, sfioasa) Te iubesc si acum

PIETRO (o priveste lung, nedumerii, e in el o ciudata nelinistie): Semneaza aceasta declaratie ALTA: De ce imi ceri sa dau o marturisire mincinoasa?

PIETRO: Vreau sa semnezi aceasta declaratie

ALTA (extrem de hotarata): Nu pot sa afirm si sa semnez o minciuna.

PIETRO (nelinistit putina): Starui sa semnezi aceasta declaratie

ALTA (cu o indarjire orgolioasa): N-am niciun motiv si nu vad ce drept ar avea oricine sa ma faca sa semnez o declaratie mincinoasa. Sunt stapana pe viata mea si daca nu ai nevoie de aceasta viata, nu ma poti impiedeca pe mine sa dispun de ea, cum vreau eu

PIETRO (infrant, dupa o lunga sovaire): Atunci (scazut, intr-o rugaminte alba) te rog sa semnezi aceasta declaratie si daca o faci, iti voi explica pe urma

ALTA (uimita, nu mai stie ce sa creada, duce mana alba la tampla, tulburata adanc): Pietro Pietro (sopteste, cutremurat) Ma rogi? (constata ca dintr-o alta lume, uimita) Tu ma mai poti ruga ceva... (ii dau lacrimile) Cat esti de bun ca mai poti spune un cuvint, care sa mi se para ca vine dintr-o alta viata Oh, mai e cu putinta un sunet ca acesta (se frange intr-un suras istovit) Pietro, poate sa urmeze orice Dupa douazeci de zile numai, dar atat de departe totusi ca mi se pare ca am pierdut si amintirea acelei vremi, imi vine intaia data acest cuvint Ca o pasare, cat o parere, deasupra apelor, dupa vijeliile potopului (repete pierdut) "te rog" (constata zdrobita) Mai este cu putinta deci, sa mai vie ceva de dincolo de moarte

PIETRO (cu vointa, incurcat totusi de echivocul clipel): Te rog semneaza iti voi explica Te voi lamuri

ALTA (nedumerita o clipa, nestiind ce sa faca, apoi cu o oarecare rigiditate semneaza hartia si i-o da

resemnata si indurerata, incrunatA).

PIETRO (a luat declaratia, a verificat-o, i-o da lui Nicola): Da aceasta declaratie Inchizitorului de stat (linistit si rece catre Alta, aratandu-i un jilt mai apropiat): Te rog acum, stai. Vreau sa lamuresc cat voi putea mai bine de ce te-am rugat sa dai aceasta declaratie si poate ca ai sa ma intelegi

ALTA (acum crispata si ganditoare, nu vrea sa se asezE): E de prisos Acum am inteles De cateva clipe am inteles

PIETRO: Banuiesc ca nu.

ALTA (mangaind indurerata gongul rece ca sa-i simta si mai mult raceala):Nu vrei sa se afle Ai suferi in mandria ta de barbat Nu vrei sa se stie De aceea am semnat Esti prea orgolios si nu vrei sa se descopere ca ai fost inselat, cum spui tu

PIETRO: N-am spus asta N-am fost inselat

ALTA (iar nedumerita): Dar atunci?

PIETRO: As fi putut spune cel mult ca am fost mintit, dar n-am spus nici asta Am sa-ti explic

ALTA: Nu vrei sa se afle ca ti s-a intamplat si tie ceea ce li s-a intamplat altor barbati, dispretuiti de ceilalti care cred ca lor nu li se poate intampla asta Atat e in joc si nimic altceva decat atat

PIETRO: E poate putin si din asta, dar foarte putin Negresit am fost si eu mintit si cel mintit este totdeauna ridicol Cel caruia i se pune piedica pe la spate si cade provoaca rasul celor de fata Ca si cel caruia i se atarna scrumbii de haina Aici e o parte din suferinta celui incornorat si mintit mereu.

ALTA (vrea sa protestezeE): Pietro, ard toata ca intr-o camasa de foc inteleg ce greseala de neiertat am savarsit Am facut o intamplare de balci si zvon, dintr-o taina a noastra, pana la care nu trebuia sa ajunga decat priviri intelegatoare si ganduri gingase. Iubirea noastra pe care tu o vrei, asa cum spuneai mereu, izolata in inaltime, am dat-o prada barfelilor prostesti si grosolane.

PIETRO: Nu, nu e vorba de minciuna si de astfel de ridicol Daca n-as fi fost decat un sot incornorat, ar fi fost usor de tot As fi gasit o asemenea dezlegare, ca acel care a indraznit sa ma minta ar fi inteles ingrozit ca nu e de glumit cu mine Rasul ar fi inghetat pe buze nu numai actorilor presupusei comedii, ci ar fi impietrit si pe fata spectatorilor amatori de ras In privinta asta nicio teama Nu am stafa de barbat mintit, nu numai de nevasta si amant, dar nici macar de gondolierul pe care-l iau de pe chei. Nu ca nu as putea sa fiu mintit o clipa, dar, dupa sfertul de ora de farsa pe socoteala mea, ar veni drama rafuielii care ar restabili lucrurile. Victima este de multe ori ridicola, dar peste acel sfert de ora as aranja eu lucrurile ca sa nu mai fiu victima N-avea nicio grija, nici d-ta, nici amantul d-tale n-ati fi ras multa vreme iar Venetia si mai putin.

ALTA: Rdicol? nu-i adevarat, tu nu poti fi un astfel de barbat.

PIETRO: Am fost cu totul altceva

ALTA (nestiind ce sa gandeascaA): Cu totul altceva?

PIETRO (dezarticulat): Am crezut in tine Nu in vorbele tale, ci in fiinta ta.

ALTA (infioratA): Pietro

PIETRO: Am crezut in tine Nu m-ai inselat, ci m-am inselat si asta rupe totul in mine azi

ALTA: Ce sa inteleg de aici?

PIETRO: Ai fi putut sa-mi placi ca femeie, fara sa am incredere in tine Ai fi putut sa fii nevasta mea, fara sa pun temei pe tine Poti sa mangai cu placere o fiara, fara sa uiti ca este o fiara. Sunt soti care isi doresc sotiile atat de mult, ca fac mari sacrificii materiale si morale pentru ele, fara sa-si faca iluzii asupra lor. Ei stiu ca vor fi mintiti, altii stiu sigur ca sunt mintiti, dar gusta cu deliciu atat cat le poate darui clipa O

slabiciune, o infirmitate adesea, ii tine legati de o anumita femeie si ei accepta situatia cu resemnare si luciditate la lucrurile ca niste filozofi As da tot aurul meu sa fiu si eu in cazul acestor barbati, pe care acum mai ales ii inteleg prea bine

ALTA: Nu trebuie sa spui tu asta.

PIETRO: Pricepe, daca totul se prabuseste in mine azi, nu e pentru ca am fost mintit sau inselat cum spuneai tu ci fiindca m-am inselat m-am inselat singur, intelegi?

ALTA: De ce iei totul asupra ta?

PIETRO (arzand in toata fiinta lui launtricA): Da, m-am inselat, si astazi ai putea sa-mi arzi pieptul cu un fier inrosit, dar n-ai ajunge pana la veninul acestei nedumeriri Cum a fost cu putinta totul?

ALTA: A fost o otrava care mi-a incalzit sangele, care mi-a aburit gandirea. Omul acela

PIETRO: Nu, inca o data, amantul nu joaca niciun rol in gandurile mele E adevarat ca la inceput am avut si eu banuiala asta, dar numaidecat apoi am vazut limpede Chiar ma gandisem o clipa sa-ti cer ca in declaratia pe care o dai sa nu pomenesti nimic despre un barbat strain in aceasta intamplare

ALTA: Atunci?

PIETRO: Sa nu fie deloc vorba ca m-ai inselat, ca sa zicem astfel Sa reiasa din declaratia data Inchizitorului ca ai vrut sa ma omori numai asa din (cauta si enumera rarit, cu gura coclita de silA) din perversitate din ura din motive de neinteles

ALTA (uimitA): Si?

PIETRO: Si mi-am dat seama ca nici asta nu e cu putinta.

ALTA (pe ganduri): Atunci e intr-adevar altceva? Ce ar putea sa fie?

PIETRO (incearca zguduind ca de o revelatie sa se ridice, cade iar invinS): Tocmai faptul ca am fost nevoit sa recurg la o minciuna, iti da masura infrangerii mele Ca sa vaucid n-ar fi fost nevoie sa recurg la o minciuna Am urat - atata lucru poti sa convii - toata viata, situatiile tulburi si false si iata ca acum accept sa ma acopar cu o minciuna sa ma refugiez intr-o situatie falsa Numai acest fapt singur si ma face sa ma simt umilit de parca s-ar tari lipitori pe mine Sa te rog, sa-ti cer atat de staruitor sa minti, ca sa-mi usurezi situatia, iti arata cat de slab sunt. Cat de ridicol m-am amagit totdeauna ca sunt altfel de om, ca sunt afara din randuri. Nu, acum e limpede, n-am recurs pana acum la minciuna numai fiindca nu fusesem pus la nicio incercare adevarata Acolo unde eram lovit pana acum, nu ma resimteam Eram in stare sa raspund limpede si inzecit. Vanatorul de cristal de pe piscurile Alpilor se catara fara frica pe cele mai ametitoare stanci Pare ca dispretuieste moartea Este insa numai sigur de piciorul lui. Cand il apuca furtuna pe lacul Lemnului, el care nu stie sa inoate, cuprins de spaima, isi pierde toata barbatia si devine las Dimpotriva pe marea cea mai infuriata eu ma simt linistit si sigur de mine Privesc totul in fata A trebuit sa viu aici, intre oameni ca sa-mi cunosc marginirea si sa ma recunosc atat de slab ca sa recurg la mijloacele dezgustatoare ale lasitatii lata ce ai facut din mine Da, te-am rugat sa dai acea declaratie neadevarata, si inca nu indraznesc sa arat de ce te-am rugat sa depui o marturie mincinoasa pentru mine

ALTA: Dar daca nu este in joc cinstea ta de sot daca nu acesta este motivul acestei arderi din tine, ce poate sa fie altceva?

PIETRO: Sa-ti mai spun? Cum ne-am putea intelege? Si nu stiu ce as mai putea dori de la tine (sovaiE) Totusi ti-am cerut complicitatea in schimbul lamuririi si, oricat de greu imi e acum, trebuie sa-mi tin cuvantul (cauta catva timp). Ar fi totusi o posibilitate care ar inlesni orice explicatie si ar usura discutia intre noi Daca ai putea sa legi din nou un fir, unul singur dintre nenumaratele fire care ne legau inainte.

ALTA: As fi nesfarsit de fericita sa pot gasi o raza de lumina care sa ma duca prin intuneric spre tine (cade in genunchi) Pietro, daca este cu putinta sa indrept o parte cat de mica din raul pe care l-am facut, te implor, arata-mi ce trebuie sa fac

PIETRO (sovaie multa vreme, o priveste atent si in sfarsit ii raspunde cu vocea moale): Spune-mi de ce, de ce anume ai facut asta? De ce, avand de ales, mi-ai preferat pe acel tanar?

ALTA (care asteapta incordata intrebarea lui, se frange): Pietro, ma sfasie toate parerile de rau, dar daca incerc sa lamuresc ceva, imi dau seama ca acum sunt prea inclestata ca sa pot vedea in mine, ca sa am curajul de a judeca. Nu e cu putinta. Sunt prea arsa de friguri ca sa pot gandi mai adanc.

PIETRO (tot cu vocea moale): Ai avut desigur motive puternice ca sa faci asta Oricare ar fi ele, arata-le lamurit Nu ma cruta Numai daca mi-ai da un raspuns aici, mintea mea chinuta ar gasi o poteca spre un luminis de liniste.

ALTA (cauta mult): Nu stiu Nu pot sa vad acum nimic limpede in mine Nu pot sa-mi adun gandurile, nu pot gasi cuvintele. Vederea acelui om, din nou, pe neasteptate, a fost pentru inima mea ca arsura unui fulger.

PIETRO (care asteapta infiguraT): Alta, cauta cauta mult, oricat de greu ar fi raspunsul.

ALTA (cu dezolare, ingandurata): Nu stiu, nu pot sa vad nimic. Ar trebui sa se intample ceva neasteptat poate ca sa ma pot limpezi.

PIETRO: Raspunsul acesta al tau imi intareste motivul deznadejdii mele si imi sporeste tristetea (rupe un fir din franjurile pernei) Daca ar fi fost in tine ceva, putin de tot, din femeia inchipuita de mine din femeia care am crezut ca esti ai sti (sec si aspru) Nici in drojdia amaraciunii mele nu te mai gasesc (constata abatuT) Nu poti sa-mi ajuti in niciun fel.

ALTA: Si totusi nu as vrea sa traiesc decat ca sa te ajut, daca mai e cu putinta in vreun mod oarecare. Pentru asta nici macar nu-ti cer sa nu ma mai dispretuiesti.

PIETRO (revenind, rasucit in el insusl): Cauta in tine si vezi de ce mi-ai preferat pe acel barbat? Imi este cu adevarat superior?

ALTA: Nu l-am preferat Acolo unde esti tu in inima mea, nu e preferinta.

PIETRO (cu o amara ironie): Bine, atunci sa coboram mai jos de acest loc, unde nu e preferinta. In panica asta in care m-a aruncat fapta ta, nu mai stiu nici macar unde sa caut motivul raului, ce rotita in fiinta mea s-a rupt de multa vreme fara sa banuiesc Nu ne cunoastem niciodata indestul Traim alaturi de noi insine cu fiinta noastra urata, parandu-ne firesc sa fie asa, cum ni se pare firesc sa ne intovaraseasca propria noastra umbra.

ALTA: Nu inteleg ce vrei sa spui Esti cel mai puternic suflet pe care l-am intalnit si e in tine o perfectiune care ma umileste si admiratia mea pentru acest suflet e ceea ce ma taraste dupa tine

PIETRO: Nu la suflet ma gandeam sa coboram mai jos Mai sunt si lipsurile trupului si ele sunt cele mai grele, caci ele ne fac viata cu neputinta alaturi de cei pe care ii iubim. Sufletul tot nu poate face nimic impotriva unui miros neplacut al pielii, de pilda Poti sa calculezi cu dibacie distanta pana la Sirius, dar in acelasi timp sa fii nesuferit din pricina ca nadusesti

ALTA: Pietro, ce vrei sa spui?

PIETRO (o priveste puternic in ochi): Te rog, spune-mi, e in mine ceva respingator, de care eu nu-mi mai pot da seama? Am fost nesimtitor, ani de zile, si tu m-ai indurat cu o suferinta dospita?

ALTA (uimita): Cum te poti gandi la asta?

PIETRO: Fapta ta m-a aruncat in vartejul tuturor indoiilor. Te rog inca o data, spune-mi

ALTA (mereu uimitA): Cum sa raspund la asemenea intrebare?

PIETRO (stanjenit, dibuinD): Stiu ca asemenea lucruri nu se spun niciodata (deznadajduiT) Niciodata. Ele merg langa tine ca o umbra invizibila pana la mormant, dandu-ne asa ca o aura neagra de uraciune si ridicol, tocmai prin nestiinta noastra Intelegi acum ce ajutor mi-ai da deschizandu-mi ochii.

ALTA (fara sovaire): Iti repet ca o asemenea intrebare e fara sens.

PIETRO (indarjit si stanjenit in acelasi timp): Si eu iti repet ca stiu cat de greu se marturisesc asemenea lucruri Sau le spun rareori parintii si eu am fost singur Nimeni nu spune cuiva, puternic, si cam prea sever, cum se pare ca sunt eu, ca are o respiratie incarcata Daca as fi fost slab, asemenea lucruri mi s-ar fi spus, cine stie, in batjocura Spada mea a fost poate aici dusmanul meu, daca m-a impiedicat sa aflu adevarul

ALTA (sigura de ceea ce spunE): Nu era aici niciun adevar de aflat O femeie - ca si un barbat de altfel - observa asemenea lipsuri inainte de a se decide sa-si lege viata de un barbat Eu, mai ales, nu as fi suportat langa mine, o zi macar, un astfel de logodnic, cu atat mai putin un sot.

PIETRO (senin si amar in acelasi timp): Mi-e teama ca tocmai admiratia pe care pretinzi ca o ai pentru ceea ce numesti tu sufletul meu, sa nu te fi facut prea indulgenta si primitoare la inceput , asa incat ceea ce ai primit intai ingaduitoare sa nu-ti fi devenit cu timpul de neindurat.

ALTA (tresarE): Nu

PIETRO (intr-un haos al deznadejdii si al orgoliului, o implorA): Atat cat cred ca ar mai putea sa dainue in mine din ceea ce ai fost, Alta, te rog sa mai crezi si tu in cel care am fost, Pietro Gralla Anume sa crezi ca, desi pustiit in fiinta mea, mai sunt inca atat de puternic, ca sa pot primi in fata drept, ca totdeauna, un raspuns oricare ar fi el, numai sa fie cel adevarat si ca merit un raspuns adevarat

ALTA: Pietro, mi-a placut intotdeauna apropierea ta si daca te-ai departa ti-as simti lipsa.

PIETRO (ramane mult pe ganduri, cauta chinuiT): Asculta, e intre noi o diferenta de varsta de 15 ani(surade stanjeniT) Ma gasesti un barbat batran? Sunt un om sfarsit pentru dragoste?

ALTA (isi apropie fata de fata lui): Esti un soare la ceasul cel mai inalt al zilei.

PIETRO (surade recE): Te rog nu aduce in aceasta convorbire un termen care ar putea arunca o urma de banuiala asupra sinceritatii tale Gandeste-te adanc si raspunde cu masura

ALTA {cu privirea dreapta): Acesta e raspunsul meu gandit Nu mai sunt eu atat de tanara ca sa fiu nevasta ta.

PIETRO (a ramas pe ganduri, apoi cauta mereu tortural): Nu as vrea sa trec drept un fanfaron. Poate ca am inselat asteptarile tale Nu stiu aici nimic nu mai poate fi exprimat. Dar eu vreau sa stiu totul (hotarat si grav in intoarcerea frazel): Spune-mi, sunt mai putin barbat decat acel tanar? (surade stanjeniT). Ar putea sa fie aici o cauza grava de neintelegere.

ALTA (cu ochii limpezi): Ai putea sa fii sotul unei fecioare de 17 ani.

PIETRO (banuitoR): Vrei sa spui ca pentru o alta femeie as fi un sot multumitor, dar nu pentru tine anume? Vezi, sunt fel de fel de preferinte intime in fata carora trebuie sa ne inchinam Ar fi o explicatie si mi-ar inlesni mie sa-mi regasesc si sa adun tot restul imprastiat in mine fara noima

ALTA (dintr-un prea plin sufletesC): Am vrut sa-ti spun adineaori ca meriti sa fii sotul unei fecioare de 17 ani As vrea sa stii ca regret ca, la 17 ani, eu nu am avut norocul sa intalnesc un barbat ca tine Alta ar fi fost viata mea

PIETRO (staruinD): Crezi ca n-am fost ridicol batjocorindu-1 pe acel tanar, ca n-am fost un fanfaron inconstient? Ca n-am fost si eu, cum sa zic? un caraghios ca atatia barbati (sovaie, surade scazuT),

incornorat?

ALTA: Cum poti sa intrebi asta?

PIETRO: Ar avea multa foarte multa importanta, caci daca ar fi asa, atunci inseamna ca ar mai putea fi si alte imprejurari in care sa ma comport ridicol si natang (se intuneca si se strange in el insusl). Aici e parghia mortii.

ALTA (il priveste cinstiT). Pietro, nu trebuie sa te mai framanti atat nu au niciun sens indoiele tale M-ai intrebat si ti-am raspuns cu toata fiinta mea In aceasta imprejurare n-a fost vorba de nicio preferinta lti repet esti barbatul pe care si-1 poate dori orice femeie Ce vrei sa fie superior, cum zici, la acel om?

Privirea ta agera, mersul puternic, bratul tau voinic facut sa pedepseasca, dar si sa franga un trup de femeie, nu le poate avea acel nevolnic (il priveste lung, asteapta un raspuns care intarziE).

PIETRO (simte adanca ei sinceritate, sta mult in cumpana, si pe urma vrea parca sa se ridice, simte din nou muscatura ranei, nu mai gaseste nimic, dar refuza sa accepte, caci indoiala a biruit in eL): Ramane totusi posibilitatea ca tu insati, chiar sincera fiind, sa nu-ti dai seama limpede de aceste lucruri Sa le vrei numai sa fie asa, cum le arati acum (se frange deznadajduiT) E de prisos Nimic, nimic, nu-mi poate ajuta ceea ce a destramat din greseala o femeie, nu mai poate reface tot ea (cu capul intors priveste intr-alta parte, arde mereu mocniT).

ALTA: Nu te pricep deloc Parca esti nemultumit ca ti-am respins indoiele tale neintemeiate.

PIETRO: Tocmai asta ma nimiceste Daca as fi fost numai un om nechemat pentru iubire, ar fi o descoperire care mi-ar innegri inima. As renunta fireste la dragoste pentru totdeauna, dar restul fiintei mele ar ramane in picioare as fi, in ceea ce sunt, mantuit.

SCENA IV - PIETRO, ALTA, NICOLA

NICOLA (intra cu o colivie, fireste diferita de cele de pana acum, dar cu acelasi porumbel): Signor, am gasit din nou aceasta in gradina.

PIETRO (in prima clipa furioS): Iar a inceput aceasta femeie. ..? Spuneai ca atat timp cat am fost (isi musca buza) ca, in sfarsit, de vreo trei saptamani nu s-a mai primit nicio scrisoare

NICOLA: Signor, intr-adevar cat timp ati fost in stare mai grava nu s-a adus in palat nicio astfel de colivie

PIETRO (inganduraT): Nicola, nu ati putut descoperi in ce chip ajung aceste colivii in gradina? V-am spus sa paziti cu toata grija

NICOLA: A fost peste tot inchis Porticul a fost supravegheat Nimeni nu poate pricepe in ce chip ajunge o asemenea colivie aici Totusi, Signor, eu am o banuiala

PIETRO (mereu manioS): Da ?

NICOLA: Cred ca vreunul dintre oamenii nostri e platit ca sa strecoare aceasta colivie in gradina si chiar in palat.

PIETRO (izbucneste indarjiT): Acestia sunt oamenii in care avem incredere, Nicola? Trebuie sa descoperi numaidecat cine e acel ticalos (dar deodata se frange ingandurat, ca si cand un gand nou i-a interceptat furia. Se vede acum ca este ispitii sa vada despre ce este vorba. I se nazareste ca in starea in care se afla, i-ar fi o mare usurare sa cunoasca si alta femeie decat sotia lui Are un suras ca o concluzie amarA):

Nicola, da-mi scrisoarea. (Nicola desface biletul de la piciorul porumbelului si i-1 da. Pietro il citeste ingandurat, apoi izbucnestE) Nicola, aceasta femeie stie tot ce se intampla in casa noastra.

NICOLA: Signor, voi face cercetari

PIETRO: Da-mi sa scriu (Nicola ii da sa scrie, pe masuta pe care a jucat saH) De ce nu deschizi ferestrele, Nicola, de ce nu deschizi usa de la loggia? (iar ramane pe ganduri. Citeste din nou biletul, surade cu

oarecare simpatie, dar cand sa inceapa, mana i se inmoaie si din nou crispaT). Nimic nimic nu-mi poate ajuta. Nu este nevoie de raspuns (renuntA) Nicola, ea care stie toate dupa cum vezi, va afla si asa ca am plecat. Pana atunci, pastreaza porumbelul (Nicola iesE).

SCENA v - PIETRO, ALTA

ALTA (parca jupuita de vie, cu ochii aprinsi): Pietro, chinul acesta al tau ma innebuneste Spune-mi ceva lamureste-ma. Un gand limpede spus ar fi in mine acum ca un strop de apa, cazut pe o piatra arsa. Nu e nimic pe lumea asta ce ti-ar putea reda linistea? Trebuie sa te privesc la nesfarsit asa mistuit de veninul gandurilor ?

PIETRO (ca de la capatul unui lung druM): S-a iscat in mine un gol pe care nimic nu-1 mai poate umple. Ar trebui sa ma pot reda pe mine mie insumi, dar nu ma mai pot regasi. Ar trebui sa ma adun poate din sfaramaturi.

ALTA (cu fervoare): Nu s-a putut intampla nimic ireparabil

PIETRO (cu furie si dezgust): Am intrat prosteste intr-un joc neghiob, murdar si grosolan masluit Asta e. Acum desfac totul, ma trudesc cu intreaga masinarie, sa vad care sunt rotitele rupte Sa vad cum a fost cu putinta o asemenea intamplare de necrezut.

ALTA (gandind cu amaraciune la propriul ei destiN). La ce-ti folosesc aceste intrebari fara nicio noima ? (cu o nesfarsita silA) Asa e dragostea Un joc, un joc stupid, murdar si masluit.

PIETRO (surade, de pe poteci inalte): Vrei sa spui ca asta numiti voi dragoste? Foarte bine daca asta e dragostea, pot sa spun ca nu ma intereseaza ca nu ma voi intoarce niciodata in acest joc masluit dar am tot dreptul sa ma judec pe mine insumi si sa ma intreb cum de m-am prins in aceasta incalcitura de rotite, cum am putut sa fiu, fara sa bag de seama, tarat atat de mult la vale (o priveste cu un suras aspru) Ceea ce este grav este nu numai ca mi-ai placut - si asta este usor de explicat - nu numai ca ti-am gasit farmec femeiesc, caci e de netagaduit ca esti plina de farmec dar am crezut pe deasupra, asa fara niciun rost, ca esti si o fiinta intreaga, o monada, cum imi placea sa spun ca un nerod capabila de discernamant, curajoasa, responsabila in cel mai inalt grad, loiala fata de ea insasi si fata de tot ce exista pe lume intelegi? Vedeam in tine, in mod uimitor, esenta femeii insasi (ars de amintire) Te alesesem, uimit de darurile fapturii tale fara seaman, arbitrul valorilor din viata mea (un gest moale cu mana) Acum trebuie sa trag toate consecintele acestei greseli sa ma supun la toate verificarile necesare. Nu intri fara sa dai socoteala intr-un asemenea joc.

ALTA (ametita de matraguna amintiril): Pietro, eu insami, daca stau inaintea ta ca o zdreanta, daca astept resemnata hotararea legii este fiindca am fost la fel victima acestui joc murdar si masluit.

PIETRO (rece si neinduplecaT): Josnica ta intamplare imi arata inca si mai mult pe ce drum gresit m-am dus prosteste Gandul ca as putea merge pe aceeasi carare alaturi de tine, imi sporeste dezgustul de mine si ma sileste sa ma judec si mai aspru Nedrept lucru ar fi sa seaman intr-adevar cu tine si totusi in clipa asta nu vad cum ne deosebim.

ALTA: Cum sa indraznesc sa ma cred asemeni cu tine ? Sentinta faptei mele e de mult primita Nu pot sa uit nicio clipa ca eu sunt o ucigasa care-si asteapta pedeapsa

PIETRO (o priveste lung, banuitor): Ce vrei de la mine acum ? Ce mai pot face eu pentru tine de aici inainte ?

ALTA: Nu despre mine este vorba aici Pentru mine nu-ti cer nimic. Voi incerca sa ma impac cu soarta mea Dar pentru tine Nu vreau sa te mai chinui atat (cu ochii uscati de durere) Eu am gresit si nu vreau decat sa platesc, dar vreau ca tu sa nu mai suferi atat Nu traiesc decat fiindca am banuiala ca ti-as mai

putea fi de vreun folos oarecare. Fara gandul acesta m-as fi aruncat in mare ori m-as fi strapuns cu pumnalul din cea dintai clipa Am si incercat Am stiut ca va trebui sa mor si eu, chiar din clipa in care am ridicat pumnalul sa te lovesc Nici nu puteam gandi alt sfarsit si hotararea mea era luata atunci cand erai cu fata in jos; dar ai intors capul.

PIETRO (cu un soi de furie deznadajduitA): Spune tot ce vrei dar vorbești de prisos Altadata orice cuvânt al tau deschidea lacate si lega toata viata de cate un sens al lui. Acum vorbești tale sunt fara utilitate, ca niste chei gasite (cu un soi de furie deznadajduitA) Cum am putut sa te vad altfel decat esti ?

ALTA: Trebuie sa platesc M-am simtit prea bine astfel idealizata Jocul acesta cu otrava lui imi devenise de nelipsit Am facut o crima ca te-am lasat sa ma inalti atat de sus pe un tron nemeritat Poti sa ma azvarli in tarana din nou, dar nu te mai chinui atat.

PIETRO: Ce mai poti tu sa faci acum ? Nici macar nu te gasesc vinovata. Daca vrei, nu sunt nici eu vinovat, cum nu e vinovat soarele ca nu e leu.

ALTA (indurerata): Pietro

PIETRO: Ce vrei sa faci un biet soarece care s-a crezut leu tot timpul, cand descopera ca n-are nici coama, nici piept puternic si mai e si mic pe deasupra?

ALTA (cu inima caldA): Pietro, tu esti acelasi barbat neasemanat pe care l-am cunoscut acum trei ani.

PIETRO (cu o privire haina, taioasa): Cum iti ingadui sa spui asta ? Cum indraznesti sa mai ai pareri ? Nu-i o nebunie sa-ti inchipui ca mai pot lua in serios ceea ce spui tu? Ce te pricepi tu la barbati ? Tu l-ai socotit de buna seama si mai "neasemanat" pe acel Cellino?

ALTA (se frange indurerata): Pietro

PIETRO (surade dezgustaT): Nu poate sa fie numai o pofta care nu se mai termina. Tu trebuie sa-l crezi desigur, dupa atatia ani, un ce de neinlocuit Orice altceva ti s-ar oferi, ti se pare lipsit de pret pentru tine (asprU). Nu ma intereseaza ce gandesti tu Parerea ta ti-ai exprimat-o atunci, cand intr-o clipa de hotarare, cu pumnalul in mana, ai ales.

ALTA (rasucita pe roata imposibilului): Pietro, cum sa te fac sa simti tu insuti care e adevarul ?

PIETRO (o pliveste scurt, apriG): Dar il simt L-am descoperit si continui sa-l descopar in fiecare clipa acest adevar Il simt ca pe o camasa otravita lipita de tot corpul meu (zambeste amar, impinge cu un gest nervos gonguL). Cand eram mic, m-am dus sa vad la teatrul San Moese o feerie pentru copii. Erau pe scena fel de fel de personaje increzute si grotesci, ca si numele lor, caci aveau nume rasunatoare si pompoase. Nu erau stanjeniti de nimic, fiindca in tara aceea de legenda nu erau oglinzi ca sa se vada fiecare. Catre sfarsitul piesei, un vraci aducea in dar imparatului o oglinda mare, de se vedea omul intreg. Rautacios, imparatul a poruncit tuturor colaboratorilor lui sa se priveasca in oglinda in fata curtii intregi. Si astfel fiecare se vedea cu adevarat intaia data Nu stiu care era trucul teatrului, dar era foarte vesel. Cand s-a uitat cel dintai, generalul Leone cel falnic, a aparut in fata lui, in loc de leu, o javra de caine napanlit. Omul s-a luat cu mainile de par si a fugit in hohotele de ras ale tuturor. Amiralul "Vulturul de mare" a vazut in fata o cioara zburlita. "Frumoasa florilor" se uita prostita la o ceapa degerata si toti radeau. Toti, bietii oameni (apasA) simteau, intelegi, simteau intaia data adevarul si priveau nauciti.

ALTA (coplesita): Pietro, ce vrei sa spui cu asta ?

PIETRO: Ei bine, contempla-ma ca pe un tap desfigurat, caci si mie mi-a pus dragostea oglinda ei in fata si iata acum vad intaia data, simt, ceea ce sunt cu adevarat.

ALTA: Nu, nu-i adevarat. Ei bine, esti acelasi barbat mare

PIETRO (zambeste amaR): Iubirea ta, in felul in care o presupuneam, a sporit prea mult increderea pe

care o aveam in mine insumi, dar si asa, dinainte de a te cunoaste, aveam o prea buna parere despre mine. Ma socoteam din cale afara de inteligent, cu o judecata sigura, bun cunoscator al oamenilor. Eram grozav de fudul ca sunt un bun conducator Stiam in cine sa ma incred si de cine sa ma feresc. Eram convins ca nu confund nasturele de sticla cu diamantul. Mi se parea ca si altii imi recunosc aceste insusiri (intarataT) oh, eram nespuse de mandru.

ALTA (cu un strigat frenetic): Acesta esti asa esti, Pietro. Inteligenta ta

PIETRO (amara): Inteligenta mea ? Vai de ea daca a putut sa vada in tine o femeie inteligenta

ALTA (surade cu bunatate): De ce amesteci inteligenta in jocul acesta amagitor al dragostei ? Dragostea este vraja si betie, iar inteligenta omului, ca si judecata, nu au ce cauta in dragoste

PIETRO: E dupa cum vede fiecare. Eu socot ca nu iubim numai cu inima sau numai cu alte organe. Iubim cu totalitatea fiintei noastre. Vorbeai ca dragostea este betie, ei bine, omul inteligent nu se imbata (se uita la ea lung si radeste). Ma credeam bun cunoscator de oameni si iata am descoperit floarea omeniei intr-o asasina.

ALTA (ingrozita): Taci Taci

PIETRO (indarjit): Credeam ca sunt in stare sa judec, ca am ochiul sigur si pot alege raul de bine, ca pot discerne unde e meritul, ca pot recunoaste ceea ce e frumos si loial cu adevarat deosebindu-se de prefacatorie si minciuna (in clipa aceasta candelabrul cel mare, florentin, se desprinde din tavan si se prabuseste cu zgomot la picioarele Altei, care n-a clintit, desi putea fi ucisa, de altfel nici unul, nici altul, adanc preocupati de cele ce-si spun, n-au dat atentie acestui fapt) Azi, cand as mai vorbi de judecata mea si de ochiul meu sigur, ar hohoti toata Venetia.

ALTA: Pietro, in numele prea Sfintei, nu vorbi de Venetia

PIETRO: Dupa cum vezi au fost in joc toate functiile fiintei mele ganditoare necesare si in alte imprejurari ale Vietii, adica tot ceea ce facea privirea mea puternica, pasul meu sigur, miezul insusi al personalitatii mele Falimentul iubirii, daca iubire a fost, este si falimentul mintii

ALTA (isi musca buzele indurerata): Dar, Pietro, asemenea insusiri nu joaca niciun rol atunci cand iubim atunci cand un barbat iubeste

PIETRO: Nu pot accepta acest mod josnic de a considera iubirea Eu am iubit altfel. Minte trebuie sa ne dicteze ceea ce e de iubit. Bucuriile adevarate ale dragostei sunt bucurii ale mintii.

ALTA: Iubirea e oarba nu judeca, nu cantaresti cu mintea.

PIETRO: Dimpotriva, judeca si cantaresti cu mintea, numai ca atunci cand judeca si cantaresti prost nu se observa ca si-a jucat prost rolul. Asta-i totul. Abia atunci este nevoie de explicatia orbirii. Tu-1 iubesti pe acel berbec impodobit fiindca il admirai Pentru ce il admirai, te priveste, dar il admirai Simpla pofta nu explica iubirea, ci justifica doar dorinta. Fara complicitatea mintii nu exista iubire. Desigur, e posibil sa dispretuim ceea ce iubim, dar acest dispret e numai umbra care da valoare luminii. E un dispret partial. Fondul adanc ramane admiratia. Esti vinovata ca ai admirat un astfel de om si eu nu pot fi iertat ca am pretuit o femeie ca tine. Cat n-ai da sa va vad o clipa alaturi, bineinteles dupa ce voi spune si eu ceea ce am de spus.

ALTA: Esti prea aspru, Pietro Bietii oameni iubesc asa cum pot.

PIETRO: E posibil ca ceilalti barbati sa iubeasca asa cum spui tu, dar eu nu vreau sa seman cu ceilalti barbati.

ALTA: Stii bine, totusi, ca iubirea este o vraja

PIETRO: Nu credeam ca este nevoie sa fii vrajzit ca sa iubesc

ALTA: Si zeii au iubit asa, cu patima, fara judecata.

PIETRO: Daca si zeii au iubit asa, atunci nu vreau sa iubesc la fel cu zeii. Cred insa mai curand ca asa isi inchipuie oamenii ca iubesc zeii E mai comod In orice caz, mi se pare ca daca au iubit fara lumina mintii, asa cum pretind unii oameni ca iubesc ei, atunci, in clipele acelea cel putin, zeii nu mai erau zei, asa cum matematicianul Newton nu mai era matematicianul Newton in clipele cand facea ceea ce face toata lumea.

ALTA: Nu ai libertatea sa alegi in dragoste

PIETRO (cu orgoliul intors): Nu e adevarat Eu am ales. Adu-ti aminte ca eu nu ti-am spus ca te iubesc decat dupa un an de prietenie Cu cat ma simteam mai atras catre tine, cu atat simteam mai mult raspunderea pasului pe care il fac. La inceput am cercetat, am sovait Eram tot atat de banuitor, ca un negustor care vrea sa-si depuie toata averea lui la o banca. Dupa ce am chibzuit mult, dupa ce am vazut risipite toate nedumeririle, dupa ce banuitor te-am privit, luni si luni, mi-ai aparut ca frumusetea insasi, toata, si numai atunci te-am rugat sa fii sotia mea. Acum vad ingrozit ca am chibzuit prost, ca am sovait zadarnic, ca am fost un natang fara pereche Si vrei sa fii mandru de puterea de patrundere a mintii mele ? Ah, intelepciunea popoarelor stie ce face cand rade de incornorati. Toti ne meritam soarta.

ALTA: Pietro, suntem oameni si asta e soarta noastra omeneasca, sa gresim.

PIETRO (intarataT): Eu nu inteleg limpede ce urmaresti tu Vrei sa sustii ca am fost un ins nauc, ametit, in stare sa se amageasca intr-a-tat, incat sa vada intr-o femeie de rand o faptura unica prin stralucirea si frumusetea mintii ei? Ei bine, din punctul tau de vedere, pot accepta si asta Dar cu cat esti mai castigata? Ce as putea urmari si ce trebuie sa fac acum cand m-ai trezit din amageala? Spune Unde vrei sa ajungi? Am crezut ca sunt altfel decat ceilalti Tii sa ma readuci in randuri lata-ma readus in randuri. As fi vrut sa ma izolez cu femeia iubita, in inaltime. Actul tau imi demonstreaza ca nu a fost aci decat vanitate prosteasca si inchipuire copilareasca. Hai, inapoi in randuri ca intr-un mormant.

SCENA VI - Aceiasi, NICOLA

NICOLA (deschide violent usa, intra uluit, de parca ar fi vazut o aratare, inchide cu graba trantit, si abia vorbeste de emotiE): Signor, este aici este jos in vestibul

PIETRO (surprins, nedumeriT): Nicola, ce vrei sa spui? Cine a venit ?

NICOLA (pripit, balbit aproape, abia se stapanestE): Acel cavaler este jos in vestibul(ca sa se stie ca acum nu-i mai scapa). Am inchis usile jos si am urcat pe scara din gradina.

PIETRO: Este singur?

NICOLA (ridica din umeri, ca sa arate ca e uimit si eL): Singur.

ALTA (priveste de asemeni nedumerita, nelinistitA).

PIETRO: Ce ti-a spus ?

NICOLA (ridica din umeri): Doreste sa-1 primiti

PIETRO (ramane un timp pe ganduri, intreband iasmele din eL): Cheama-1 aici, Nicola (acesta iesE).

ALTA (infrigurata): Ma vei lasa pe mine sa-i vorbesc intai Sunt fapte care trebuie lamurite acum Vei fi martor si poate ca vei intelege Poate fi aici lumina si inima mea avea nevoie de lumina pentru ca eu insami sa vad in mine pana in adanc Vreau sa-i vorbesc eu.

NICOLA (s-a intors mereu tulburaT): Acel cavaler doreste sa va vorbeasca numai d-voastra. Spune ca nu mai vrea sa o intalneasca niciodata pe Signora.

PIETRO (se uita lung la eA): Nicola, adu-1 pe acel cavaler aici (catre Alta) Te rog sa ne lasi singuri.

ALTA (cu o vointa crancena, ca jupuita de vie, totusi dreapta): Nu. Voi ramane, orice s-ar intampla

SCENA VII - ACEIASI, NICOLA urmat de CELLINO

CELLINO (intra si, dupa ce se inclina in fata lui Pietro, descopera pe Alta, tresare si ramane cu privirea asupra ei. Este imbracat sobru cu o mantie neagra pe el; nu mai poarta peruca, fata ii e palida, privirea infrigurata): Am venit sa dau socoteala pentru ceea ce socotiti ca este de dat socoteala

PIETRO (recE): Ce socoteala doriti sa dati?

CELLINO (care priveste mereu stanjenit spre Alta): S-ar putea sa ganditi ca sunt vinovat de cele intamplate si in cazul acesta repet ca sunt la dispozitia d-voastra (apoi stanjeniT) As fi dorit totusi ca sa nu mai intalnesc pe aceasta doamna si mai ales as fi dorit sa vorbim fara ea

PIETRO (barbateste, linistiT): Esti atat de buna sa ne lasi singuri

ALTA (nu asculta, nu vorbeste, ramane nemiscata): ??

PIETRO (stapanindu-si iritarea, se scuza catre Cellino): Sunt foarte nemulțumit de aceasta intamplare Consider-o totusi absenta. Nu e decat un cadavru Ai vorbit adineaori de o presupusa vina a d-tale Nicio clipa nu m-am gandit sa te invinuiesc pe d-ta de ceva in toata intamplarea asta neplacuta

CELLINO: Poate ca totusi aveti vreo indoiala asupra rolului pe care l-am jucat in aceasta imprejurare? Ati avut, cand am fost aici, cuvinte pline de dispret si ironie pentru ceea ce pe drept cuvânt ati numit lasitatea mea

PIETRO: N-am niciun motiv sa neg cele ce ti-am spus atunci. Iti repet si azi ca lipsa dumatiale de curaj in acea zi a fost dezgustatoare, iar pentru felul dumatiale de a-ti trai viata am si azi cel mai adanc dispret Dar cu atat mai mult nu te pot socoti vinovat de cele intamplate in seara aceea. In genere, nu vad cum ar fi amantii preferati, vinovati, fata de barbatii respectivi, bineinteles cata vreme nu au intrebuintat mijloace nepermise In ceea ce ma priveste, niciodata nu am considerat-o pe acea femeie un soi de infirma care poate fi pacalita, o biata neputincioasa de care poate abuza cel dintai tanar lipsit de scrupule.., O femeie superioara poate sa seduca ea pe cei din jurul ei, dar nu sa fie sedusa ca o pasare cu pene Toata mandria mea era ca femeia, pe care o doream si o pretuiam, sa fie dorita si pretuita de toata lumea Nu m-ar fi multumit sa stiu ca nu ma paraseste numai fiindca nu are prilejul, ci tocmai fiindca, oferindu-i-se tot, nimic nu o mai poate ispiti in afara de mine

CELLINO (a ramas in goL): Marturisesc in clipa asta ca

PIETRO: Nu numai ca dorintele din jurul ei nu ma puteau supara, dar o clipa daca as fi banuit ca nu e virtual in afara de orice sovaire, as fi cautat eu sa o supun la grele incercari Toata dragostea e un act de preferinta, credeam eu restul nici nu merita o privire macar. Te-a preferat pe d-ta, d-ta ai acceptat nu vad care ti-e vina aici. Nu, pentru altceva am trimis sa te caute

CELLINO (uimit, rasturnat in presupunerile lui, gata sa se prabuseasca, se da un pas inapoi): Ati trimis sa ma caute pe mine? (nu-si poate reveni).

PIETRO: De trei saptamani, Nicola te cauta pretutindeni A fost si la Padua si pe Brenta, la Trevizo, apoi la CELLINO (uimit mereU): La inceput, timp de trei zile am venit in fiecare zi in jurul palatului Excelentei Voastre Cand am inteles cum ati reactionat, am plecat din Venetia, copleșit cu totul Ca si cand as fi auzit glasuri nemaiauzite de mine si de nimeni pana atunci. Am fost langa Chioggia, la o vie pe care o am acolo mostenita de la mama mea, aveti sa vedeti de ce (acum insa revine, mereu surprins si iritaT). Dar mai intai as vrea sa stiu de ce m-ati cautat atat de staruitor?

PIETRO (nedumerit de toT): Iarta-ma, dar n-ai stiut ca te-am cautat?

CELLINO: Nu, nicio clipa. E o descoperire neasteptata pe care o fac (nervoS) si care contrazice totul in mine.

PIETRO (stupefiat): Atunci, venirea d-tale aici?

CELLINO (cu un soi de impacare barbatesca): Credeam ca intelegi

PIETRO (foarte nedumerit): Da in sfarsit Marturisesc totusi ca nu pricep, dar poate ca azi nici nu mai vad limpede

CELLINO (hotarat, cu privirea arzatoare): Ati convenit ca am fost batjocorit aici, asa cum putini oameni de varsta si de rangul meu, cred ca au fost batjocoriti vreodata Cu cat m-am gandit mai mult la felul in care v-ati purtat cu mine, cu atat mai adanc a venit rascolirea si cu atat mai mult am inteles ca trebuie sa cer satisfactie pentru injuria pe care am suferit-o si pe care nu mai pricep cum am indurat-o. Daca vreti sa stiti pentru ce nu am fost gasit nicaieri va pot spune. M-am dus impreuna cu un maestru de arme la acea vie a mea de langa Chioggia si am reluat invatatura de unde o lasasem in anii adolescentei Conte, credeti ca am dreptul sa obtin satisfactie?

PIETRO (nu poate raspunde imediat, e prea surprins, i se pare, o clipa, de necrezut, apoi il priveste lung, drept in fat): Suntem alcatuiti din propriile noastre fapte, cate sunt si cum sunt. Dumneata esti fapta dumitale de azi si ai deci dreptul sa obtii de la mine satisfactie. Vreau sa ti-o dau intreaga si oricand vrei Pot lupta foarte bine si cu mana stanga, asa incat acest lucru se poate intampla numaidecat (vrea sa se scoale, cu oarecare greutate),

CELLINO: Nu am niciun drept la o astfel de satisfactie. Un barbat ca d-voastra nu poate fi obligat sa dea personal satisfactie unui nevolnic ca mine De altfel, poate ca si asa, daca ati lupta numai cu mana stanga, nu cred ca as avea vreo sansa in aceasta incercare Nu am indraznit nicio clipa sa ma gandesc ca veti incrucisa spada cu mine Dar sunt gata sa lupt cu orice adversar hotarat de d-voastra Dupa cate stiu, servitorul d-voastra Nicola este un bun mester al spadei Voi considera o mare cinste, daca veti consimti sa-i cereti sa lupte cu mine si daca el va primi aceasta lupta Daca voi izbuti sa ies cu cinste din aceasta incercare, voi lupta mai departe pe rand cu alti adversari hotarati de d-voastra, conte, pana voi implini sase intalniri cu spada. Atunci voi socoti umilinta mea spalata si, de veti binevoi, voi incrucisa spada cu d-voastra

PIETRO (cu o adanca seriozitate, cu ceva solemn in vorbire): Nicola este intr-adevar un mare mester al spadei, mai bun decat oricare altul care ar putea fi intalnit in Venetia, si deci nu vad de ce ar fi nevoie sa lupti dupa aceea cu alti adversari. Nu ar fi insa drept sa lupti acum cu Nicola Acest servitor si frate al meu mi se pare ca te uraste nespuse de mult. Crede~ma, o asemenea incercare nu e la locul ei gandesc ca mai tarziu

CELLINO (cu fata dreapta, hotarat ca izvoarele noi ale vietii). Cu orice pret, acum, inainte de orice.

PIETRO: Intr-o lupta - care poate sa fie lupta pe viata si pe moarte, dar trebuie sa fie o lupta cinstita - se cuvine sa aiba deopotriiva sorti de izbanda amandoi luptatorii.

CELLINO: Nu aveti nicio teama pentru viata mea De trei saptamani de cand v-am intalnit, am invatat lucrul cel mai de seama pe care-l poate invata un om intreg Ca aceasta viata nu merita sa fie traita cu orice pret

PIETRO (l-a privit mult timp, foarte miscat, apoi a batut gongul, vine Nicola): Nicola, cavalerul Marcello Mariani vrea sa obtie satisfactie cu spada Eu, desi onorat de aceasta cerere, nu pot acum sa i-o dau Cavalerul primeste insa ca sa-i dai d-ta satisfactie in locul meu (il priveste mai intai lung). Primesti sa lupti pentru mine?

NICOLA (cu modestie sobra): Da

PIETRO: Atunci veti lupta chiar aici, sub supravegherea mea (dupa ce masoara cu privirea interiorul).

Nicola, da la o parte aceste scaune si ia spada mea

NICOLA: Da (incepe sa dea scaunele la o parte si daca e nevoie chiar jiltul lui Pietro, apoi ia spada).

PIETRO: Deoarece ingustimea terenului agraveaza conditiile luptei, veti primi sa conduc aceasta lupta in mod echitabil (face semn si cei doi incruciseaza spadele. Cellino ataca la inceput. Dupa cateva angajamente in care a fost mereu in atac, Cellino cedeaza teren - in clipa in care el e aproape de perete, Pietro opreste lupta) Opriti (ei revin in mijlocul salii si lupta din nou ca mai sus. Mai tarziu, cand faza se repeta, Pietro intervine iar) Opriti (dupa catva timp cand Cellino. care atacase mereu, este usor ranit) Opriti. Lupta s-a sfarsit Multumesc Nicola Acum, te rog, ingrijeste de rana cavalerului (Nicola leaga la brat pe Cellino)

ALTA (a asistat la lupta incremenita cu o privire absenta. Nimic nu se poate descifra pe fata ei neomenesc impietruta, decat durerea de a ii straina, tinuta departe)

CELLINO: Nu pot sa nu-mi dau seama cat de mult m-ati crutat dupa cum nu am putut sa nu-mi dau seama cat de puternic mester este acest credincios al d-voastra, Nicola As fi totusi multumit, mult mai mult decat multumit, fericit, conte, daca aceasta incercare mi-ar da acum dreptul sa va spun ceea ce niciodata nu mi-ar fi fost ingaduit altfel. Sa va spun cat de zguduit am fost dupa intamplarea din acea seara, cand v-am lasat cu un pumnal infipt in inima O poarta de moarte si blestem s-a deschis, dincolo de care am trecut, gol, ca la o judecata nepamanteasca. Nu stiam ce sa fac si cand am vazut, stand la panda trei zile, pandind necontenit, sfarsit ca un bolnav de lingoare, ca nu sunteti la fel cu oamenii pe care i-am cunoscut pana acum, am simtit ca un duh, prezent si nevazut decat in gand, m-a facut sa ma nasc din nou. Dar acum cand suntem fata-n fata trebuie sa va vorbesc omeneste, si nu pot sa va spun nimic decat sa va arat, cu vorbe uscate, cat de nemarginita este admiratia ce va port.

PIETRO (uimit, obosit, indepartat): Dumneata ma admiri pe mine? Dumneata? De ce?

CELLINO: O singura spaima am avut ca nu sunteti cel ce cred ca sunteti, cand am aflat ca m-ati cautat in toate partile Nu pot intelege de ce

PIETRO (ingandurata): Dumneata ma admiri pe mine? De ce?

CELLINO: Pentru ca in apropierea voastra viata cuiva capata toate sensurile ei. E ca o descoperire a unei realitati nebanuite Tot asa uneori privelistea cea mai frumoasa este acoperita de o ceata cenusie Cand se ridica aceasta ceata vezi ceea ce n-ai fi banuit ca este Vreau sa fiu langa dumneata pentru ca langa dumneata viata e frumoasa si demna de trait. Numai langa un asemenea om viata merita sa fie traita.

ALTA (nemiscata, plange).

PIETRO: N-au trecut decat douazeci de zile Ceea ce mi se parea poate convenit atunci, acum, cand ma simt ca un vas gol, mi se pare o scrisoare gresit adresata. Ce sens are sa-mi spui acestea, astazi, cand eu nu mai sunt decat umbra unui om pe care-l credeam ca exista?

CELLINO: Dorinta mea cea mai indrazneata este sa ma primiti ca pe un tanar si ascultator invatcel Nu voi fi tot atat de puternic ca Nicola, dar nadajduiesc sa fiu tot atat de credincios ca el. Dispuneti de viata mea, cu o porunca.

PIETRO (cu o sfortare s-a ridicat din jilt, se plimba agitat prin incapere, pe urma se opreste chiar in fata lui Cellino): Ce vrei sa spui? Cu cine crezi ca mai vorbesti? Ce ai d-ta sa mai inveti de la un om ca mine ?

CELLINO: Sa privesc spre cer sa fiu loial si brav Sa nu ma inclestez bicisnic de viata Nu e nevoie decat sa ma lasi in apropierea d-tale, caci apropierea d-tale transforma oamenii singura. Invata-ma, te rog, mestesugul de a fi puternic ca d-ta.

PIETRO (fierband): Puternic ca mine (se frange deznadajduit) Ah, prea tarziu, prea tarziu (cade in jilt)

prea tarziu

CELLINO (cu o inima de brad care descopera inaltimile): Sunteti omul pe care nu numai ai lui si prietenii, ci un popor intreg ar trebui sa fie fericit ca-1 are Conte, nu v-am spus totul S-au mai intamplat si alte fapte care va lumineaza ca pe un munte. N-am stat la acea vie decat doua saptamani Vinerea trecuta am plecat cu flota, dupa ce am cerut inapoi comanda fregatei "Velloccita" Luni, flota venetiana a intalnit flota pirata in dreptul insulei Corfu. Mi-a fost rusine de ce am vazut Navele noastre se incurcau unele pe altele, atacau pe rand si gresit O lasitate care m-a abatut Se tragea de forma de la distante atat de mari, incat ghiulelele cadeau in apa Norocul nostru a fost ca nici dusmanul nu era mai priceput, nici mai indraznet Lupta, ca sa zicem ca a fost lupta, asa cum pretinde comandantul, s-a terminat nedecisa Luni seara, pe cand navigam inapoi, trist, in spre Venetia, am inteles ce nesocotita a fost Republica si ce au pierdut toti cati nu te-au inteles.

PIETRO: Astazi nu mai cred ca eu as fi izbutit mai mult decat Elmo Starotti

CELLINO (cu un zambet de nemarginita admiratie): Numai faptul ca ati fost nemulțumit de armatura vaselor si arata ca nu ati fi mers pe acelasi drum cu Starotti. Dar chiar daca ati fi pornit cu aceeasi flota si aceiasi oameni altul ar fi fost rezultatul pentru ca n-ar mai fi fost chiar aceiasi oameni ar fi fost si ei schimbati ca mine

PIETRO (intarziat in indoiala si pustiil): Cat ma indoiesc

CELLINO: N-ar mai fi fost lasi Ar fi inteles si ei ceea ce am inteles cu. Ar fi inteles ce pret are propria ta viata anume cand te poti dezlipi de ea Cand esti gata oricand sa renunti le ea Atunci abia poti infaptui lucruri fara seaman si tocmai prin aceste infaptuiri viata isi capata pretul. Gandul bicisnic de a o pastra neaparat, fereala continua te face sa faci greseli peste greseli si te paralizeaza cand esti atacat.

PIETRO (clatinandu-se in cuget ca un om care a avut teasta despicata): Cavaliere, crezi oare cu adevarat ca eu pot schimba oamenii?

CELLINO: Da Numai simplul fapt ca se poate descoperi ca exista oameni ca d-ta pe lume si sporeste puterile, limpezeste gandurile Am vazut odata la o lectie la Padua niste pilitura de fier asemenea cu cenusa, risipita pe o foaie de hartie Profesorul a apropiat dedesubt un magnet si atunci aceasta pilitura a capatat pe hartie o forma de crin cu doua capete Fiecare fir de praf de fier alerga singur pe hartie ca sa-si gaseasca locul in aceasta floare neagra Sunteti ca acel metal neasemanat. Conte prezenta voastra are darul sa aleaga conte.

PIETRO (dupa ce a zambit amar ramane pe ganduri): S-ar putea sa fie o urma de adevar, insa d-ta nu ai spus totul Amestecat cu praful de fier era si niste rumegus de lemn. Pe cand floarea de fier s-a ales, rumegusul a ramas amorf alaturi de hartie Daca d-ta ai fost schimbat de magnetul care socotesti ca sunt eu, e mai ales fiindca in d-ta era un metal bun, care venea din stramosii d-tale, poate din acel Gregorio Mareiani de la Lepante (cu o strambatura de dezgust) Dar rumegusul a ramas in nimicnicia lui

ALTA (care si-a simtit cu fiecă vorba a lor o noua lovitura de bici peste obraji, dar a rezistat, darza in durerea ei, isi musca buzele ca sa nu planga)

CELLINO: Spuneti un cuvânt si vor veni in jurul vostru nenumarati barbati venetieni, ridicati din praf de apropierea voastra.

PIETRO: Prietene, da-mi voie sa spun acum asa e cu putinta ca uneori in viata sa fi izbutit ispravi mai deosebite Dar astazi stiu bine ca nu sunt omul pe care-l crezi Te amagesti singur. A fost o intamplare in viata mea care avea menirea sa decida intre cel mai mare bine si cel mai mare rau Si a decis cel mai mare rau.

CELLINO (cu o smucitura a sufletului care nu vrea sa accepte): Cand va cunoaste cineva cat de putin de aproape, intelege ca toate biruintele stralucite pe care le-ati realizat au avut un temei adanc

PIETRO: Simple intamplari In miezul adanc al vietii mele am dovedit ca nu sunt Omul potrivit Am dovedit ca nu pot cunoaste oamenii, ca imi pun nadejdea tocmai in cine nu trebuie Ce sa cred eu de un general care nu stie sa-si plaseze increderea, inainte de lupta? Caci inainte de lupta trebuie sa ghicesti meritul, nu dupa ce lupta insasi a facut alegerea si cei gresit alesi au naruit totul. Am dovedit ca pot sa iau fantasme ale mintii mele drept realitate si asta e prost e foarte prost

CELLINO: De multe ori poti sa fii un bun meserias, fara sa cunosti oamenii, dar nici de asta nu poate fi vorba aici

PIETRO: Depinde de meserie Dar poti fi educator, poti fi conducator daca esti un prost cunoscator de oameni? As fi in stare sa comit numai nedreptati si sa ajung la catastrofe. CELLINO: Eu nu inteleg motivul amaraciunii d-voastra. Merita o femeie sa ocupe atata loc in inima d-voastra?

PIETRO: Tocmai, nu merita In orice caz, femeia pe care eu ca bun cunoscator am ales-o, nu merita Nu d-ta ai de invatat de la mine, ci eu de la d-ta Aici, ai avut o vedere clara, o mai justa intelegere a realului, ai cunoscut mai bine meandrele caracterului femeiesc In acea imprejurare ai fost nesfarsit mai inteligent decat mine Asta nu m-a impiedicat sa ma port ca un natarau ridicol care tinea cu orice pret sa-ti dea lectii despre femei si despre iubire cand ar fi fost nesfarsit mai cuminte din partea mea sa te rog eu sa-mi dai dumneata mie lectii despre femei si despre iubire Cred ca daca as mai putea rade azi, ar trebui sa ma stramb de ras, contempland un asemenea caraghios si ceea ce e si mai penibil, am abuzat de gradul meu de comandant ca sa te jignesc in mod grosolan Ai vrut sa stii de ce am trimis sa te caute in toate partile Ei bine, a fost numai ca sa stii cat am salvat din atata balaceala de prostie si ridicol din ziua cand ti-am dat lectii despre dragoste si despre femei. Te-am cautat ca sa stii ca n-as fi mers orb, in mormant, cu asemenea podoabe ale prostiei, ca am avut totusi cateva clipe de luciditate. Tineam neaparat sa stii ca din mlastina neghiobiei mele a mai ramas macar o mana afara, in stare sa faca un semn. Era o mica revansa pe care mi-o datorai, aceea sa binevoiesti sa ma asculti (strepeziT). Inca o data iti cer iertare, si de cate ori imi voi aminti de acea intamplare nefericita, de acea "lectie" ridicola care-mi stramba gura de cocleala, am sa-ti cer iertare. Pentru asta te-am cautat.

CELLINO (uluiT): Pentru asta m-ati cautat?

PIETRO: Abia acum inteleg subtilitatea d-tale Sunt un marinar prost si nespus de increzut, o bruta Inca o data, iarta-ma (se incrunta, priveste spre Alta, priveste apoi in alta parte) Pe acea femeie, d-ta ai cunoscut-o nesfarsit mai bine ca mine si ai pretuit-o cum merita Naiv si ingamfat, credeam ca numai eu am norocul (surade amarE) gratiilor ei Dar d-ta stiai ca zambetul ei este zambetul unei profesioniste a zambetului pe cand eu gaseam in el delicii, convenite mie, pentru meritele mele unice (se stramba de dezgust). Vrei sa devii invatacelul meu? Foarte bine, daca socoti ca aceasta este cu putinta (razand greU) Dar mai intai te rog eu sa fii maestrul meu si sa-mi dezvalui cum se cunosc femeile

CELLINO (obosit ca si cand ar li stat cu cugetul intins ca un brat, coboara intr-un plan mai joS): In orice caz nu sunt atat de complicate cum le vedeti, conte.

PIETRO (strambandu-se sarcastic): Dezgustator lucru sunt femeile, prietene.

CELLINO (cu modestie altfel): Totul este sa nu le dai prea multa importanta si mai ales sa nu iei in serios smiorcaielile lor Am parasit totdeauna femeile privind rece si hotarat, fara sa tiu seama de comedia pe care o joaca ascultand linistit si amuzat plansetele lor Femeile nu iubesc ele sufera, numai fiindca sunt parasite Sau, mai bine, femeile nu iubesc si nu sunt frumoase decat daca sunt parasite Atunci recurg la

nemaipomenite nascociri ca sa-si capete reparatia pe care o doresc: lacrimi, amenintari, joc disperat pe funie, umilinte si rugaminti deznadajduite si devin astfel frumoase Au si bucurii luminoase uneori, atunci cand sunt pe cale sa obtina ceea ce vor cu ambitie copilareasca, si asemenea bucurii pot zapaci un barbat, care si le atribuie farmecului lui, ceea ce este de asemeni si periculos, fiindca atunci el crede ca i se cuvin.

PIETRO (cu fruntea coborata): Eu am fost un asemenea amarnic nerod.

CELLINO (cu o simpla voie buna care infige cutite in inima Altel); In asemenea imprejurari barbatii nu-si dau seama ca rolul lor este indiferent, cata vreme nu parasesc o femeie O femeie cu care ramai mai mult decat trebuie, te dispretuieste, cautand neaparat pe un altul capabil s-o paraseasca Uneori cred ca nici nu-i place sa te simta superior ei O doare superioritatea si nici nu vrea sa fie protejata

ALTA (plange deznadajduitA)

CELONO (fara urma de rautate, cu o minte firesc obiectivA): Aceasta voluptate pe care o gusta barbatii din sentimentul superioritatii lor, le tulbura fericirea si nu vor decat s-o guste si ele, cautand jos de tot ca sa nimereasca pe cineva, neaparat inferior lor, pentru ca sa-i poarte grija si sa se sacrifice Un profesor spunea ca vacile isi ling viteii nu din dragoste, ci fiindca le face lor bine la limba Femeile nu iubesc, ci vor sa fie materne cu orice pret. Trebuie sa joci comedia acestei inferioritati si pe urma sa le parasesti fara mila Daca vrei mai ales sa gusti linistit frumusetea femeii e neaparat nevoie s-o faci sa suferi Numai suferinta o infrumusetea asa cum numai cand simt umbra mortii canta sublim lebedele. Altfel, femeia e minunata pentru petreceri usoare, impreuna cu vinul si cantecul

PETRO (surazand unui paradis pierdut): Ah, de ce nu te-am intalnit mai de multde cata suferinta si ridicol as fi fost crutat desi eram atat de ingamfat, incat poate ca chiar daca te-as fi intalnit, nici nu as fi stat de vorba cu d-ta.,. Acum inteleg la ce neghiobie te sfatuiam atunci cand te certam ca schimbi mereu femeile,

CELLINO (cu o nesfarsita simpatie, cu o intelegere plina de admiratie pentru o lipsa inerenta unui geniu, cum il socoate el pe Pietro GraiiA): Ati trait prea mult pe mare si nu ati avut de unde cunoaste femeile, asta e tot Cea dintai femeie mai iscusita pe care ati intalnit-o, vi s-a parut ca e si femeia cu care ati plecat in gand de acasa cand erati copil Femeia ideala Eu stiu ca femeia ideala exista totusi pe lume si de aceea o caut Dar mai stiu ca nu e intr-o singura fiinta, ci e risipita in toate femeile Trebuie s-o aduni, luand de la fiecare cate ceva, de la sute si din sute de femei. Nu e una macar, oricat de urata, care sa nu aduca mica ei contributie la femeia pe care o caut Greutatea cea mare este sa ramai lucid si sa nu iei astfel de la o femeie mai mult decat ceea ce are cu adevarat frumos. Sa te feresti de amageala. Daca-ti place numai glezna unei femei, sa nu te consideri obligat sa-i adori si vocea, si inteligenta

PIETRO (fierband de parere de rau, fara nicio privire pentru Alta, care a stat si sta rastignita, primind fiece gand al lor ca arsura unei palme, ca un lat de sabie peste obraji, nemiscata si plina de lacrimi): Ah, daca te-as fi cunoscut mai de mult daca as fi fost mai inteligent ca sa-1 inteleg din timp pe acel Casanova.

CELLINO: Conte, femeile nu trebuie sa ocupe decat un loc fara insemnatate in viata d-voastra Mintea si bratul d-voastra trebuie sa va ramaie libere pentru alte posibilitati (se sileste sa spuna ceva, e foarte stanjenit). As dori sa va transmit o veste, dar nu in prezenta Signorei.

PIETRO: Ti-am spus sa o socotesti ca si mine moarta. Nu e decat un cadavru.

CELLINO (staruinD): Nu pot vorbi atata vreme cat e de fata

ALTA (a mers pana la capatul deznadejdii si e acum ca o statuie a durerii care a izbutit sa articuleze

ganduri dar acestea nu mai vin din jocul mintii, ci din lumina de dincolo de lucruri a unei inimi mereu sfasiatE): Va voi lasa singuri Voi, doi Unul care a fost calaul vietii mele, altul care are drept de viata si de moarte asupra mea Dar as vrea sa stiti si sa intelegeti un singur lucru: abia privindu-va impreuna am gasit talcul soartei si al umilintelor mele, am inteles ca n-a fost in mine decat iubire iubire intoarsa poate si ratacita, dar necontenit iubire N-am vrut decat sa daruiesc N-am vrut decat sa aduc bucurii Asta a fost viata mea de cand m-am daruit intaia oara, ca fata nestiutoare de rautatea omeneasca, si iubire a fost viata mea zi de zi Am gresit si recunosc toata grozavia nebuniei mele Nu vreau decat sa ispasesc N-am nevoie de judecata voastra, pentru ca m-am judecat si m-am osandit singura. Daca ati fi loiali, nu m-ati tortura lungind orele, otravindu-mi clipele una dupa alta Dar nu sunteti Asculta, Pietro, daca nu m-am ucis inca este pentru ca inca mai simt ca iti pot fi de ajutor. Daca starui atata este ca nu vreau sa te mai vad suferind din pricina mea Iar moartea mea din vointa proprie nu te-ar ajuta Nu pot indura sa suferi nimeni din pricina mea

PIETRO (amaR): Nici atunci cand infigeai un pumnal?

ALTA (o durere inclestata): Pietro, esti singurul om din lume care ar putea pricepe de ce am facut asta si daca tu nu pricepi asta, atunci nu mai e nimeni pe lume de la care sa gasesc intelegere. Nu as fi putut sa-ti spun asta, pentru ca stiu ca e greu de inteles, si n-am avut curajul sa cred ca as putea fi inteleasa; dar acum nu mai e in mine decat limpezime. Iata acest om a crezut atunci ca l-am atras intr-o cursa Aveam o raspundere l-aruncasem si pumnalul in apa Imi ardea mintea in clipele acelea, caci nimic nu ma inebunea mai mult decat banuiala unui asemenea sentiment josnic de prefacatorie si minciuna.

PIETRO: Fata de el?

ALTA: Fata de oricine pe lume. Regret fara margini ca in clipele acelea nu am stiut sa aleg Dar tu trebuie sa recunosti ca am lovit cu un pumnal Un fapt de curaj Voi sunteti lasi ati putea sa ma ucideti dintr-o lovitura si nu aveti curajul Ma ucideti fibra cu fibra E de preferat calaul care reteaza dintr-o data capul, celui care, de mila, taie un ceas gatul condamnatului (iese dreapta, indurerata, ca si cand si-ar purta inima in mana).

CELLINO (dupa ce a plecat Alta): Conte Pietro Grafia, iata ce doream sa spun Poporul e profund nemulțumit de infrangerea flotei noastre langa Corfu Cu toate ca Signoria a vrut sa provoace confuzie, vestea a venit limpede si strabate toate straturile Republicii O parte dintre ofiterii de marina, cu care am vorbit indelung, iti cer sa te pui in fruntea poporului si sa rastorni aceasta aristocratie putreda, fiindca altfel vom cadea cu totii in sclavia vreunui stat vecin Da o proclamatie, chemand tot poporul la lupta si flota va fi cea dintai care va veni alaturi

PIETRO (ganditor, dar indiferent): In Venetia o miscare a poporului este foarte greu de realizat Si, de altfel, nu mai simt intelegere pentru astfel de fapte.

CELLINO: O miscare a poporului nu e greu de realizat daca e de la inceput sustinuta de flota, iar hotararea flotei este luata Vorbesc de cei buni, de cei care au sangerat vazand rusinea de la Corfu Am tinut pana acum trei consfatuiri in taina intalniri secrete. Vom bombardata Venetia ei n-au cum sa se opuna.

PIETRO (desprins de tot ceea ce altadata il iluminA): Cavaliere, totul este prea tarziu E in mine ceva zdrobit sunt ca un animal cu sira spinarii sfaramata si nu am decat o singura dorinta Sa mi se piarda urma sa nu mai imi stie nimeni, de nume Hotararea mea e luata mai de mult si totul e pregatit Voi pleca Voi pleca acuma chiar, fiindca nu asteptam decat aceasta explicatie cu d-ta ca sa pot pleca Nici in mormant n-as fi fost fara tresariri, daca nu as fi izbutit sa te regasesc si sa-ti cer iertare, pentru cat am

putut fi de ridicol, tocmai cand te cunosteam gresit In sfarsit, chiar nu erai cel de azi Altceva nu ma poate interesa Poate ca intr-o zi cine stie (bate gongul, intra Nicola). Nicola, este totul gata de plecare?

NICOLA: Am chemat gondolele si am trimis, pe acea corabie, tot ceea ce mi-ti poruncit sa oranduiesc din vreme Va este pregatita cabina de langa aceea a capitanului Putem pleca oricand doriti

PIETRO (linistit, indepartat): Bine, pofteste pe Signora aici (Nicola iesE) Trebuia sa plec inca demult Venetia nu-mi prieste rana se inchide mai greu ca de obicei Vreau aerul tare al mării Vreau arsura soarelui de la Malta.

ALTA (intra si ramane intr-o asteptare dreapta)

CELLINO (dupa o lunga sovaire): Cer prea mult daca va cer sa ma luati si pe mine E in mine o sete de a sluji care, cu cat a fost mai tarzie, cu atat e mai arzatoare Vreau sa va fiu tovaras in luptele viitoare si vreau sa traiesc toata viata pe care ati trait-o.

PIETRO (mereu desprins de tot ceea ce fusese viata lui): Nu stiu ce voi face si doresc sa raman catava vreme singur Nu-ti pot spune nici unde ma voi duce. Daca ma voi restabili insa, si mai ales daca voi izbuti sa ma regasesc iti fagaduiesc ca vei primi semn de la mine la d-ta acasa poate prin Nicola care te va aduce la mine Si atunci vom hotari in spre ce parte a pamantului necalcata inca de nimeni vom merge (se intoarce catre Alta, pe care o priveste indelunga vremE) Signora, voi pleca Pentru ca in fata lui Dumnezeu casatoria noastra nu se poate desface, vei ramane sotia mea Vei locui cat timp vei dori in acest palat si vei putea lua din el tot ceea ce vei vrea sa iei, in ziua cand vei pleca.

ALTA (cutremurata): Pietro, pleci intr-adevar ?

PIETRO: Da (da mana lui Cellino) Cu bine, cavaliere, cu nadejdea ca vestile mele te vor ajunge.

CELLINO (ii strange mana, coplesit): Le voi astepta necontenit (se inclina si iese fara sa salute pe Alta).

ALTA (cu ochii mistuiti): Si eu ce voi deveni?

PIETRO (indepartat): Nu stiu ce vor deveni toate femeile pe care nu le-am intalnit niciodata in viata mea, din toate tarile pamantului (zambestE). Inainte de a te cunoaste eu, se spunea ca esti o mare artista Poate ca vei mai putea fi pentru ei ceea ce ai fost Pana unde voi merge eu nu va veni nicio stire despre faima d-tale, iar pentru mine vei fi asa cum ti-am spus de mult inmormantata

ALTA (a inteles ca totul e pierdut Cum se pare ca unii oameni in clipa mortii au viziunea intregii lor vietii, ea imbratiseaza cu o privire ruinele calcinate ale trecutului, iar dupa un timp, franta de durere): Lasa-ma sa te intreb un lucru Vorbesti despre mine numai ca despre o moarta Dar spune-mi nu sunt nici macar o moarta pe care o regreti? Nu e in tine nicio parere de rau ca femeia care, pana in seara aceea, a fost aieva pe care ai iubit-o e totusi moarta? Nu-ti pare rau ca nu va mai fi niciodata, in niciun mod, ceea ce a fost candva atat de mult? Nu regreti macar ce ar fi putut sa fie?

PIETRO (linistit): Nici aceasta intrebare nu are niciun sens pentru mine Ceea ce este esenta firii mele este tocmai de a nu visa treaz, de a nu ma amagi cu naluci de a nu-mi pierde controlul vederii Daca ar fi vorba sa ma hranesc cu ceea ce nu e as fi tot atat de ridicol ca acel cardinal batran care se gateste ca o femeie si se crede irezistibil E sigur ca el se amageste pe el insusi si se crede iubit E o lasitate in aceasta nevoie de autoamagire si inca mai am puterea sa n-o accept, dar accept orice imi va oferi viata: incercari grele, uratenie, moartea insasi, dar nu amagirea. Dimpotriva, sunt bucuros ca acest vis prost s-a sfarsit si sunt recunoscator - nu stiu cui - ca totusi a dat un sfarsit intamplarii. Ah, daca si la sfarsit spada ar veni dreapta in pieptul meu, in lupta limpede

ALTA: Acum cand ne departam ca doua suflete care se despart, pornind fiecare pe o mare deosebita, esti sigur totusi ca, dincolo de ce s-a intamplat, nu sunt eu totusi femeia pe care trebuie s-o iubesti? Ca

nu suntem, asa ca in cer, si aici pe pamant, oriunde am fi, intr-adevar uniti pentru totdeauna? Poate ca nu a fost, oricum, decat o clipa de slabiciune. Am fost prinsa incet mereu mai mult decat as fi vrut m-am prabusit apoi dintr-o data.

PIETRO (se gandeste mult, linistiT): Nu, femeia aceea era gandita fara slabiciuni Cel putin aceea pe care am iubit-o eu, era fara slabiciuni Era si singura care ma interesa si

ALTA: Si ?

PIETRO: Si daca s-a intamplat ceea ce s-a intamplat inseamna ca m-am inselat, ca un trecator care ia pe altul drept o cunostinta mai veche, a sa lar cand vede ca s-a inselat nu mai e nimic, in mod simplu, din ce i se nazarise.

N1COLA (a intrat si asteapta)

PIETRO: Esti gata, Nicola?

NICOLA: Da (ii pune o pelerina pe umeri).

PIETRO (se indreapta spre usa fara sa spuna o vorba, cu pas sigur, inceT).

ALTA (il priveste plecand si cand el a trecut pragul se prabuseste moale pe podeaua de marmura).

● ANEXA – CITATE

Din Jocul ielelor :

Gelu Ruscanu : “Cata luciditate, atata existenta si deci atata drama.”

Penciulescu, secretar de redactie la ziarul socialist Dreptatea sociala: “Cine a vazut ielele devine neom, ce vrei ? ... Trece flacaul prin padure, aude o muzica nepamanteana si vede in luminis, in lumina lunii, ielele goale si despletite, jucand hora. Ramane inmarmurit, pironit pamantului, cu ochii la ele. Ele dispar, si el ramane neom. Ori cu fata stramba, ori cu piciorul paralizat, ori cu mintea aiurea. Sau, mai rar, cu nostalgia absolutului. Nu mai poate cobori pe pamant. Asa sunt ielele ... pedepsesc ... Nu le place sa fie vazute goale de muritori. A mai fost odata un grec, unul Platon, care pretindea ca a vazut ideile pure, si de la grecul acesta au venit toate nenorocirile din lume. A fost si un frantuz, Robespierre.” (JOCUL IELELOR - Actul II, tabloul VIII, scena II)

Din Versuri:

... eu,

Eu am vazut idei –

Intaia oara, brusc, fara sa stiu.

De dincolo de lucruri am vazut

Ideea,

Cum vezi, cand se despica norii grei

Si negri,

Zigzagul de argint al fulgerului viu.

Si de atunci,
Nelinistit de departarea suava si adanca –
Ca un bolnav cu ochii tintuiti de luna
Pe care norul o ascunde inca,
Fara dureri si fara bucurie,
Eu caut in natura pretutindeni
Ideile ...

.....

Eu sunt dintre acei
Cu ochii halucinati si mistuiti launtric,
Cu sufletul marit,
Caci am vazut Idei.
Din Ultima noapte de dragoste, intaia noapte de razboi :

Stefan Gheorghidiu:

“Cei ce se iubesc au drept de viata si de moarte unul asupra celuilalt”.
"Singura existenta reala e aceea a constiintei. Restul e bestialitate."